

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών
Αθλητικές σπουδές: κοινωνιολογία, ιστορία,
ανθρωπολογία

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία
*«Διοίκηση ερασιτεχνικού αθλητισμού και έμφυλες
διαφοροποιήσεις: Περιπτωσιολογική μελέτη της
Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς»*

ΔΑΝΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Πατρικίου Αλεξάνδρα

© ΕΑΠ, 2023

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του φοιτητή («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

*«Διοίκηση ερασιτεχνικού αθλητισμού και έμφυλες
διαφοροποιήσεις: Περιπτωσιολογική μελέτη της
Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς»*

Δάνου Αθανάσιος

Επιτροπή Επίβλεψης Πτυχιακής / Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Πατρικίου Αλεξάνδρα

«Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο»

Καστοριά, Φεβρουάριος 2023

«Αφιερωμένη στη Βάσω, την Κωνσταντίνα και τον Πέτρο.

Στον Πέτρο και την Λαμπρινή, στην Πόπη και τον Κώστα»

Περίληψη

Με την παρούσα εργασία επιχειρείται μια πρώτη προσπάθεια διερεύνησης της σχέσης μεταξύ διοίκησης και έμφυλων διαφοροποιήσεων στον χώρο του ερασιτεχνικού αθλητισμού. Πρόκειται για μια περιγραφική μελέτη, η οποία έχει σκοπό να παρουσιάσει μια κατάσταση ως υφίσταται, χωρίς ταυτόχρονα να επιδιώκει την εξεύρεση αιτιατών σχέσεων, πιθανών λύσεων ή των όποιων περαιτέρω ερμηνευτικών συμπερασμάτων. Για τον λόγο αυτό, χρησιμοποιείται το παράδειγμα της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς ως μελέτη περίπτωσης, όπου μέσα από την συγκέντρωση του πρωτογενούς υλικού στοιχειοθετούνται ορισμένα πρώτα βασικά συμπεράσματα. Σύμφωνα με την βιβλιογραφική ανασκόπηση, παρότι στον χώρο του αθλητισμού παγκοσμίως έχουν γίνει σημαντικά βήματα προόδου σε ότι αφορά την ισορροπία των φύλων, δεν συμβαίνει το ίδιο και στο κομμάτι της αθλητικής διοίκησης όπου παραμένουν σοβαρά ζητήματα έμφυλων διαφοροποιήσεων. Εντός της εργασίας περιγράφεται η κατάσταση στην συγκεκριμένη περιοχή μελέτης, όπου σύμφωνα με την ανάλυση των πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων η ανισορροπία των φύλων παραμένει ως ζήτημα, καθώς μόνο το 20% περίπου των διοικητικών στελεχών του ερασιτεχνικού αθλητισμού της ΠΕ Καστοριάς εκπροσωπείται από γυναίκες. Περιγράφεται επίσης το ισχύον αναθεωρημένο νομικό πλαίσιο, μέσω του οποίου επιδιώκεται αύξηση του ποσοστού των γυναικών στον χώρο της διοίκησης των αθλητικών συλλόγων και τα πιθανά οφέλη που απορρέουν από αυτή την αύξηση. Τέλος, επιχειρείται η συσχέτιση μεταξύ των βασικών μεταβλητών κατηγοριοποίησης των αθλητικών συλλόγων και των ποσοστών της γυναικείας συμμετοχής στην αθλητική διοίκηση της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς, καθώς και η παρουσίαση των κυριότερων συμπερασμάτων.

Λέξεις – Κλειδιά

Αθλητικό σωματείο, ερασιτεχνικός αθλητισμός, Καστοριά, έμφυλες διαφοροποιήσεις, διοίκηση αθλητισμού, ανισορροπία των φύλων, διοικητικά στελέχη.

Administration of amateur sports and gender differences: Case study of the regional unit of Kastoria

Athanasios Danou

Abstract

With this work, a first attempt is made to investigate the relationship between management and gender differences in the field of amateur sports. It is a descriptive study, which aims to present a situation as it exists, without at the same time seeking to find causal relationships, possible solutions or any further interpretive conclusions. For this reason, the example of the Regional Unit of Kastoria is used as a case study, where through the gathering of the primary material some first basic conclusions are established. According to the literature review, although significant progress has been made in the world of sports in terms of gender balance, the same is not the case in the area of sports administration where serious issues of gender differences remain. The paper describes the situation in the specific study area, where according to the primary and secondary data the gender imbalance remains an issue, as only about 20% of the administrators of the amateur sports of the RU of Kastoria are represented by women. It also describes the current revised legal framework, through which an increase in the percentage of women in sports club management is sought, and the potential benefits of this increase. Finally, the correlation between the main variables of sports club categorization and the percentages of female participation in the sports administration of the Regional Unit of Kastoria is attempted, as well as the presentation of the main conclusions.

Keywords

Sports association, amateur sports, Kastoria, gender differences, sports administration, gender imbalance, administrative staff.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	V
ABSTRACT.....	VI
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	VII
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ/ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	IX
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	X
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ & ΑΚΡΟΝΥΜΙΑ.....	XIII
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	1
1.1 ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΕΣ.....	3
1.2 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ.....	5
1.3 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ.....	6
1.4 ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ.....	7
1.5 ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	8
1.6 ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΦΥΛΟ	13
1.7 ΘΕΣΜΙΚΟΣ ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ (INSTITUTIONAL RACISM).....	20
1.8 ΓΥΑΛΙΝΗ ΟΡΟΦΗ (THE GLASS CEILING).....	21
1.9 ΩΦΕΛΗ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	24
1.10 ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΥΛΟ.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	28
2.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ.....	31
2.2 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ.....	31
2.3 ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	35
3.1 ΕΡΕΥΝΑ.....	36
3.2 ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	36
3.3 ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	37
3.4 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	37
3.5 ΟΡΙΣΜΟΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ.....	40
3.6 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ.....	41
3.7 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (p).....	43
3.8 ΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (n).....	43

3.9 ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	45
3.10 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.....	46
3.11 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	53
4.1 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (p) ΕΡΕΥΝΑΣ.....	53
4.2 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (n).....	61
4.3 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΔΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΦΥΛΟΥ.....	65
4.4 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΝΑ ΦΥΛΟ.....	67
4.5 ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	70
4.6 ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ.....	71
4.7 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ.....	76
4.8 ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ – ΑΘΛΗΜΑΤΑ.....	80
4.9 ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΑ ΑΘΛΗΜΑ.....	82
4.10 ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ/ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	85
4.11 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ – ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	94
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	96
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	108
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	109
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ.....	110

Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

- Εικόνα 2-1** Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς 29
- Εικόνα 2-2** Πανοραμική άποψη της πόλης της Καστοριάς 30
- Εικόνα 2-3** Κυπελλούχος Ελλάδας 1980 33
- Εικόνα 2-4** Γυναικείος Ποδοσφαιρικός Όμιλος Καστοριάς 2019-2020 34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

- Εικόνα 3-1** Ερωτηματολόγιο Έρευνας (Φυσική Μορφή) 47
- Εικόνα 3-2** Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας I 48
- Εικόνα 3-3** Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας II 48
- Εικόνα 3-4** Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας III 49
- Εικόνα 3-5** Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας IV 49
- Εικόνα 3-6** Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας V 50
- Εικόνα 3-7** Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας VI 50
- Εικόνα 3-8** Ενημερωτικό μήνυμα συλλόγων (e-mail) 51
- Εικόνα 3-9** Ενημερωτικό μήνυμα συλλόγων (facebook) 51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

- Εικόνα 4-1** Το νέο ΔΣ του Ηρακλή Πολυκάρπης Α 63
- Εικόνα 4-2** Το νέο ΔΣ του Ηρακλή Πολυκάρπης Β 63
- Εικόνα 4-3** Γεωγραφική κατανομή Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς (Χάρτης)

Κατάλογος Πινάκων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Πίνακας 1-1 Επίσημα αναγνωρισμένα Αθλητικά Σωματεία Καστοριάς με βάση το Ηλεκτρονικό Μητρώο της ΓΓΑ (1/3) 10

Πίνακας 1-2 Επίσημα αναγνωρισμένα Αθλητικά Σωματεία Καστοριάς με βάση το Ηλεκτρονικό Μητρώο της ΓΓΑ (2/3) 10

Πίνακας 1-3 Επίσημα αναγνωρισμένα Αθλητικά Σωματεία Καστοριάς με βάση το Ηλεκτρονικό Μητρώο της ΓΓΑ (3/3) 11

Πίνακας 1-4 Αθλητικά Σωματεία Καστοριάς με αίτηση και Ειδική Αθλητική αναγνώριση 11

Πίνακας 1-5 Ποσοστό γυναικών ανάμεσα σε θέσεις λήψης αποφάσεων σε όλες τις αθλητικές ομοσπονδίες της ΕΕ-28 το 2015 15

Πίνακας 1-6 Αναλογία γυναικών-ανδρών σε θέσεις λήψης αποφάσεων σε όλες τις ευρωπαϊκές ομοσπονδίες ολυμπιακών αθλημάτων 16

Πίνακας 1-7 Ποσοστό γυναικών στην Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή ανά ήπειρο το 2019 17

Πίνακας 1-8 Φύλο των μελών και του προέδρου των ΔΣ των ΕΑΟ Ολυμπιακών και μη Ολυμπιακών αθλημάτων 19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Πίνακας 2-1 Πληθυσμιακά στοιχεία ΠΕ Καστοριάς 2021 32

Πίνακας 2-2 Τα 5 Μεγαλύτερα Οικιστικά Συγκροτήματα της ΠΕ Καστοριάς 32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Πίνακας 3-1 Ανεξάρτητες – Εξαρτημένες Μεταβλητές 41

Πίνακας 3-2 Ανεξάρτητες – Εξαρτημένες Μεταβλητές Έρευνας 42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Πίνακας 4-1 Αθλητικοί Σύλλογοι Καστοριάς Σύμφωνα με το Ηλεκτρονικό Μητρώο της ΓΓΑ [29] 55

Πίνακας 4-2 Αθλητικοί Σύλλογοι Καστοριάς με οριστικά υποβληθείσα αίτηση το 2022 και με ειδική αθλητική αναγνώριση σε μη εγγεγραμμένα αθλήματα (ΓΓΑ) [5] 56

Πίνακας 4-3 «Ενεργοί» Αθλητικοί Ποδοσφαιρικοί Σύλλογοι Καστοριάς (ΕΠΣ Καστοριάς) εκτός Μητρώου ΓΓΑ [14] 57

Πίνακας 4-4 «Ενεργοί» Αθλητικοί Σύλλογοι Καστοριάς μέσω δημόσιας δράσης [9] 58

Πίνακας 4-5 «Ενεργοί» Αθλητικοί Σύλλογοι Καστοριάς (αριθμητικά) 59

Πίνακας 4-6 Αθλητικοί Σύλλογοι Καστοριάς (ονομαστικά) – Πληθυσμός (ρ) Έρευνας 60

Πίνακας 4-7 Δείγμα Έρευνας (η) 64

Πίνακας 4-8 Αριθμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου (Ανεξαρτήτως Φύλου) 66

Πίνακας 4-9 Συνολικός αριθμός μελών ΔΣ Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς (Ανεξαρτήτως Φύλου) 66

Πίνακας 4-10 Αριθμός των γυναικών ♀ που εκπροσωπούνται στο ΔΣ 68

Πίνακας 4-11 Αριθμός των Γυναικών ♀ που εκπροσωπούνται στο ΔΣ (γραφική αναπαράσταση) 68

Πίνακας 4-12 Συνολικός αριθμός γυναικών ♀ που εκπροσωπούνται στα ΔΣ Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς 69

Πίνακας 4-13 Φύλο ♀ ♂ Προέδρου του ΔΣ 70

Πίνακας 4-14 Φύλο ♀ ♂ Προέδρου του ΔΣ (Γραφική Παράσταση) 71

Πίνακας 4-15 Έτος Ίδρυσης Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς 72

Πίνακας 4-16 Έτος ίδρυσης Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς ανά δεκαετία 73

Πίνακας 4-17 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και Έτος Ίδρυσης Αθλητικού Συλλόγου 74

Πίνακας 4-18 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και Έτος Ίδρυσης Αθλητικού Συλλόγου (Ανά δεκαετία) 74

Πίνακας 4-19 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και Έτος Ίδρυσης Αθλητικού Συλλόγου με Έτος Αναφοράς το 1990* 75

Πίνακας 4-20 Γεωγραφική κατανομή Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς 76

Πίνακας 4-21 Γεωγραφική κατανομή Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς (ποσοστό %)
78

Πίνακας 4-22 Ποσοστό [%] Γυναικείας ♀ Συμμετοχής VS Έδρα Αθλητικού Συλλόγου
79

Πίνακας 4-23 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και Έδρα Αθλητικού Σωματείου
80

Πίνακας 4-24 Αθλήματα που καλλιεργούνται ανά Αθλητικό Σύλλογο
82

Πίνακας 4-25 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και Ποδόσφαιρο
83

Πίνακας 4-26 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και λοιπά Αθλήματα εκτός Ποδόσφαιρου
84

Πίνακας 4-27 Συγκριτικός Πίνακας Ποδοσφαιρικών/ Μη Ποδοσφαιρικών Συλλόγων και Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής
85

Πίνακας 4-28 Αθλητικοί Σύλλογοι της ΠΕ Καστοριάς με ξεχωριστά τμήματα Κοριτσιών/Γυναικών
86

Πίνακας 4-29 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και Αθλητικοί Σύλλογοι της ΠΕ Καστοριάς με ξεχωριστά τμήματα Κοριτσιών/Γυναικών (Αναλυτικός)
87

Πίνακας 4-30 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής ♀ στη Αθλητική Διοίκηση και ξεχωριστά τμήματα κοριτσιών/γυναικών (Συγκριτικός Πίνακας)
88

Πίνακας 4-31 Απόψεις για την Γυναικεία Συμμέτοχη στην Αθλητική Διοίκηση
90

Πίνακας 4-32 Προσπάθειες ενθάρρυνσης γυναικείας συμμετοχής στην Αθλητική Διοίκηση
90

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΑΓΣ	Αθλητικός Γυμναστικός Σύλλογος
ΑΣ	Αθλητικός Σύλλογος
ΑΕ	Αθλητική Ένωση
ΑΕΛ	Αθλητική Ένωση Λάρισας
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
ΓΠΟ	Γυναικείος Ποδοσφαιρικός Όμιλος
ΔΕ	Διπλωματική Εργασία
ΔΟΕ	Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή
ΔΣ	Διοικητικό συμβούλιο
ΕΑΠ	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
EIGE	European Institute for Gender Equality
ΕΟΕ	Εθνική Ολυμπιακή Επιτροπή
ΕΟΚ	Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης
ΘΕ	Θεματική Ενότητα
EPRS	European Parliamentary Research Service
ΕΠΟ	Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
IWG	International Working Group on Women & Sport
κ.α.	Και άλλα
λ.χ.	Λόγου χάρη
MME	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
NOK	Ναυτικός Όμιλος Καστοριάς
ONAK	Όμιλος Ναυτικών Αθλημάτων Καστοριάς
ΟΦΗ	Όμιλος Φιλάθλων Ηρακλείου
ΠΣ	Πρόγραμμα Σπουδών
ΠΕ	Περιφερειακή Ενότητα
ΠΓΕ	Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης

ΠΟΠ	Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης
n	Μέγεθος δείγματος (sample size)
p	Πληθυσμός
ΠΣΑΤ	Πανελλήνιος Σύνδεσμος Αθλητικού Τύπου
FIFA	Παγκόσμια Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου
UEFA	Union of European Football Associations
FIBA	International Basketball Federation
ΣΕΓΑΣ	Σύνδεσμος Ελληνικών Γυμναστικών Αθλητικών Σωματείων
ΣΔΟΚ	Σύλλογος Δρομέων Ορειβατών Καστοριάς
ΣΟΔΚ	Σύλλογος Ορεινών Δραστηριοτήτων Καστοριάς
ΣΧΟΚ	Σύλλογος Χιονοδρομίας Ορειβασίας Καστοριάς
ΟΑΧΑΟ	Όμιλος Αντισφαίρισης Χιονοδρομίας Άργους Ορεστικού
Μ.Ο	Μέσος Όρος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο αθλητισμός και τα «σπορ» ως γέννημα της δυτικοευρωπαϊκής νεωτερικότητας, αποτελούν κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο, αναπόσπαστο κομμάτι των σημερινών μεταμοντέρνων, υπέρ-τοπικών, παγκοσμιοποιημένων κοινωνιών (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:10, Σπύρος 2017:6). Συνδιαμορφώνονται ιστορικά με αυτές, ως συστατικά μέρη της κοινωνικής δομής και οργάνωσής τους, έχοντας άμεση επίδραση στα διάφορα ζητήματα κοινωνικής, πολιτικής, πολιτισμικής αλλά και οικονομικής φύσης (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:10). Το ιστορικό πλαίσιο γέννησης και ανάπτυξης αυτών των αθλητικών φαινομένων, με την σημερινή έννοια του όρου “sports” τοποθετείται σύμφωνα με την Κουλούρη (1997:21), στην Αγγλία του 18ου αιώνα, όπου τόσο τα “sports” όσο και το κοινοβούλιο εξέφραζαν τις αλλαγές στη δομή εξουσίας και στην κοινωνική έξη, εκείνης της τάξης που αναδείχθηκε τους προηγούμενους αιώνες ως κυρίαρχη.

Σε αυτό το πλαίσιο, η σύγχρονη έρευνα σύμφωνα με τους Ζαϊμάκη & Φουρναράκη (2015:17) έχει δείξει ότι ο αθλητισμός όπως τον γνωρίζουμε και τον εννοούμε σήμερα, δεν συνιστά απλώς μια ορισμένη ιστορική εκδοχή κάποιου διαχρονικού “*homo ludens*” (παιγνιώδους ανθρώπου), ούτε προήλθε από την ευθύγραμμη εξέλιξη παλαιότερων μορφών σωματικής άσκησης και παιχνιδιού. Αντίθετα, συνιστά επινόηση της νεωτερικότητας, η οποία προϋποθέτει τον ριζικό μετασχηματισμό αυτών των προγενέστερων μορφών από δομική, λειτουργική αλλά και αξιακή άποψη (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:17).

Ως εκ τούτου, η εμφάνισή του αθλητισμού και των «σπορ», αποτελεί φαινόμενο νεωτερικό και ανήκει σε μια σειρά ευρύτερων κοινωνικών, δημογραφικών και πολιτισμικών αλλαγών, όπου στα πλαίσια της αστικοποίησης αλλάζει ο τρόπος αντίληψης του ελεύθερου και εργάσιμου χρόνου και αναπτύσσονται νέες μορφές κοινωνικής επαφής και ψυχαγωγίας (Κουλούρη, 1999:401). Υπό αυτή την έννοια, ο αθλητισμός και τα «σπορ» συνέβαλαν στη διαμόρφωση μιας νέας μορφής

κοινωνικότητας και αποτέλεσαν σημαντικό πεδίο εκπαίδευσης των νεαρών Βρετανών στις αξίες των αθλητικών παιχνιδιών και του ομαδικού πνεύματος (Ζαϊμάκης, 2020:278). Παράλληλα, στα τέλη 20ού αιώνα, η Βρετανία αξιοποιούσε τον αθλητισμό και τα νεωτερικά «σπορ» όχι μόνο ως μέσο πολιτισμικού προσηλυτισμού ανά την υφήλιο, αλλά κυρίως ως μέσο κοινωνικής διάκρισης και ως εργαλείο κοινωνικού ελέγχου (Ζαϊμάκης, 2020:278, Χάρη, 2021:10).

Γύρω από αυτή τη νέα πολιτιστική διαδικασία του οργανωμένου αθλητισμού και των σύγχρονων «σπορ», σε συνδυασμό με την «ανακάλυψη» του ελεύθερου χρόνου ως διαδικασία επωφελούς ψυχαγωγίας, δημιουργούνται σύμφωνα με την Κουλούρη (1997:47) καινούριας μορφής κοινωνικές αλληλοδράσεις, οι οποίες οργανώνονται σταδιακά και εξελίσσονται με τη μορφή συλλόγων, λεσχών, αδελφοτήτων, σωματείων ή ελεύθερων συναθροίσεων. Τα «σπορ» ανταποκρίνονται πράγματι, τόσο στη νέα μορφή κοινωνικότητας που αναδύεται μέσα στον προηγούμενο αιώνα, όσο και στην κοινωνικά διαφοροποιημένη χρήση του ελεύθερου χρόνου (Κουλούρη, 1997:47).

Προπομπός ωστόσο όλων αυτών των νέων μορφών κοινωνικότητας, υπήρξαν οι άτυπες «εθελοντικές συσσωματώσεις», οι οποίες θεωρήθηκαν ως η αφετηρία για την περεταίρω εξέλιξη και άσκηση της κοινωνικότητας κυρίως των ανδρών, ενώ ταυτόχρονα τίθενται σαφή διαχωριστικά όρια μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου βίου. Η σταδιακή μετεξέλιξη των πρώτων αυτών άτυπων μορφών κοινωνικής αλληλόδρασης, οδηγούν στην ανάδυση τυπικότερων μορφών «εθελοντικής συσσωμάτωσης», όπως λ.χ. οι λέσχες και τα σωματεία, τα οποία ευνοούν και θεσμοθετούν εν μέρει την ανάπτυξη διαχωρισμών στην ένταξη και συμμετοχή, θέτοντας τυπικά η άτυπα κριτήρια συμμετοχής και σε αυτό το πλαίσιο αναπτύσσονται και τα πρώτα αθλητικά σωματεία στην Ελλάδα. Εντός των αθλητικών σωματείων αναπαράγονται σχήματα και αντιλήψεις της κυρίαρχης αστικής τάξης σε συνδυασμό με ανδροπρεπή καθοριστικά πρότυπα, καθώς σύμφωνα με την Κουλούρη (1997:21) τα σπορ γενικότερα δεν αποτελούν απλώς μια

σωματική δραστηριότητα, αλλά «μια κοινωνική διαδικασία μέσω της οποίας παράγονται πολιτισμικά σημαινόμενα».

1.1 ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΕΣ

Σύμφωνα με την Αβδελά (2015:11), οι συλλογικότητες αποτελούν «εθελοντικές συσσωματώσεις», οι οποίες έχουν ως κύρια χαρακτηριστικά τους, την εθελοντική συμμετοχή των μελών, τη διάκριση ανάμεσα στα μέλη και τα μη μέλη, το γεγονός ότι αυτοδιοικούνται, καθώς και τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Η ανάπτυξη των συλλογικοτήτων ή των άτυπων «εθελοντικών συσσωματώσεων», ως πρόδρομων των αθλητικών συλλόγων κατά των 19^ο αιώνα και ύστερα, συνδέεται θεωρητικά με τις θέσεις του Γερμανού κοινωνιολόγου Norbert Elias περί μιας διαδικασίας εκπολιτισμού, σταδιακής ειρήνευσης των παθών και ελέγχου της βίας, που χαρακτήριζε τις προ-νεωτερικές κοινωνίες (Ζαϊμάκης, 2015:96). Συνεπώς, τα σπορ σύμφωνα με την Κουλούρη (1997:21), τοποθετούνται στην μακροχρόνια «διαδικασία του πολιτισμού», η οποία συνίσταται στη βαθμιαία εσωτερίκευση ενός δεδομένου βαθμού αυτοελέγχου και ευπρέπειας (gentility). Η διαδικασία «εξαθλητισμού» (sportization) κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να γίνει εφικτή μόνο σε μια κοινωνία όπου οι πολιτικές έριδες έχουν ειρηνική και κανονισμένη μορφή, οι αντιμαχόμενοι στην διεκδίκηση της εξουσίας αποδέχονται την ισότητα των ευκαιριών ως πολιτικοί δράστες υπακούοντας σε κοινά αποδεκτούς κανόνες (Κουλούρη 1997:21).

Ως πρώτες μορφές τέτοιου είδους άτυπων «εθελοντικών συσσωματώσεων», σύμφωνα με την Βασιλειάδου (2009:183), εμφανίζονται οι «Λέσχες» στη Βρετανία του 17ου αιώνα και έλκουν την καταγωγή τους από τις ανδρικές παρέες που συνευρίσκονταν ανά τακτά χρονικά διαστήματα σε πανδοχεία, καφενεία και ταβέρνες, για να πιουν, να δειπνήσουν, να παίξουν τυχερά παιχνίδια και να συζητήσουν. Στις αρχές του 18ου αιώνα μάλιστα, στην βρετανική πρωτεύουσα των

οκτακοσίων περίπου χιλιάδων κατοίκων, βρισκόταν σε λειτουργία πάνω από δύο χιλιάδες τέτοιου είδους καταστήματα (Βασιλειάδου, 2009:183). Έκτοτε και κατ'αντιστοιχία, σύμφωνα με την Κουλούρη (1997:30), εμφανίζονται οι βρετανικές "pubs" του 19^{ου} αιώνα ή τα καφενεία στην Ελλάδα. Χώροι εντός των οποίων ασκείται άτυπα η ανδρική κοινωνικότητα και οι οποίοι αποτελούν κατά μία έννοια τους πρόδρομους εμφάνισης των σωματείων, όπου και μπορούν να αναπτυχθούν κοινωνικοί δεσμοί έξω από τα οικογενειακά πλαίσια ή τα κανονιστικά πρότυπα που επιβάλλουν οι εκάστοτε δομές εξουσίας.

Οι «Λέσχες» σύμφωνα με την Βασιλειάδου (2009:184-185), κατέλαβαν στρατηγική θέση στη διαμόρφωση μιας ομόφυλης, αστικής κοινωνικότητας που στόχευε στην ελεγχόμενη και άρα ευχάριστη συναναστροφή, στην αναψυχή, την ψυχαγωγία και μας κληροδότησαν πολύτιμες καταγραφές για το νεωτερικό, πρότυπο «δημόσιο ανδρισμό» του 19^{ου} αιώνα, που αντιστοιχούσε στον ορθολογικό, αξιοσέβαστο, καλλιεργημένο και εύπορο άνδρα της εποχής. Σε ότι αφορά τις μορφές της κοινωνικότητας, σύμφωνα με την Κουλούρη (1997:29), η σημαντικότερη διάκριση, η οποία είναι κατεξοχήν εφαρμόσιμη στη μελέτη των σωματείων, είναι μεταξύ τυπικής και άτυπης ή οργανωμένης και αυθόρμητης κοινωνικότητας. Οι κοινωνικές σχέσεις που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των «εθελοντικών συσσωματώσεων», εγγράφονται στην κατηγορία της τυπικής και οργανωμένης κοινωνικότητας (Κουλούρη, 1997:29).

Εξαιτίας της νεωτερικής, γραφειοκρατικοποιημένης και ιεραρχημένης μορφής οργάνωσης των κοινωνικών σχέσεων, σύμφωνα με την Αβδελά (2015:12), οι «εθελοντικές συσσωματώσεις» ταυτίστηκαν με τα μεσαία στρώματα και την ηγεμονία τους στον χώρο της πόλης, με τη λεγόμενη «αστική κοινωνικότητα». Μεγάλο μέρος των σύγχρονων ιστορικών δε, συμφωνούν ότι οι «εθελοντικές συλλογικότητες» συνετέλεσαν σημαντικά στην ανάπτυξη τριών διακριτών αλλά συναρθρωμένων κοινωνικών διεργασιών: στη συγκρότηση αρχικά των πολύμορφων αστικών στρωμάτων, στην παγίωση της ηγεμονικής ιδεολογίας που διαχώρισε

ερμητικά τη δημόσια και την ιδιωτική σφαίρα και στον εννοιολογικό προσδιορισμό της κοινωνίας των πολιτών (Βασιλειάδου, 2009:181).

Στις μέρες μας, σύμφωνα με την Αβδελά (2015:14), οι σύλλογοι ολοένα και περισσότερο γίνονται ορατοί ως μορφές οργάνωσης του πληθυσμού των αστικών κέντρων επιχειρώντας να αντιμετωπίσουν μέσα από την οργανωμένη δράση ζητήματα και αιτούμενα που προκύπτουν από την καθημερινή ζωή, τις μνήμες του παρελθόντος ή τις προσδοκίες για το μέλλον. Δεν περιορίζονται σε ορισμένα κοινωνικά στρώματα, ενώ τα πεδία αναφοράς και οι πρακτικές τους διευρύνονται όλο και συχνότερα και έξω από τα εθνικά όρια (Αβδελά 2015:14)

1.2 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ

Η «κοινωνικότητα» είναι ένα βασικό στοιχείο που χαρακτηρίζει τον αθλητισμό, συνυφασμένο με την έννοια της ικανοποίησης και της απόλαυσης (Ζαϊμάκης, 2020:274). Σύμφωνα με την Bidart (1988:621), ο όρος «κοινωνικότητα» αναφέρεται στο σύνολο των κοινωνικών σχέσεων, πραγματικών και βιωμένων, που συνδέουν το άτομο με άλλα άτομα με διαπροσωπικούς ή ομαδικούς δεσμούς (Κουλούρη, 1997:29). Κατά τον Γερμανό κοινωνιολόγο Georg Simmel, «η κοινωνικότητα εμφανίζεται στους αναρίθμητους τρόπους, με τους οποίους τα άτομα φτιάχνουν συλλογικότητες, και συνιστά την ουσία της συνεργατικής διαδικασίας ως αξία και ικανοποίηση» (Ζαϊμάκης, 2020:270). Η δημόσια κοινωνικότητα κατά μία άλλη έννοια, αναφέρεται σε μια διαδικασία κατά τη διάρκεια της οποίας τα εμπλεκόμενα υποκείμενα συνάπτουν έξω-οικιακές σχέσεις στο όνομα μιας πολιτισμικά ορισμένης συνάφειας, αναπτύσσουν ποικίλες μορφές συλλογικής δράσης και τις επενδύουν με πολιτισμικά νοήματα, με βάση τα οποία συγκροτούν συλλογικές ταυτότητες και υποκειμενικότητες (Αβδελά 2015:22).

Η Eisenberg (1990:270) εξέτασε την αθλητική κοινωνικότητα ως βασικό στοιχείο της μοντέρνας κοινωνίας (Ζαϊμάκης, 2020:278). Μέσα στο περιβάλλον μιας αθλητικής κοινωνικότητας που είχε ως κεντρικό της στοιχείο τον ανταγωνισμό, η αγγλική αστική τάξη καλλιεργούσε στα μέλη της τον ενθουσιασμό και τη ψυχαγωγία που παρήγαγαν το απρόβλεπτο των αθλητικών αγώνων και των αποτελεσμάτων, η ταχύτητα και η κίνηση, η άσκηση και η διαρκής διαδοχή παραστάσεων (Ζαϊμάκης, 2020:278). Επιπλέον, στα τέλη του 19ου αιώνα, μέσω της αθλητικής κοινωνικότητας επετεύχθη η ενσωμάτωση μερικών εκ των πιο σημαντικών τεχνολογικών επιτευγμάτων, όπως το ποδήλατο ή το αυτοκίνητο (Ζαϊμάκης, 2020:278).

Η ανάδυση νέων μορφών κοινωνικότητας, ενημέρωσης και επικοινωνίας (λ.χ. ο Τύπος, οι λέσχες, τα καφενεία), δημιούργησε χώρους κριτικής συζήτησης που άρθρωσαν και νομιμοποίησαν μια πιο δημοκρατική και ορθολογικά δομημένη κοινή γνώμη (Βασιλειάδου, 2009:181-182). Αν παρόλα αυτά η «εθελοντική συσσωμάτωση» αποτελούσε τη θεσμική βάση για να εκφραστούν τα ιδεώδη της ορθολογικής επικοινωνίας και κοινωνικότητας και τα πολιτικά αιτήματα χειραφέτησης, ήταν ταυτόχρονα σαφή σύμφωνα με την Κουλούρη (1997:32) τα κοινωνικά όρια του Φύλου και της Τάξης, ως προς την εφαρμογή της φιλελεύθερης αρχής της ισότητας. Στην πρακτική τους έκφραση δηλαδή, υποστηρίζει ο Wach (1996:281-303), «οι χειραφετικές υποσχέσεις του φιλελευθερισμού καθώς και η συνάλληλη προτεσταντική ηθική ενσωμάτωσαν τις αρχές ιεραρχίας και αποκλεισμού της Τάξης και του Φύλου» (Κουλούρη, 1997:32).

1.3 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

Σε ότι αφορά την ελληνική εθνογραφία, κάτω από την καταλυτική επίδραση της φεμινιστικής θεωρίας και της συζήτησης για το «Κοινωνικό Φύλο», πραγματοποιείται μια μετατόπιση από τη συγγένεια στη μελέτη μορφών έξω-οικιακής κοινωνικότητας (Ροζάκου, 2017:99-100). Από τα μέσα περίπου της

δεκαετίας του 1980, οι «εθελοντικές συσσωματώσεις» αρθρώθηκαν περισσότερο εμφατικά ως ερευνητικά αντικείμενα και στο επιστημονικό πεδίο των ιστορικών μελετών (Βασιλειάδου, 2009:180). Πιο αναλυτικά, οι νεότευκτοι χώροι κοινωνικής συνάθροισης που συγκροτηθήκαν από τους συλλόγους, έγιναν συχνά ορατοί ως «οχήματα» που υπογράμμισαν μιας βιολογικής προέλευσης ανάγνωσης των έμφυλων ιεραρχιών, που ταύτιζε τις γυναίκες με τον ιδιωτικό κόσμο της οικίας και των οικογενειακών σχέσεων, ενώ τους άνδρες με το δημόσιο χώρο της εργασίας, της πολιτικής και της σωματειακής δράσης (Βασιλειάδου, 2009:181).

Η ταύτιση του Αθλητικού Σωματείου με την ανδρική κοινωνικότητα σήμαινε προφανώς την απουσία γυναικών από τους χώρους άθλησης και από τους καταλόγους των μελών των Αθλητικών Σωματείων στην Ελλάδα μέχρι και τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, καθώς μέχρι και το 1899 τέσσερις μόνο Αθλητικοί Σύλλογοι αναφέρουν στο καταστατικό τους ότι επιτρέπεται και στις γυναίκες να εγγραφούν ως μέλη (Κουλούρη, 1999:411). Είναι χαρακτηριστικό, σύμφωνα με την Κουλούρη (1997:203), ότι έως τα τέλη του προηγούμενου αιώνα οι χοροεσπερίδες ήταν ο μοναδικός επί της ουσίας χώρος εκδήλωσης της γυναικείας πρωτοβουλίας, καθώς τα σωματεία αποτελούσαν επί τω πλείστον χώρους ανάπτυξης της ανδρικής κοινωνικότητας, εφόσον ανήκαν περισσότερο στον δημόσιο και λιγότερο στον ιδιωτικό χώρο.

1.4 ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ

Ο αθλητισμός ως νεωτερικό φαινόμενο, διακρίνεται για την ισχυρή σύνδεσή του με τα Αθλητικά Σωματεία. Σύμφωνα με την Κουλούρη (1997:12), η ενασχόληση με τον αθλητισμό και τα “sports” συμβαίνει συνήθως στα πλαίσια του Αθλητικού Συλλόγου, ως παράλληλη διαδικασία με αυτή της «εθελοντικής συσσωμάτωσης», που κερδίζει συνεχώς έδαφος στη ζωή των ανερχόμενων μεσαίων στρωμάτων σε ολόκληρη την Ευρώπη του 19ου αιώνα.

Ως μια συνολική αποτίμηση της κοινωνικότητας σε συνδυασμό με το φαινόμενο της «εθελοντικής συσσωμάτωσης», το πλήθος των σωματείων υποστηρίζει η Κουλούρη (1997:29), είναι δυνατό να αποτελέσει έναν δείκτη κοινωνικότητας τυπικής, δημόσιας και θεσμοθετημένης. Σε αντιδιαστολή με την παραδοσιακή κοινωνικότητα η οποία χαρακτηριζόταν από το άτυπο, ιδιωτικό και ανοργάνωτο αναδεικνύεται μια νέα/νεότερη, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η παρουσία τυπικών μορφών κοινωνικότητας ακυρώνει την παράλληλη ύπαρξη, άτυπων μορφών, όπως για παράδειγμα το καφενείο ή το κουρείο στο χωριό και στη γειτονιά (Κουλούρη, 1997:29). Παράλληλα, μέσω του σωματείου εκφράζονται οι πολιτικές αξίες του φιλελευθερισμού και αναπτύσσονται νέοι κώδικες συμπεριφορών, οι οποίοι συμπυκνώνουν το σύστημα αξιών της αστικής τάξης: ισότητα, ανδρισμός, ελεύθερος χρόνος. (Κουλούρη, 1997:12).

Ο σωματειακός βίος εν ολίγοις, συνίσταται σύμφωνα με την Βασιλειάδου (2015:185), στην ανάδυση μιας κοινωνικότητας τυποποιημένης, δημόσιας και θεσμοθετημένης, που ορίζεται συμπληρωματικά προς την άτυπη, ιδιωτική και ανοργάνωτη κοινωνικότητα που συνεπάγονται οι παραδοσιακοί χώροι κοινωνικής συνάντησης, όπως το καφενείο, η ταβέρνα κ.α. στο βαθμό που τα δύο αυτά μορφώματα, ακροβατώντας ανάμεσα στο δημόσιο και ιδιωτικό, προσφέρουν ή καλύτερα επιβάλλουν την ανάπτυξη κοινωνικών δεσμών και διακρίνονται από τον οικιακό χώρο κάποτε αντιθετικά.

1.5 ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Αθλητικό σωματείο σύμφωνα με το Άρθρο 1 της τελευταίας τροποποίησης (Υπ' Αριθ. 4908/2022), του Αθλητικού Νόμου (Υπ' Αριθ. 2725/1999), είναι κατά τις διατάξεις του άρθρου 78 και επόμενα του Αστικού Κώδικα: «η ένωση φυσικών προσώπων που έχει ως κύριο σκοπό τη συστηματική καλλιέργεια και την ανάπτυξη των ψυχοσωματικών και πνευματικών δυνατοτήτων των αθλητών της για τη

συμμετοχή τους σε αθλητικούς αγώνες». Το διοικητικό συμβούλιο (ΔΣ) του αθλητικού σωματείου σύμφωνα με το Άρθρο 4 του ίδιου Νόμου αποτελείται από πέντε (5) έως δεκαπέντε (15) μέλη, με θητεία από ένα (1) έως τρία (3) έτη. Τα μέλη του ΔΣ προέρχονται από μέλη του σωματείου (e-nomothesia.gr, 2022).

Τα Ερασιτεχνικά Αθλητικά Σωματεία ανά την ελληνική επικράτεια, στην παρούσα χρονική στιγμή (05-01-2023), σύμφωνα με την επίσημη και ταυτόχρονα υποχρεωτική καταγραφή τους στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αθλητικών Σωματείων του Υφυπουργείου Αθλητισμού είναι στον αριθμό (5.742) (somateia.gga.gov.gr, 2023). Υπάρχουν ακόμη (907) Αθλητικά Σωματεία, τα οποία έχουν λάβει την «Ειδική Αθλητική Αναγνώριση» από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας των οικείων Περιφερειακών Ενοτήτων, χωρίς ωστόσο να έχουν ολοκληρώσει την διαδικασία εγγραφής στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αθλητικών Σωματείων του Υφυπουργείου Αθλητισμού (somateia.gga.gov.gr, 2023). Εν προκειμένω, τα Αθλητικά Σωματεία ανά την ελληνική επικράτεια που αναγνωρίζονται επίσημα ως τέτοια από την ΓΓΑ ή που πρόκειται να αναγνωριστούν σύντομα είναι συνολικά (6.649).

Πρόκειται για τα επισήμως αναγνωρισμένα και σύμφωνα με το νέο Αθλητικό Νόμο σωματεία, παρόλα αυτά και επειδή η διαδικασία της αναγνώρισης βρίσκεται εν εξελίξει, είναι σχεδόν βέβαιο ότι ο αριθμός τους είναι σημαντικά μεγαλύτερος. Είναι χαρακτηριστική η τοποθέτηση του Υφυπουργού Αθλητισμού στις (05-10-22), ο οποίος δήλωσε ότι μόνο για το άθλημα του ποδοσφαίρου υπολείπεται ακόμη (12,5%) των σωματείων τα οποία δεν εγγράφηκαν ακόμα στο Ηλεκτρονικό Μητρώο (iefimerida.gr, 2022). Στην Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς, αυτή την χρονική στιγμή (05-01-2023), είναι επίσημα εγγεγραμμένα στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αθλητικών Σωματείων (29) σωματεία (Πίνακες 1-1, 1-2, 1-3). Ενώ σύμφωνα με την επίσημη καταγραφή της ΓΓΑ υπάρχουν (5) επιπλέον Αθλητικά Σωματεία για τα οποία έχει γίνει αίτηση αλλά εκκρεμεί η οριστική καταγραφή τους στο Ηλεκτρονικό Μητρώο (Πίνακας 1-4).

Πίνακας 1-1

Επίσημα αναγνωρισμένα Αθλητικά Σωματεία Καστοριάς με βάση το Ηλεκτρονικό Μητρώο της ΓΓΑ (1/3)

Κωδικός ΓΓΑ	Επωνυμία σωματείου	Εγγεγραμμένα αθλήματα	Ημερομηνία εγγραφής/ επανεγγραφής
ΦΧ66	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΤΡΙΑΚΟΣΙΟΙ"	ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ ITF	29/11/2022
ΛΞ57	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΠΙΔΕΣ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	16/11/2022
ΦΠ01	ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ (ΒΟΛΕΪ) ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ - ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ - ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ - ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ - ΣΥΛΛΟΓΟΣ	ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗ	11/11/2022
ΧΣ15	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΝΕΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑ" ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	03/11/2022
ΧΕ07	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ "ΙΚΜΑΔΑ"	ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ WTF	27/10/2022
ΝΦ35	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ	ΚΩΠΗΛΑΣΙΑ	19/10/2022
ΛΞ41	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΟΚ ΚΩΣΤΑΡΑΖΙΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	17/10/2022
ΧΧ39	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΚΡΟΧΩΡΙΟΥ	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	12/10/2022
ΟΘ62	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΡΟΝΟΣ	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	10/10/2022
ΞΞ67	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ-Ο ΠΡΩΤΕΑΣ	ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗ	04/10/2022

ΠΗΓΗ: ΓΓΑ (sodateia.gga.gov.gr, 2023)

Πίνακας 1-2

Επίσημα αναγνωρισμένα Αθλητικά Σωματεία Καστοριάς με βάση το Ηλεκτρονικό Μητρώο της ΓΓΑ (2/3)

Κωδικός ΓΓΑ	Επωνυμία σωματείου	Εγγεγραμμένα αθλήματα	Ημερομηνία εγγραφής/ επανεγγραφής
ΦΝ70	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΣΚΟΠΟΒΟΛΗ	29/09/2022
ΦΠ89	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑ 1980	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ, ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	28/09/2022
ΛΞ20	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΩΡ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	27/09/2022
ΙΟ46	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑΣ ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑ	06/09/2022
ΚΣ79	ΦΙΛΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	23/08/2022
ΦΔ10	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗ	03/08/2022
ΝΔ65	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΓΡΑΜΜΟΧΩΡΙΩΝ	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	22/07/2022
ΦΚ63	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ - Ο ΑΠΟΛΩΝ	ΕΙΦΑΣΚΙΑ	20/07/2022
ΦΜ06	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑ	19/07/2022
ΧΗ29	ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	19/07/2022

ΠΗΓΗ: ΓΓΑ (sodateia.gga.gov.gr, 2023)

Πίνακας 1-3

Επίσημα αναγνωρισμένα Αθλητικά Σωματεία Καστοριάς με βάση το Ηλεκτρονικό Μητρώο της ΓΓΑ (3/3)

Κωδικός ΓΓΑ	Επωνυμία σωματείου	Εγγεγραμμένα αθλήματα	Ημερομηνία εγγραφής/επανεγγραφής
ΧΛ59	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΤΩΝ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗ	18/07/2022
ΚΕ03	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΧΕΙΡΟΣΦΑΙΡΙΣΗ	15/07/2022
ΚΒ38	ΠΑΝΑΡΓΕΙΑΚΟΣ	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	13/07/2022
ΧΠ06	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΗ	30/06/2022
ΦΠ11	ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΚΕΛΕΤΡΟΝ	ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗ	23/06/2022
ΦΥ25	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΝΙΑΚΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ Ο ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗ	02/06/2022
ΧΠ27	ΟΜΙΛΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΣΚΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΣΚΙ	27/05/2022
ΕΡ45	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗ	23/05/2022
Φ447	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΚΩΠΗΛΑΣΙΑ	18/05/2022

ΠΗΓΗ: ΓΓΑ (sodateia.gga.gov.gr, 2023)

Πίνακας 1-4

Αθλητικά Σωματεία Καστοριάς με αίτηση και Ειδική Αθλητική αναγνώριση

Κωδικός ΓΓΑ	Επωνυμία σωματείου	Ημερομηνία οριστικής υποβολής	Μη εγγεγραμμένα αθλήματα με ειδική αθλητική αναγνώριση
ΛΕ18	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΟΞΑ ΚΟΡΗΣΟΥ	30/09/2022	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ
ΕΠ53	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ	02/09/2022	ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗ
ΛΕ25	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΝΤΑΒΡΥΣΟΥ	01/09/2022	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ
ΚΣ74	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ	29/07/2022	ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ WTF
ΦΗ68	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΒΙΤΣΙΟΥ	11/05/2022	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

ΠΗΓΗ: ΓΓΑ (sodateia.gga.gov.gr, 2023)

Σημαντικότερη παρόλα αυτά τομή των τελευταίων τροποποιήσεων του Αθλητικού Νόμου σε σχέση με το ζήτημα που εξετάζεται στη συγκεκριμένη έρευνα, αποτελεί η για πρώτη φορά εισαγωγή «Ποσόστωσης» στον αριθμό των υποψηφίων μελών των Διοικητικών Συμβουλίων και για τα δύο φύλα που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 18-09-2020 (Ν. 4276, Αριθ. ΦΕΚ 181/Α/18-9-2020). Έτσι, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE), η Ελλάδα συγκαταλέγεται πλέον στα κράτη μέλη της ΕΕ που ακολουθούν το θετικό μέτρο της

«Ποσόστωσης» με στόχο την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στη λήψη αποφάσεων (eurogender.eige.europa.eu, 2022).

Μια άκρως σημαντική παρέμβαση, αν αναλογιστεί κανείς το γεγονός ότι διαχρονικά τα κράτη στα πλαίσια των δημοκρατικών ή φιλελεύθερων αντιλήψεων και εξαιτίας της εθελοντικής φύσης των αθλητικών συλλογικοτήτων απέφευγαν τέτοιου τύπου νομοθετικές παρεμβάσεις. Σύμφωνα με τους (Elling et al., 2019:5), σε πολλές χώρες ο αθλητισμός θεωρείται εθελοντική δραστηριότητα, συχνά μέρος της κοινωνίας των πολιτών, και ως εκ τούτου δεν πρέπει να ρυθμίζεται από το κράτος. Με άλλα λόγια, οι εθνικές κυβερνήσεις συχνά συνηθίζουν να μην «παίρνουν θέση» ή να μην «τιμωρούν» τους αθλητικούς οργανισμούς για τις όποιες πιθανές στρεβλώσεις αφορούν στην ποικιλομορφία των Φύλων στην Αθλητική Διακυβέρνηση (Katsarova, 2019:4).

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον νόμο (4279/2020), ο αριθμός των υποψηφίων για το ΔΣ του Αθλητικού Συλλόγου από κάθε Φύλο πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος με το ένα τρίτο (1/3) του αριθμού των προς εκλογή θέσεων, συνυπολογιζόμενης και αυτής του προέδρου (taxheaven.gr, 2022). Είναι σημαντικό σε αυτό το σημείο να αναφερθεί το γεγονός, ότι από την μεριά του νομοθέτη υιοθετείται η «βιολογικής προέλευσης» αντίληψη περί Φύλου με αναφορά σε (2) μόνο Φύλα (Άνδρας/Γυναίκα), χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ή να μνημονεύεται η έννοια/όρος του «Κοινωνικού Φύλου». Η ακριβής διατύπωση του επικαιροποιημένου Αθλητικού Νόμου 2725/1999 πάνω στο ζήτημα αναφέρεται αυτολεξεί ως εξής: «Τουλάχιστον το ένα τρίτο (1/3) των θέσεων των μελών του Δ.Σ. καταλαμβάνουν υποψήφιοι του ενός από τα δύο φύλα» (Kodiko.gr, 2023).

Η νομοθετική αυτή παρέμβαση για την θέσπιση «Ποσοστώσεων» στην συμμετοχή των Φύλων στην Διοίκηση του Ερασιτεχνικού Αθλητισμού, σύμφωνα με το τμήμα «Δικαιοσύνης και Καταναλωτών» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2022), αποτελεί μία από τις πιο αποτελεσματικές μεθόδους για την αύξηση της ισότητας των Φύλων στην Αθλητική Ηγεσία (European Commission/Justice and Consumers, 2021:39).

Παρόλα αυτά, σύμφωνα με τους Adriaanse and Schofield (2014), οι «Ποσοστώσεις» από μόνες τους δεν επαρκούν για τη διασφάλιση της ισότητας των Φύλων στην Αθλητική Διοίκηση, ειδικά όταν εφαρμόζονται χωρίς υποστήριξη πολιτικών, νομοθεσίας και θετικής δράσης (gamechangeher.org, 2022).

Προς εξασφάλιση τούτων, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού σύμφωνα με το Άρθρο 53 του Νόμου 4809/2021, καλεί τα Αθλητικά Σωματεία, τις Αθλητικές Ενώσεις και τις Αθλητικές Ομοσπονδίες να τροποποιήσουν το καταστατικό τους έως τις 31.12.2022, με σκοπό την προσαρμογή τους στα άρθρα 3, 5, 14, 22 και 24 του ν. 2725/1999 (α' 121). Έως ότου γίνει η προσαρμογή του καταστατικού (Εναρμόνιση), οι αναφερόμενες στο πρώτο εδάφιο διατάξεις κατισχύουν κάθε διαφορετικής καταστατικής ρύθμισης. Αν παρέλκει άπρακτη η παραπάνω προθεσμία, αίρεται αυτοδικαίως η Ειδική Αθλητική Αναγνώριση που είτε έχει χορηγηθεί σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 28 του ν. 2725/1999 είτε λογίζεται ως χορηγηθείσα κατά την παρ. 5 του άρθρου 135 του ίδιου ως άνω νόμου. Η σχετική διαπιστωτική πράξη περί της αυτοδίκαιης άρσης της ειδικής αθλητικής αναγνώρισης εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του υπουργείου πολιτισμού και αθλητισμού (kodiko.gr, 2016).

1.6 ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

Η ισότητα των Φύλων είναι μια από τις θεμελιώδεις δημοκρατικές αρχές της ΕΕ (Elling et al., 2019: intro). Πάρα το γεγονός ότι η συμμετοχή των γυναικών στον αθλητισμό και τη σωματική δραστηριότητα τα τελευταία χρόνια αυξήθηκε σημαντικά, με ευκαιρίες ισότιμης συμμετοχής σε εγχώριους και διεθνείς στίβους, η εκπροσώπηση των γυναικών στη λήψη αποφάσεων και σε ηγετικούς ρόλους στον αθλητισμό δεν τυχάνει ανάλογης εξέλιξης σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο (International Working Group on Women and Sport, 2014).

Σύμφωνα με την Katsarona (2019:2), από την άποψη του Φύλου, ο αθλητισμός είναι ένας από τους πιο ηγεμονικά διαρθρωμένους κοινωνικούς θεσμούς στη σύγχρονη κοινωνία. Οι γυναίκες σύμφωνα με το International Working Group on Women & Sport (IWG), υποεκπροσωπούνται σημαντικά στη διοίκηση, την λήψη αποφάσεων, την προπονητική και την διαιτησία, σε όλους τους αθλητικούς οργανισμούς και σε όλα τα αθλήματα, ιδιαίτερα στα ανωτέρα επίπεδα (International Working Group on Women and Sport, 2014). Είναι δε χαρακτηριστικό το γεγονός, ότι σύμφωνα με τους (Elling et al., 2019:3), ελάχιστες μελέτες έχουν διεξαχθεί για το θέμα του Φύλου και της Αθλητικής Διοίκησης, ειδικά σε σύγκριση με την προσοχή που δίνεται σε άλλα θέματα που εστιάζουν στο Φύλο, καθώς οι πρώτες διαθέσιμες επιστημονικές εργασίες ανάλυσης της υποεκπροσώπησης των γυναικών στην Αθλητική Ηγεσία δημοσιεύθηκαν το 1984 (Theberge, 1984) και το 1985 (White & Brackenridge, 1985), εστιάζοντας στον Καναδά και στην Αγγλία αντίστοιχα.

Σε ότι αφορά την Αθλητική Διοίκηση λοιπόν, η Katsarona (2019:1) υποστηρίζει ότι κυριαρχούνταν ιστορικά από άνδρες, ενώ ακόμη και σήμερα υπάρχει σημαντικό χάσμα μεταξύ του αριθμού των γυναικών και των ανδρών σε θέσεις εξουσίας στον αθλητισμό (Katsarona, 2019:1-5). Σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων EIGE, το 2017 λιγότερο από το [20%] των μελών των διοικητικών δομών των συνδεδεμένων αθλητικών οργανισμών ήταν γυναίκες, ενώ το 2015 μόνο το (14%) όλων των κορυφαίων θέσεων λήψης αποφάσεων σε μεμονωμένες αθλητικές ομοσπονδίες της ΕΕ καταλαμβάνονταν από γυναίκες (Katsarona, 2019:2). Συνολικά, η βιβλιογραφική ανασκόπηση υποδηλώνει ότι οι «αόρατες διαδικασίες», τα στερεότυπα, οι αντιλήψεις περί της «καταλληλότητας» των γυναικών στη Διοίκηση του Αθλητισμού και αφηγήσεις για την ηγεμονική αρρενωπότητα εντός της οργανωτικής κουλτούρας των αθλητικών οργανισμών επηρεάζουν την ισότιμη συμμετοχή σε βάρος των γυναικών (Sotiriadou & Haan, 2019:369).

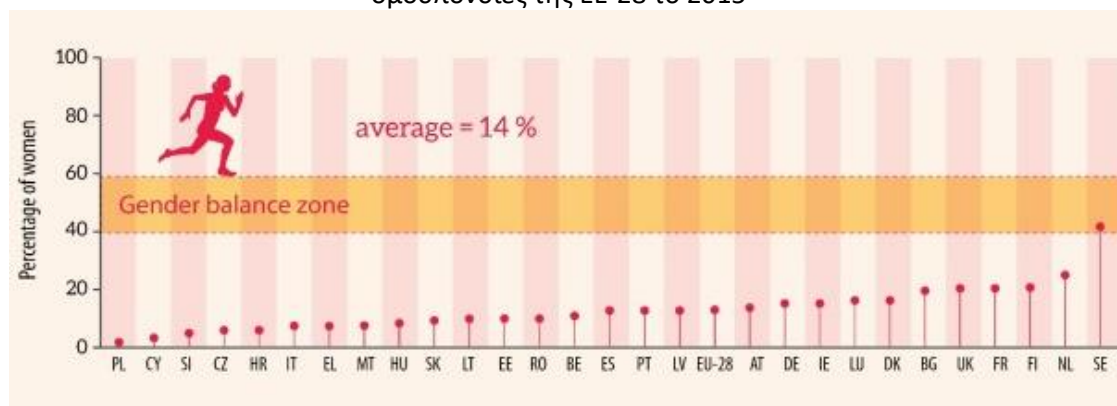
Παρότι σύμφωνα με τους Tamela & Banja, (2021:1), οι γυναίκες έχουν σημειώσει αξιοσημείωτη πρόοδο στη διοίκηση και την ηγεσία σε επιχειρηματικές εταιρείες και

στον δημόσιο τομέα, ελάχιστα έχουν αλλάξει στον τομέα του αθλητισμού, με πολύ λιγότερες ακόμη γυναίκες σχετικά με τους άντρες σε ανώτερες θέσεις λήψης αποφάσεων στην Αθλητική Διοίκηση. Οι γυναίκες τείνουν να καταλαμβάνουν λιγότερο ορατές ηγετικές θέσεις, ιδιαίτερα στον τομέα της Αθλητικής Διοίκησης, παρά το γεγονός ότι ορισμένες γυναίκες έχουν καταλάβει κορυφαίες θέσεις παγκοσμίως και σίγουρα έχουν αποτελέσει ικανά παραδείγματα προς πάσα δυνατή κατεύθυνση (Tamela, & Banja, 2021:1)

Σύμφωνα με την Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2022:22), έχει αναφερθεί σημαντικός αριθμός επιστημονικών μελετών με στοιχεία διάκρισης στους τομείς της Αθλητικής Διοίκησης στην ΕΕ. Η ερευνά έχει επικεντρωθεί κυρίως στην έλλειψη έμφυλης ή φυλετικής ποικιλομορφίας μεταξύ των ηγετών. Σημαντική υποεκπροσώπηση γυναικών και έγχρωμων ανθρώπων στην ηγεσία του αθλητισμού όλων των επίπεδων, από τοπικούς συλλόγους έως Διεθνείς ομοσπονδίες. Η EIGE (European Institute for Gender Equality), διαπίστωσε ότι κατά μέσο όρο μόνο [14%] των κορυφαίων θέσεων λήψης αποφάσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ σε αθλητικές ομοσπονδίες καταλαμβάνονταν από γυναίκες, που κυμαίνονταν από το χαμηλότερο [3%] στην Πολωνία έως και το ικανοποιητικό [43%] στη Σουηδία (Πίνακας 1-5) (European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, 2022:22).

Πίνακας 1-5

Ποσοστό γυναικών ανάμεσα σε θέσεις λήψης αποφάσεων σε όλες τις αθλητικές ομοσπονδίες της ΕΕ-28 το 2015

Πηγή: (European Parliamentary Research Service, 2019)

Πράγματι, ενώ οι γυναίκες κατείχαν το [14%] των θέσεων λήψης αποφάσεων στα ευρωπαϊκές ομοσπονδίες Ολυμπιακών Αθλημάτων το 2015, αντιπροσώπευαν μόνο το 4% (1 στους 28) του συνολικού αριθμού των Πρόεδρων και 9% (8 από 91) των αντιπρόεδρων (Πίνακας 1-6). Το μερίδιο των γυναικών μεταξύ των μελών των διοικητικών συμβουλίων ήταν [15%].

Πίνακας 1-6

Αναλογία γυναικών-ανδρών σε θέσεις λήψης αποφάσεων σε όλες τις ευρωπαϊκές ομοσπονδίες ολυμπιακών αθλημάτων

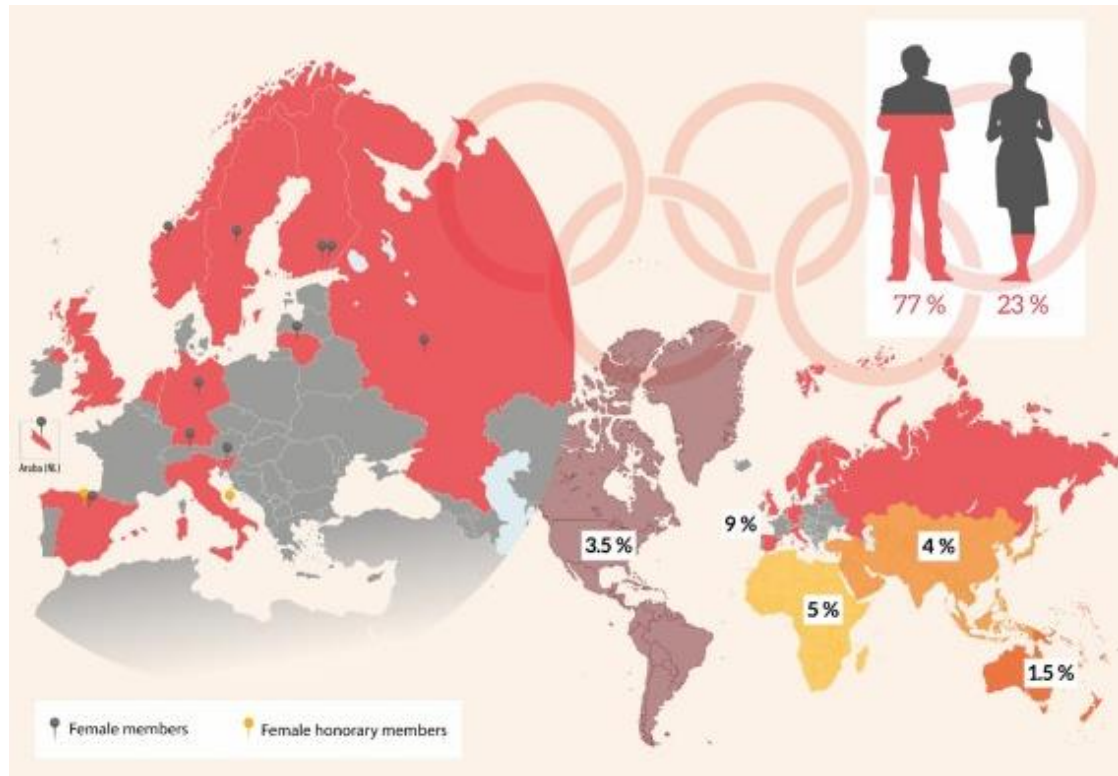

Πηγή: (European Parliamentary Research Service, 2019)

Είναι δε χαρακτηριστικό το γεγονός ότι, σύμφωνα με το European Parliamentary Research Service (2019:2-3), από το 1896 έως το 1981 δεν υπήρχαν γυναίκες μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ). Η κατάσταση βελτιώθηκε ελαφρώς το 2019, με [33] γυναίκες μέλη και επίτιμα μέλη της ΔΟΕ σε σύνολο (144). Επιπλέον, λιγότερο από το [20%] των μελών των διοικητικών δομών συνδεδεμένων φορέων, όπως οι Εθνικές Ολυμπιακές Επιτροπές (ΕΟΕ) και η Ένωση Εθνικών Ολυμπιακών Επιτροπών, είναι γυναίκες (Πίνακας 1-7). Ίσως παραδόξως, η Ευρώπη έχει τη χαμηλότερη εκπροσώπηση γυναικών στη γενική συνέλευση των ΕΟΕ, σε σύγκριση με τις άλλες ηπείρους που εκπροσωπούνται όπως η Ασία, η Αφρική, η Αμερική και η Ωκεανία (European Parliamentary Research Service, 2019).

Πίνακας 1-7

Ποσοστό γυναικών στην Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή ανά ήπειρο το 2019

Πηγή: European Parliamentary Research Service, 2019)

Αλλά και στην Ελλάδα σύμφωνα με την δημοσιογράφο και νομικό Βάσω Μώραλη (2021), υπάρχει μικρή εκπροσώπηση των γυναικών σε θέσεις εξουσίας και διοίκησης στον αθλητισμό (radioproto.gr, 2021). Η Βάσω Μώραλη υπήρξε η πρώτη γυναίκα που μετέδωσε αγώνα ποδοσφαίρου στις 19 Ιουνίου του 1983, σπάζοντας την ανδρική κυριαρχία ως αθλητική συντάκτρια, αλλά και η πρώτη γυναίκα μέλος του ΠΣΑΤ (Πανελλήνιος Σύνδεσμος Αθλητικού Τύπου), (radioproto.gr, 2021). Σύμφωνα με τα λεγόμενά της, παρότι οι γυναίκες έχουν αποδείξει ευρύτερα τις ικανότητές τους σε κάθε πεδίο κι επίπεδο της σύγχρονης ζωής (στην εργασία, στην επιστήμη, στην κοινωνική δράση, στον πολιτισμό, στην αποτελεσματική συμμετοχή στα κοινά και στη διοίκηση, στις επιχειρήσεις και σε τόσα άλλα), στον τομέα της Αθλητικής Διοίκησης εξακολουθούν να σπρώχνονται συνεχώς στο περιθώριο, με ελάχιστες ευκαιρίες και προοπτικές: «Μετρήστε πόσες γυναίκες υπάρχουν στην τεχνική ηγεσία ομάδων: όχι ανδρικών ομάδων, αλλά έστω γυναικείων! Πόσες γυναίκες βρίσκονται στο τιμόνι διοικήσεων συλλόγων, αθλητικών εταιριών,

αθλητικών ομοσπονδιών! Δεν θα κουραστείτε πολύ να τις μετρήσετε, γιατί είναι ελάχιστες. Όχι μόνο στη δική μας χώρα, αλλά και διεθνώς».

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει η ίδια κατά την ομιλία της στο 8ο Διεθνές Σχολείο Αθλητισμού: «...στο διοικητικό συμβούλιο της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου (FIFA) στα 36 μέλη του Συμβουλίου, μόλις έξι είναι γυναίκες (το 1/6). Κι από αυτές καμία δεν βρέθηκε «άξια» να αναλάβει μια υψηλόβαθμη θέση. Υπάρχουν οκτώ θέσεις αντιπροέδρων: ανήκουν όλες σε άνδρες! Στο ανώτατο όργανο διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου, την Εκτελεστική Επιτροπή της UEFA, στις 20 θέσεις υπάρχει μόλις ΜΙΑ γυναίκα (ως απλό μέλος)! Οι υπόλοιπες θέσεις κατέχονται από 19 άνδρες. Στο Κεντρικό Συμβούλιο της FIBA στα 16 μέλη, μόλις το 1/4 (οι 4, δηλαδή) είναι γυναίκες. Στο ΔΣ της ΕΠΟ (Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία) υπάρχουν 18 μέλη: ΟΛΟΙ ΑΝΔΡΕΣ. Στην Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης (ΕΟΚ): Σε 22 μέλη του Δ.Σ., τα 21 είναι άνδρες! Μόλις πρόσφατα εξελέγη ως μέλος η μεγάλη πρωταγωνίστρια του γυναικείου μπάσκετ στη χώρα μας, η Άννυ Κωνσταντινίδου. Στην Ομοσπονδία Βόλεϊ: Στα 22 μέλη του ΔΣ μόλις τα 4 είναι γυναίκες. Και απ' αυτές μόνο 1 στις υψηλόβαθμες θέσεις της διοίκησης (ως ταμίας). Στην Ομοσπονδία Τένις: 18 μέλη του ΔΣ ΟΛΟΙ ΑΝΔΡΕΣ – Υπάρχει και μία γυναίκα μέλος, η εκπρόσωπος των αθλητών/αθλητριών τένις της χώρας μας. Στον ΣΕΓΑΣ έχουμε 19 μέλη, με μόλις 4 γυναίκες (σχεδόν το 1/5 του συνόλου των μελών) και από αυτές η Σοφία Σακοράφα είναι πρόεδρος της Ομοσπονδίας (εξελέγη φέτος για πρώτη φορά γυναίκα πρόεδρος στον ΣΕΓΑΣ). Μία από τις ελάχιστες επικεφαλής αθλητικής Ομοσπονδίας στην Ελλάδα» (radioproto.gr, 2021).

Πιο ειδικά, σε μελέτη που πραγματοποιήθηκε από τους Δράκου, Γαργαλιάνο & Περτετζή το (2019) για την συμμετοχή των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια των Ελληνικών Αθλητικών Ομοσπονδιών (ΕΑΟ) διαπιστώθηκε σημαντική υποεκπροσώπηση των γυναικών. Συγκεκριμένα, η συμμετοχή των γυναικών στα Διοικητικά Συμβούλια (ΔΣ) των 47 Ελληνικών Αθλητικών Ομοσπονδιών (ΕΑΟ), Ολυμπιακών και μη αθλημάτων, που αναγνωρίζονται από την Γενική Γραμματεία

Αθλητισμού (ΓΓΑ) ανήλθε στο πενιχρό (15,7%), καθώς από τα 585 συνολικά μέλη τα 493 (84,3%) είναι άνδρες και τα 92 γυναίκες (Πίνακας 1-8). Σε 12 ΕΑΟ επίσης, δεν υπήρχε καμία γυναίκα μέλος ΔΣ, ενώ σε μόλις τρεις ΕΑΟ πρόεδρος του ΔΣ ήταν γυναίκα (Δράκου, Γαργαλιάνος & Περτετζή, 2019:40).

Πίνακας 1-8

Φύλο των μελών και του προέδρου των ΔΣ των ΕΑΟ Ολυμπιακών και μη Ολυμπιακών αθλημάτων.

α/α	Ομοσπονδία	Μέλη ΔΣ	Άνδρες	Γυναίκες	Φύλο προέδρου
1	Αντιπτερίσης	15	11	4	Γ
2	Νεφροπαθών & Μεταμοσχευμένων	9	5	4	Γ
3	Θαλάσσιου Σκι	11	9	2	Γ
4	Γυμναστικής	15	9	6	Α
5	Πετοσφαίρισης	21	16	5	Α
6	Κολύμβησης	21	17	4	Α
7	Ταε Κβο Ντο ΕΛΟΤ	15	11	4	Α
8	Τζούντο	15	11	4	Α
9	Ζίου Ζίτσου	8	4	4	Α
10	Κλασικού Αθλητισμού	21	18	3	Α
11	Ιστιοπλοΐας	20	17	3	Α
12	Άρσης Βαρών	15	12	3	Α
13	ΑΜΕΑ	13	10	3	Α
14	Ξιφασκίας	11	8	3	Α
15	Τοξοβολίας	11	8	3	Α
16	Επιτραπέζιας Αντισφαίρισης	11	8	3	Α
17	Ορειβάσις - Αναρρίχησης	11	8	3	Α
18	Μπριτζ	7	4	3	Α
19	Καράτε	11	9	2	Α
20	Αεραθλητισμού	11	9	2	Α
21	Υποβρ. Δραστ. & Αθλητικής Αλιείας	11	9	2	Α
22	Κικ Μπόξινγκ	11	9	2	Α
23	Αθλητισμού Κωφών	11	9	2	Α
24	Χειμερινών Αθλημάτων	11	9	2	Α
25	Γου Σου Κουνγκ Φου	11	9	2	Α
26	Μαχητικών Τεχνών	7	5	2	Α
27	Μουσικαί	7	5	2	Α
28	Σκάκι	21	20	1	Α
29	Σκοποβολής	13	12	1	Α
30	Παγκρατίου	11	10	1	Α
31	Μηχανοκίνητου Αθλητισμού	11	10	1	Α
32	Πυγμαχίας	9	8	1	Α
33	Γκολφ	7	6	1	Α
34	ΑΜΟΤΟΕ	7	6	1	Α
35	Κρίκετ	7	6	1	Α
36	Καλαθοσφαίρισης	21	21	0	Α
37	Ποδοσφαίρου	17	17	0	Α
38	Αντισφαίρισης	17	17	0	Α
39	Χειροσφαίρισης	15	15	0	Α
40	Κωπηλασίας	13	13	0	Α
41	Πάλης	13	13	0	Α
42	Ιππασίας	11	11	0	Α
43	Κανόε - Καγιάκ	11	11	0	Α
44	Μοντέρνου Πεντάθλου	11	11	0	Α
45	Ποδηλασίας	11	11	0	Α
46	Ταε κβο ντο	11	11	0	Α
47	Καλαθοσφαίρισης με Αμαξιτίδιο	7	7	0	Α
	Συνολικοί αριθμοί	585	493	92	

Πηγή: (Δράκου, Γαργαλιάνος & Περτετζή, 2019:48-49).

Αντίστοιχα, η μελέτη των Pfister & Radtke (2009) για τις γερμανικές αθλητικές ομοσπονδίες, έδειξε ότι σχεδόν όλες οι θέσεις ανώτατου αθλητικού επίπεδου κατείχαν άνδρες. Συγκεκριμένα το [96,6%] των πρόεδρων και το [80%] των άλλων ανώτατων στελεχών. Από τις θέσεις σε εθνικό επίπεδο στη Γερμανία, η αναλογία γυναικών προς άνδρες στην ηγεσία ήταν ακόμη πιο εντυπωσιακή, με τους άνδρες να καταλαμβάνουν το [91%] των [682] θέσεων και τις γυναίκες να καταλαμβάνουν μόνο το [9%]. Οι γερμανικές περιφερειακές αθλητικές ομοσπονδίες αποτελούνταν από [18] άνδρες και μόνο μια γυναίκα. Επιπλέον, οι γυναίκες αποτελούν μόνο το [20,1%] των εκτελεστικών θέσεων των περιφερειακών ομοσπονδιών. Από [2.726] διοικητικές και ηγετικές θέσεις σε διαφορετικά επίπεδα των γερμανικών περιφερειακών αθλητικών ενώσεων, οι γυναίκες κατέλαβαν μόνο το [14%] (Tamela, & Banja, 2021:3)

1.7 ΘΕΣΜΙΚΟΣ ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ (INSTITUTIONAL RACISM)

Σύμφωνα με τον Σαρρή (2021), ο όρος «Θεσμικός Ρατσισμός» (Institutional Racism), ως εκδήλωση ρατσισμού ή εφαρμογής διακρίσεων στον χώρο εργασίας ή και σε ευρύτερους κοινωνικούς σχηματισμούς, χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από τους Carmichael & Hamilton το 1967 και έχει τις ρίζες του σε εδραιωμένες και αξιосέβαστες κοινωνικές δυνάμεις, λαμβάνοντας πολύ λιγότερη δημόσια προσοχή και κριτική από τον ατομικό ρατσισμό.

Ο «Θεσμικός Ρατσισμός», η ξενοφοβία και οι διακρίσεις, σύμφωνα με τους Sonntag & Ranc (2015), αναφέρονται σε συνήθειες και πρακτικές που είναι συχνά σιωπηρές και όχι απαραίτητως σκόπιμες και εφαρμόζονται εντός αθλητικών οργανισμών εμποδίζοντας ουσιαστικά την κατάλληλη συμμετοχή των μειονοτήτων: «...Έχουν εδραιωθεί εδώ και δεκαετίες και η πολιτιστική αλλαγή που απαιτείται για να σπάσει αυτές οι συνήθειες είναι εξαιρετικά δύσκολο να επιτευχθεί. Τα διοικητικά συμβούλια του επαγγελματικού ποδοσφαίρου δίνουν την εντύπωση, ότι η σύνθεσή

τους προστατεύεται από μια άθραυστη γυάλινη οροφή, τόσο από άποψη φύλου όσο και από άποψη εθνοτικής καταγωγής. Το ίδιο και η δεξαμενή των κορυφαίων προπονητών και διαιτητών».

Ο Τζουλιανότι, ο οποίος έχει πραγματοποιήσει σημαντικές κοινωνιολογικές προσεγγίσεις πάνω στο ποδόσφαιρο και συγκεκριμένα σε αυτό της Αγγλίας, χρησιμοποιεί επίσης τον ίδιο όρο «Θεσμικός Ρατσισμός», προκειμένου να περιγράψει αυτή την κατάσταση, δηλαδή ενός «αόρατου» φαινομενικά ρατσισμού που επικρατεί στο αγγλικό ποδόσφαιρο εδώ και αρκετά χρόνια: «Μπορεί σε ότι αφορά τον ρατσισμό να έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες για την εξάλειψή του, ωστόσο αυτό που παραμένει, είναι ότι αποκτά μία θεσμική μορφή. Ελάχιστοι μη-λευκοί καταλαμβάνουν προπονητικές θέσεις. Τα ρατσιστικά στερεότυπα απέναντι σε ομάδες μειονοτήτων παραμένουν» (briswa.eu, 2017).

1.8 ΓΥΑΛΙΝΗ ΟΡΟΦΗ (THE GLASS CEILING)

Ο «Θεσμικός Ρατσισμός», μπορεί σε πολλά σημεία να ταυτιστεί ως έννοια με αυτή της «Γυάλινης Οροφής» (Glass Ceiling), η οποία αναφέρεται συχνά στην διεθνή βιβλιογραφία ως μια πρακτική ή ως μία αφανής διαδικασία κατά την οποία τίθενται περιορισμοί, εμπόδια και άτυπες διακρίσεις κατά των γυναικών στην προσπάθεια ανέλκυσης σε υψηλότερες θέσεις στον επαγγελματικό τομέα (Bertrand, 2017:1). Οι υψηλότερες αυτές θέσεις ορίζονται συνήθως από καλύτερες οικονομικές απολαβές ή από την αυξημένη δυνατότητα λήψης αποφάσεων. Δεν είναι ωστόσο απόλυτα διακριτό πότε μια προβληματική πρακτική τέτοιου τύπου συνιστά μορφή του ενός, εν προκειμένω του «Θεσμικού Ρατσισμού» ή του άλλου, δηλαδή της «Γυάλινης Οροφής» και πότε ένας εκ των δύο ορισμών υπερισχύει ή είναι περισσότερο δόκιμος.

Για της ανάγκες της συγκεκριμένης έρευνας, η απόλυτη εννοιολογική ή αιτιολογική ταύτιση με κάποιον από τους δύο συγκεκριμένους όρους που χρησιμοποιούνται διεθνώς για να περιγράψουν συνθήκες διακρίσεων ή αποκλεισμών των γυναικών από θέσεις αυξημένης εργασιακής ευθύνης, παρουσιάζει δυσκολίες και για αυτό τον λόγο κρίνεται σκόπιμο να περιγραφεί εξίσου και η έννοια της «Γυάλινης Οροφής».

Ο όρος “Glass Ceiling”, έγινε δημοφιλής το 1986, όπου σε άρθρο της Wall Street Journal πρωτοαναφέρθηκε ως κάτι το οποίο περιγράφει τα αόρατα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες καθώς πλησιάζουν στην κορυφή της εταιρικής ιεραρχίας (Glass Ceiling Commission, 1995:3). Σύμφωνα με το Πανεπιστήμιο του Cambridge με το όρο “Glass Ceiling” αναφερόμαστε σε κάποιο όριο ή φραγμό που είναι ανεπίσημο αλλά κατανοητό και παράλληλα εμποδίζει κάποιον, π.χ. μια γυναίκα, από την πρόοδο σε μια κορυφαία θέση σε μια εταιρεία ή οργανισμό (Cambridge Dictionary, 2022).

Σύμφωνα με τους Babic & Hansez (2021), και παρά τη σημαντική προώθηση της διαφορετικότητας στις εταιρείες καθώς και τη νομοθεσία για ίσες ευκαιρίες για γυναίκες και άνδρες, φαίνεται ότι οι γυναίκες εξακολουθούν να παραμένουν σε μεγάλο βαθμό μειοψηφία στις θέσεις λήψης αποφάσεων. Για παράδειγμα, το 2018 οι γυναίκες κατέλαβαν το [16%] των θέσεων στις εκτελεστικές επιτροπές μεγάλων βελγικών εταιρειών, σχετικά καλύτερα από ότι πριν από δέκα χρόνια, όταν το ποσοστό κυμαινόταν μεταξύ [9%] και [10%]. Παρόλα αυτά, ακόμη και αυτό το ποσοστό μοιάζει χαμηλό σε σύγκριση με το συνολικό ποσοστό απασχόλησης των γυναικών και το μερίδιό τους στον πληθυσμό των αποφοίτων πανεπιστημίου που αγγίζει το [60%], απεικονίζοντας χαρακτηριστικά την ύπαρξη της «Γυάλινης Οροφής» στο Βέλγιο (Babic & Hansez, 2021).

Ανάλογα, σε μια απογραφή του 2017 των εταιρειών Fortune 500 στις Η.Π.Α, η Catalyst διαπίστωσε ότι οι γυναίκες κατέχουν μόνο το [19,9%] των εταιρικών θέσεων στα διοικητικά συμβούλια και αποτελούν μόνο το [5,8%] των θέσεων C.E.O

σε αυτές εταιρείες. Στην Ευρώπη, μόνο το [23,3%] των μελών των διοικητικών συμβουλίων των μεγαλύτερων εισηγμένων εταιρειών είναι γυναίκες και μόνο το [5,1%] είναι διευθύνοντες σύμβουλοι (Ευρωπαϊκή Ένωση 2016), παρά το γεγονός ότι οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν [45%] του εργατικού δυναμικού (Bertrand, 2017:2).

Σε παρόμοια έρευνα που διεξήγαγε το *Becker Friedman Institute* του Πανεπιστημίου του Σικάγο, αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι από το 1955 περίπου, οι γυναίκες που γεννιούνται κάθε χρόνο στην Αμερική είχαν περισσότερες πιθανότητες να αποκτήσουν πτυχίο κολεγίου από τους άνδρες. Αυτό σημαίνει ότι από όλες τις γυναίκες που γεννήθηκαν στην Αμερική το 1985, περίπου το [40%] κατέχουν πτυχία κολεγίου σήμερα, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους άντρες είναι κάτι λιγότερο από το [30%] (Bertrand, 2017:6-8).

Γνωρίζοντας τούτο, θα μπορούσε κανείς αφελώς να υποθέσει ότι το χάσμα στις αμοιβές μεταξύ ανδρών και γυναικών έχει κλείσει και ότι ίσως, οι γυναίκες μπορεί να κερδίζουν περισσότερα από τους άνδρες δεδομένης της σχετικής εκπαιδευτικής τους επιτυχίας. Φυσικά, αυτό δεν ισχύει, ενώ το χάσμα στις αμοιβές έχει μειωθεί από το 1950, η πτωτική τάση σε αυτό το χάσμα έχει σε μεγάλο βαθμό σταματήσει από το 1970. Οι γυναίκες που γεννήθηκαν το 1985 μπορούν ακόμα να αναμένουν ότι θα κερδίζουν έως και [10%] λιγότερα από τους άντρες συναδέλφους τους, ανεξάρτητα από το επίπεδο των σπουδών τους. Αυτά τα γεγονότα, καθώς και η υποεκπροσώπηση των γυναικών στο ανώτερο τμήμα της κατανομής των αποδοχών, περιγράφουν αυτό που είναι γνωστό ως «Γυάλινη Οροφή» (Bertrand, 2017).

1.9 ΩΦΕΛΗ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Σύμφωνα με την *Mariya Gabriel* (Ευρωπαϊά Επίτροπο για την Καινοτομία, την Έρευνα, τον Πολιτισμό, την Εκπαίδευση και την Νεολαία), οι γυναίκες σε ηγετικά πόστα στην Αθλητική Διοίκηση των χωρών της ευρωπαϊκής ένωσης, εξακολουθούν να αποτελούν μειοψηφία και αντιμετωπίζουν πάρα πολλά εμπόδια (European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, 2022:4). Γιατί ωστόσο θα έπρεπε να απασχολεί κάποια/ον εάν συμμετέχουν ή όχι ισότιμα οι γυναίκες σε θέσεις ευθύνης στον εργασιακό τομέα και εν προκειμένω στη διαδικασία συλλογικής δράσης και λήψης αποφάσεων μέσω των Αθλητικών Σωματείων; Πρόκειται αποκλειστικά για ηθικολογική αναβάθμιση η οποία και αποσκοπεί σε έναν γενικότερο εκσυγχρονιστικό τυπολατρισμό στα πλαίσια μιας πιο δίκαιης κατανομής ανθρωπίνων πόρων και ισότητας δικαιωμάτων των Φύλων ή μπορεί όντως να επιφέρει αλλαγές επί της ουσίας αναβαθμίζοντας την ποιότητα άσκησης εξουσίας;

Σύμφωνα με την *Bertrand* (2017), η απάντηση κρύβεται πίσω από την έννοια της αποδοτικότητας. Η αποδοτικότητα ως προς το γιατί κάποιος/α πρέπει να νοιάζεται για τη «Γυάλινη Οροφή», σχετίζεται με το πώς η ποικιλομορφία στους ηγετικούς ρόλους μπορεί να ενισχύει την παραγωγικότητα. Αυτό το επιχείρημα έχει διεισδύσει σε πολλούς οργανισμούς που υποστηρίζουν την επιχειρηματικότητα για «διαφορετικότητα και ένταξη». Αυτό το επιχείρημα ήταν επίσης ένα από τα κύρια κίνητρα πίσω από την εισαγωγή «Ποσοστώσεων» στον Εταιρικό τομέα σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες την τελευταία δεκαετία. Τόσο η βιβλιογραφία του ανθρώπινου δυναμικού όσο και της διαχείρισης έχουν υιοθετήσει έντονα την άποψη ότι περισσότερο «διαφορετικοί» οργανισμοί θα επιτύχουν ανωτέρα αποτελέσματα (*Bertrand*, 2017:5).

Ξεκινώντας από τη θέση ότι το έμφυτο ταλέντο κατανέμεται εξίσου μεταξύ ανδρών και γυναικών συνεχίζει Bertrand (2017:5), θεωρείται ότι θα επιτυγχανόταν καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα εάν οι γυναίκες είχαν τις ίδιες πιθανότητες με τους άνδρες να φτάσουν στην κορυφή της κατανομής κερδών. Οι Hsieh et al. (2017) πραγματοποίησαν μια άσκηση ποσοτικοποίησης για το πόση οικονομική ανάπτυξη χάνεται λόγω της υποεκπροσώπησης των γυναικών και των μειονοτήτων σε ορισμένα επαγγέλματα και κατέληξαν ότι περίπου το ένα τέταρτο της ανάπτυξης του ΑΕΠ των Η.Π.Α ανά άτομο μεταξύ 1960 και 2010 μπορεί να εξηγηθεί από τη μείωση των φραγμών στην είσοδο λευκών γυναικών, μαύρων ανδρών και μαύρων γυναικών σε επαγγέλματα όπου προηγουμένως υποεκπροσωπούνταν (Bertrand, 2017:5).

Σε αυτό το πλαίσιο, οι ευεργετικές επιπτώσεις της ισότητας των Φύλων και της διαφορετικότητας στη λήψη αποφάσεων κατά την ευρωπαϊκή επιτροπή (European Commission, Justice and Consumers, 2022:29), είναι σαφείς: «Η ισότιμη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στη λήψη αποφάσεων διευρύνει τις προοπτικές, ενισχύει τη δημιουργικότητα και την καινοτομία, αυξάνει την ανταγωνιστικότητα και παραγωγικότητα, διαφοροποιεί τη δεξαμενή ταλέντων και δεξιοτήτων, βελτιώνει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και μπορεί να εκπροσωπεί καλύτερα τους διαφορετικούς κοινωνικούς ή επαγγελματικούς εταίρους» (European Commission, Justice and Consumers, 2022:29). Ακόμα κι αν υπάρχει διαφωνία για το αν η «Γυάλινη Οροφή» εγείρει ανησυχίες για τις εργοδοτικές διακρίσεις και τον σεξισμό στο χώρο εργασίας τονίζει η Bertrand, (2017:5), όλοι θα πρέπει να συμφωνήσουν ότι μια οικονομία που αξιοποιεί μια περιορισμένη δεξαμενή (άντρες) για να βρει τους ηγέτες της, πρέπει να λειτουργεί εντός περιορισμένων ορίων αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της.

Σύμφωνα με τον *Gonzalo Gortázar* Διευθύνων Σύμβουλο της *Caixabank* «η ισότητα των φύλων οδηγεί σε καλύτερη δυναμική, καλύτερες ομάδες, καλύτερες αποφάσεις και καλύτερα αποτελέσματα. Για έναν όμιλο όπως η *Caixabank*, με βαθιές ρίζες στην κοινωνία και ηγετικό ρόλο, είναι επιτακτική ανάγκη να συνεχίσει αποφασιστικά την

προώθηση της ισότητας των φύλων και της διαφορετικότητας στις ομάδες από κάθε άποψη. Η πρόοδος στην ποικιλομορφία σημαίνει επίσης διαρκή επανεξέταση και ενίσχυση της λειτουργίας της αξιοκρατίας, η οποία είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση ενός πιο ικανού, ισχυρότερου και πιο ανταγωνιστικού οργανισμού» (Bloomberg Gender-Equality Index, 2022).

Σε παρόμοιο ύφος ο *Guilherme Loureiro* Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Walmart de México y Centroamérica τονίζει: «Στη *Walmart de Mexico y Centroamerica*, η ισότητα των φύλων είναι βασικό συστατικό της κουλτούρας και του τρόπου εργασίας μας. Αποτελεί μέρος της στρατηγικής μας για τη διαφορετικότητα και την ένταξη που περιλαμβάνει επίσης πρωτοβουλίες κατά των διακρίσεων, ενσωμάτωση ταλέντων με αναπηρίες και ένταξη της κοινότητας LGBT+. Είμαστε πεπεισμένοι ότι ένα ποικιλόμορφο και χωρίς αποκλεισμούς εργασιακό περιβάλλον δημιουργεί καλύτερες ιδέες και επομένως καλύτερα επιχειρηματικά αποτελέσματα» (Bloomberg Gender-Equality Index, 2022).

Εν τέλει σύμφωνα με τον Falcoz (2017), δεν είναι αυτή καθαυτή η παρουσία των γυναικών που ανεβάζει τις επιδόσεις αλλά η άφιξη της ισορροπίας των Φυλών. Το μείγμα δηλαδή της αντιπαράθεσης ιδεών και ιστοριών ζωής, η ποικιλομορφία των φυλών δηλαδή, που επιτρέπει τη συγχώνευση του αρσενικού και του θηλυκού και κάνει το άτομο πιο δυνατό και τους αθλητικούς οργανισμούς πιο ευέλικτους. (gamechangeher.org, 2022).

1.10 ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΥΛΟ

Στην βάση των παραπάνω διαπιστώσεων ή ερωτημάτων και για τις ανάγκες οι οποίες ενδεχόμενα ξεπερνούν τα όρια της συγκεκριμένης εργασίας, μιας και η παρούσα μελέτη βασίζει την ανάλυσή της στο κλασσικό διχοτομικό σχήμα

άνδρας/γυναίκα, θα ήταν πιθανώς χρήσιμο να υπάρξει μια σύντομη αναφορά στην έννοια του «Κοινωνικού Φύλου».

Οι περισσότερες θεωρητικές αναφορές σήμερα, φαίνεται πως συγκλίνουν προς μία αντίληψη περί Φύλου, ιδωμένου κυρίως, από κοινωνικής παρά από βιολογικής σκοπιάς. Το «Κοινωνικό Φύλο» λοιπόν, σύμφωνα με τον Συνήγορο του Πολίτη (2014), *«Είναι το σύνολο των χαρακτηριστικών, συμπεριφορών κι ενδιαφερόντων με τα οποία το κάθε άτομο εντάσσεται στην κοινωνία των ανθρώπων. Βασίζεται κυρίως στην αυτοαντίληψη του κάθε ατόμου για το Φύλο του, σε συνδυασμό με τους κοινωνικούς παράγοντες που ισχύουν σε μια δεδομένη κοινωνία, μια δεδομένη χρονική στιγμή. Το κοινωνικό Φύλο κάθε ατόμου δεν συμπίπτει εξ ορισμού με το βιολογικό του Φύλο»*.

Κατά συνέπεια, ο Παπαταξιάρχης (1997:201), υποστηρίζει ότι σήμερα, περισσότερο ίσως από ποτέ, είμαστε έτοιμοι να δεχτούμε, ότι το Φύλο δεν είναι της φύσης, αλλά του πολιτισμού. Γενικότερα, σύμφωνα με την Μπακαλάκη (2010:59), η ιδέα ότι το σώμα αποτελείται από δύο ανεξάρτητες συνιστώσες, την βιολογική και την κοινωνική, η καθεμιά από τις οποίες διεκδικεί, να αναγνωριστεί ως αντίπαλο δέος της άλλης, εμφανίζεται ως παρωχημένος δυϊσμός. Το Φύλο κατά τον Παπαταξιάρχη (1997:201), *«δεν αποτελεί βιολογικό δεδομένο, ούτε είναι τοποθετημένο έξω από τον χώρο και τον χρόνο, αντίθετα υπόκειται στην επίδραση της ανθρώπινης δράσης, είναι συμβολικά εκφρασμένο και κοινωνικά θεσμοθετημένο, αποτελεί αντικείμενο επιλογής όσο και μάθησης και άρα μπορεί να αλλάζει»*.

Συμπερασματικά, η Cooky (2022), διερωτάται πώς είναι δυνατόν κανείς, να υποστηρίζει την ίση μεταχείριση, ενώ ταυτόχρονα τηρεί την έννοια της βιολογικής διαφοράς; Εάν η εξάλειψη των διακρίσεων στην περίπτωση των σχολείων, των λουτρών, των εστιατορίων ή άλλων κοινωνικών ιδρυμάτων είναι εφικτή, γιατί όχι και στην περίπτωση του αθλητισμού; Θα εξαλείφονταν άραγε οι διακρίσεις λόγω «Φύλου» στον αθλητισμό εάν ο αθλητισμός ενσωμάτωνε ξεκάθαρα στις αξίες του, την έννοια του «Κοινωνικού Φύλου»;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η Περιφερειακή Ενότητα (ΠΕ) Καστοριάς ή αλλιώς ο Νομός Καστοριάς, βρίσκεται στο δυτικό άκρο της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (ΠΔΜ), η οποία και είναι η μοναδική περικλειστή Περιφέρεια στη χώρα, που συνορεύει με δύο βαλκανικά κράτη και δεν βρέχεται από θάλασσα (Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Δυτικής Μακεδονίας, 2021:23). Έχει έκταση περίπου 1.685 τετραγωνικά χιλιόμετρα και συνορεύει εσωτερικά με τους νομούς Φλώρινας, Γρεβενών, Κοζάνης και Ιωαννίνων και εξωτερικά με την Αλβανία (Εικόνα 2-1) (Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς, 2022).

Η Περιφερειακή Ενότητα (ΠΕ) ως όρος της τοπικής αυτοδιοίκησης, εισήχθη το 2011 με το Πρόγραμμα Καλλικράτης (Νόμος Υπ' Αριθ. 3852/2010), όπου και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων, ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους (Χατζηκυριακίδης, 2019:15). Σύμφωνα με το στοιχείο από το Υπουργείο Εσωτερικών η χώρα διαιρείται διοικητικά σε 74 (ΠΕ) περιφερειακές ενότητες (Υπουργείο Εσωτερικών, 2020). Στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, όπου ανήκει και ο νομός Καστοριάς, οι περιφερειακές της ενότητες ταυτίζονται με τις εδαφικές περιφέρειες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (wikipedia.org, 2022).

Εικόνα 2-1

Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς

Πηγή: (Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς, 2022)

Πρωτεύουσα της ΠΕ Καστοριάς είναι η πόλη της Καστοριάς. Χτισμένη αμφιθεατρικά σε υψόμετρο 620μ. πάνω σε χερσόνησο, ανάμεσα στα βουνά Γράμμο και Βίτσι, περιβάλλεται από την λίμνη Ορεστιάδα και συνδέεται με την ξηρά μέσω μιας λωρίδας γης (Εικόνα 2-2), δίνοντας την εντύπωση νησιού (Δήμος Καστοριάς, 2021:4). Ο Νομός Καστοριάς συνδέεται αεροπορικά με την Αθήνα, μέσω του διεθνούς αεροδρομίου «Αριστοτέλης», το οποίο βρίσκεται στο Άργος Ορεστικό, ενώ η πρόσβαση στο Νομό γίνεται εύκολα μέσω της Εγνατίας οδού (Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς, 2022).

Εικόνα 2-2

Πανοραμική άποψη της πόλης της Καστοριάς

Πηγή: (Δήμος Καστοριάς, 2021)

Ο Νομός είναι κυρίως ορεινός σε ποσοστό [60,2%] και ημιορεινός [28,9%] αντίστοιχα, ενώ οι πεδινές εκτάσεις κατέχουν ποσοστό [10,5%] και περιορίζονται στο κεντρικό του τμήμα. Οι πεδινές περιοχές είναι πιο πυκνοκατοικημένες, ενώ οι ορεινές, ιδιαίτερα κατά μήκος της ελληνοαλβανικής μεθορίου και δυτικά προς το Νομό Ιωαννίνων, είναι οι πιο αραιοκατοικημένες (Χατζηκυριακίδης, 2019:19).

Η θέση του Δήμου Καστοριάς θεωρείται κομβική, αφού από το εσωτερικό του διέρχεται ο Κάθετος Άξονας «Σιάτιστα- Ιεροπηγή- Κρυσταλλοπηγή», της Εγνατίας Οδού (Δήμος Καστοριάς, 2016), ο οποίος έχει ιδιαίτερη αναπτυξιακή σημασία για την χώρα, καθώς είναι τμήμα του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών και εξασφαλίζει τη σύνδεση προς Pogradec – Cafasan – Δυρράχιο στο νότιο τμήμα της Αλβανίας και αποτελεί κλάδο του Πανευρωπαϊκού Διαδρόμου VIII (yrodomes.gr, 2017). Έτσι, η Καστοριά αποτελεί κόμβο εξυπηρέτησης των συγκοινωνιών με την Αλβανία και είναι πύλη της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια, καθώς αποτελεί το νοτιοανατολικό άκρο αυτής. Επίσης από την Καστοριά διέρχεται ο Διαδριατικός Αγωγός (Trans Adriatic Pipeline - TAP), που αναμένεται να αναβαθμίσει ενεργειακά τη χώρα, την Περιφέρεια και τον Δήμο (Μάντσιου, 2019:82-83).

2.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Στην ΠΕ Καστοριάς σημαντική μεταποιητική δραστηριότητα αποτελεί η γουνοποιία (μοναδική στην Ελλάδα και στην Ευρώπη), με σημαντικό εξωστρεφή χαρακτήρα τα προηγούμενα χρόνια. Πρόσφατα στοιχεία ωστόσο, καταδεικνύουν την ύφεση του κλάδου με σημαντική μείωση των εξαγωγών (Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Δυτικής Μακεδονίας 2021 – 2025, 2021:81). Σημαντικό μερίδιο στην οικονομία του Νομού κατέχουν και άλλες μορφές οικονομικής δραστηριοποίησης όπως η γεωργία, η κτηνοτροφία, η δασική εκμετάλλευση, ο τουρισμός και το εμπόριο (Σύλλογος Καστοριαίων Νέας Υόρκης, 2022).

Η Καστοριά φημίζεται για τα τοπικά προϊόντα και την κουζίνα της. Χαρακτηριστικά προϊόντα είναι τα όσπρια, τα κάστανα, τα μανιτάρια τα μήλα (Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης – Π.Γ.Ε), όπως και η φέτα Καστοριάς (Π.Ο.Π) (Εταιρία Τουρισμού Δυτικής Μακεδονίας, 2022).

2.2 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Η Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς συγκροτείται διοικητικά από 3 Δήμους με συνολικό πληθυσμό [46.048] κατοίκους (Πίνακας 2-1). Μεγαλύτερος Δήμος είναι αυτός της Καστοριάς που περιλαμβάνει την πόλη και τους όμορους οικισμούς με συνολικό πληθυσμό [33.227] κατοίκους, ακολουθεί ο Δήμος Άργους Ορεστικού με [10.633] κατοίκους και τελευταίος ο ορεινότερος Δήμος της Περιφερειακής Ενότητας, ο Δήμος Νεστορίου με [2.188] κατοίκους (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2022:20).

Η Δημοτική Κοινότητα Καστοριάς είναι το μεγαλύτερο οικιστικό συγκρότημα της ΠΕ Καστοριάς με [16.909] κατοίκους και ακολουθεί αυτό της Δημοτικής Κοινότητας

Άργους Ορεστικού με [7.348] κατοίκους (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011). Στην πρώτη πεντάδα από άποψης πληθυσμιακού μεγέθους περιλαμβάνονται ακόμα οι Δημοτικές Κοινότητες Μανιακών, Μεσοποταμιάς και Μαυροχωρίου με [2.945], [2.885] και [1.505] κάτοικους αντίστοιχα (Πίνακας 2-2).

Πίνακας 2-1

Πληθυσμιακά στοιχεία ΠΕ Καστοριάς 2021

Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς

Δήμος	Πληθυσμός		Άνδρες		Γυναίκες	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	35.874	33.227	17.774	16.434	18.100	16.793
ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	2.646	2.188	1.354	1.154	1.292	1.034
ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	11.802	10.633	5.908	5.230	5.894	5.403

Πηγή: (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2022:20)

Πίνακας 2-2

Τα 5 Μεγαλύτερα Οικιστικά Συγκροτήματα της ΠΕ Καστοριάς

1	Δημοτική Κοινότητα Καστοριάς	16.909
2	Δημοτική Κοινότητα Άργους Ορεστικού	7.348
3	Δημοτική Κοινότητα Μανιακών	2.945
4	Δημοτική Κοινότητα Μεσοποταμιάς	2.885
5	Τοπική Κοινότητα Μαυροχωρίου	1.505

Πηγή: (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011)

2.3 ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Μεγαλύτερη αθλητική διάκριση για τον αθλητισμό της περιοχής αποτέλεσε αναμφίβολα η κατάκτηση του Κυπέλλου Ελλάδας στο ποδόσφαιρο το 1980, από τον Αθλητικό Γυμναστικό Σύλλογο Καστοριάς (Εικόνα 2-3). Ο ΑΓΣ Καστοριάς λοιπόν, αποτέλεσε το πρώτο ποδοσφαιρικό σωματείο από την επαρχία που κατόρθωσε να κατακτήσει το Κύπελλο Ελλάδας (ακολούθησαν η ΑΕΛ και ο ΟΦΗ). Ο Τελικός πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 25 Μαΐου 1980 και σύμφωνα με τον Σαμόλη (2016), «...οι γουναράδες μια υπέροχη ομάδα, διέλυσαν 5-2 τον Ηρακλή στον τελικό της Νέας Φιλαδέλφειας και έκαναν δικό τους το τρόπαιο, κατά την 38η διεξαγωγή του θεσμού» (sport24.gr, 2016). Εκτός της κατάκτησης του Κυπέλλου, ο ΑΓΣ Καστοριάς αγωνίστηκε στα «σαλόνια» της Α' Εθνικής Κατηγορίας Ελλάδος από το 1974 έως το 1983, για εννέα δηλαδή αγωνιστικές περιόδους, καθώς και την αγωνιστική περίοδο 1996-1997 (kastoria-fc.com.gr, 2022).

Εικόνα 2-3

Κυπελλούχος Ελλάδας 1980

Πηγή: (sport24.gr, 2016)

Μεγάλη αθλητική παράδοση επίσης, με πολλές πανελλήνιες αλλά και διεθνείς επιτυχίες έχει και ένα ακόμη αθλητικό σωματείο της περιοχής ο Ναυτικός Όμιλος Καστοριάς (ΝΟΚ). Μέσα από τις τάξεις του ΝΟΚ έχουν αναδειχθεί Ολυμπιονίκες όπως η Χριστίνα Γιαζιτζίδου (3η Ολυμπιονίκης στον Λονδίνο το 2012), ο Ιωάννης Χρήστου με παρουσία σε 3 Ολυμπιάδες αλλά και τον Παντελή Παπατέρπο και Κωνσταντίνο Δίτσιο. Επίσης έχει αναδείξει μεγάλο αριθμό παγκοσμίων πρωταθλητών, πρωταθλητών Ευρώπης και εκατοντάδων πανελληνιονικών (fouit.gr, 2018).

Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί ότι στην περιοχή της ΠΕ Καστοριάς δραστηριοποιείται με σχετική επιτυχία ο Γυναικείος Ποδοσφαιρικός Όμιλος Καστοριάς (ΓΠΟ), ο οποίος ιδρύθηκε το 2016 και παρά την σύντομη χρονικά ύπαρξή του, έχει καταφέρει να καθιερωθεί στις υψηλές κατηγορίες του γυναικείου ποδοσφαίρου πανελληνίως (Εικόνα 2-4). Την φετινή αγωνιστική περίοδο (2022/2023) μάλιστα, συμμετέχει για 4η συνεχή χρονιά στο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου της Α' Εθνικής Κατηγορίας Γυναικών (fouit.gr, 2022).

Εικόνα 2-4

Γυναικείος Ποδοσφαιρικός Όμιλος Καστοριάς 2019-2020

Πηγή: fouit.gr, 2019

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η μεθοδολογία της έρευνας ως έννοια, αναφέρεται στον κεντρικό σχεδιασμό/στρατηγική που θα επιλέξει ο/η εκάστοτε ερευνητής/τρια για να εξυπηρετήσει καλύτερα την πορεία της μελέτης που διεξάγει, την οποία και θα παρουσιάσει μετέπειτα ως γραπτό κείμενο (Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008). Πρόκειται ουσιαστικά για την διαδικασία επιλογής της κατάλληλης ερευνητικής προσέγγισης, η οποία να παρουσιάζει επιστημονική επάρκεια αφενός και να μπορεί αφετέρου να υποστηριχτεί πρακτικά από τον/την ερευνητή/τρια επιφέροντας αξιόπιστα, ακριβή και κατά το δυνατό αντιπροσωπευτικά αποτελέσματα.

Βάσει του τύπου της ερευνητικής αυτής στρατηγικής επιλέγονται τα κατάλληλα εργαλεία ή μέθοδοι, που βοηθούν στην συλλογή και ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων και παράλληλα κατατάσσουν την έρευνα στις διάφορες θεωρητικές κατηγορίες. Σύμφωνα με τον Kvale (1996: 67), οι σημαντικότερες κατηγορίες έρευνας, εντός των οποίων περιλαμβάνεται πλήθος υποκατηγοριών, είναι οι έρευνες ποσοτικού (quantitative) και ποιοτικού (qualitative) τύπου (Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008). Σε πολλές περιπτώσεις ωστόσο χρησιμοποιούνται έρευνες μεικτών μεθόδων (Mixed Methods Research) και έρευνες μεικτών μοντέλων (Mixed Models Research) που συνδυάζουν ποιοτικές έρευνες με ποσοτικά στοιχεία ή και το αντίστροφο (Κασιμάτη, 2008:98).

Γενικότερα σύμφωνα με τους Καμπίτση και Χαραχούσου (1999:189-190), η επιλογή του τύπου της έρευνας η οποία θα ακολουθηθεί είναι μια δύσκολη απόφαση και εξαρτάται από το είδος του προβλήματος που εξετάζεται, τους πόρους που διατίθενται, καθώς και από το τι υφίσταται ήδη ως γνώση στο συγκεκριμένο υπό εξέταση πεδίο από προηγούμενες μελέτες. Σε κάθε περίπτωση και ανεξάρτητα από τον τύπο ή το είδος της έρευνας η οποία θα ακολουθηθεί, θα πρέπει αυτή να απαντά στα συγκεκριμένα ερωτήματα που τίθενται στην αρχή της ερευνητικής διαδικασίας (Καμπίτσης και Χαραχούσου 1999:189).

3.1 ΕΡΕΥΝΑ

Η έρευνα σύμφωνα με την Cothari (2004:1), δύναται να περιγραφεί γενικά ως αναζήτηση γνώσης. Το λεξικό της Νέας Ελληνικής αναφέρεται στο σχετικό λήμμα για την έρευνα ως: «*την συστηματική εξέταση δεδομένων για την επιβεβαίωση, τον εμπλουτισμό ή την ανακάλυψη νέων στοιχείων*» (Μπαμπινιώτης, 1998). Η επιστημονική έρευνα πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Kerlinger (1979), ορίζεται ως «*η συστηματική, ελεγχόμενη, εμπειρική και κριτική διερεύνηση υποθετικών προτάσεων σχετικά με τις εικονιζόμενες σχέσεις ανάμεσα σε φυσικά φαινόμενα*» (Κασιμάτη, 2008:98).

Πέρα τούτων, μπορεί να στοχεύει στην αναθεώρηση των ήδη υφιστάμενων συμπερασμάτων, θεωριών ή νόμων, μέσω της πρακτικής ή θεωρητικής εφαρμογής νέων αναθεωρημένων συμπερασμάτων (Καμπίτσης και Χαραχούσου 1999:24). Ακόμη πιο αναλυτικά, ο όρος «έρευνα» αναφέρεται στη συστηματική μέθοδο η οποία αποτελείται από επιμέρους στάδια όπως την εκφώνηση του προβλήματος, την διατύπωση μιας υπόθεσης, την συλλογή γεγονότων ή δεδομένων, την ανάλυση των δεδομένων, την εξαγωγή συμπερασμάτων είτε με τη μορφή λύσεων προς τα σχετιζόμενα προβλήματα, είτε με ορισμένες γενικεύσεις για κάποια θεωρητική διατύπωση (Cothari, 2004:1-2).

3.2 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας γενικά, είναι να δώσει επιστημονικά τεκμηριωμένες απαντήσεις σε ερωτήματα, τα οποία δεν έχουν απαντηθεί στο παρελθόν. Ιδιαίτερα εάν η διατύπωση του υπό εξέταση προβλήματος έχει καθοριστεί με σαφήνεια τότε ο σκοπός της έρευνας μπορεί εύκολα να οριστεί (Καμπίτσης και Χαραχούσου 1999:216).

Γνωρίζοντας τούτο και στα πλαίσια της συγκεκριμένης έρευνας, μπορεί να διατυπωθεί με σαφήνεια ο κύριος σκοπός αυτής ως εξής: Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διαπιστώσει με σχετική ακρίβεια το μέγεθος (ποσοστό%) της γυναικείας εκπροσώπησης στην Αθλητική Διοίκηση των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Σωματείων της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς.

3.3 ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Είναι σαφές εκ προοιμίου λοιπόν, ότι βάσει του σκοπού της έρευνας, αυτή κατατάσσεται ως είδος στις έρευνες περιγραφικού τύπου. Είναι απολύτως ξεκάθαρο, ότι μέσω της συγκεκριμένης έρευνας επιχειρείται η περιγραφή μιας κατάστασης όπως υπάρχει σήμερα και η καταγραφή της ύπαρξης ή μη ενός συγκεκριμένου φαινομένου και όχι η περεταίρω επεξήγηση ή ερμηνεία αυτού. Δεν γίνεται σε κανένα σημείο της μελέτης αυτής προσπάθεια για αναζήτηση και καταγραφή αιτιατών σχέσεων, παρουσίασης προτάσεων ή εξεύρεσης πιθανών λύσεων.

3.4 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η διαδικασία της έρευνας θα έχει κυρίως ποσοτικό (quantitative) χαρακτήρα, καθώς θα πρέπει να διερευνηθεί η σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων των εξήντα περίπου [≈60] Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς. Σε πρώτη φάση καταγράφονται αναλυτικά όλοι οι Αθλητικοί Σύλλογοι του νομού και έπειτα καταγράφεται ποσοτικά το συνολικό μέγεθος (πλήθος ατόμων) που απαρτίζουν τα Διοικητικά Συμβούλια και το επί τοις εκατό ποσοστό [%] συμμετοχής των γυναικών σε αυτά. Ως εκ τούτου, το μεθοδολογικό μονοπάτι που ακολουθεί η παρούσα έρευνα φαίνεται παρόμοιο με αυτό των ερευνών ποσοτικού (quantitative) τύπου, οι

οποίες χρησιμοποιούν ως επί το πλείστον αριθμητικά δεδομένα και εντάσσονται στο επιστημονικό παράδειγμα του θετικισμού (positivism), (Κασιμάτη, 2008:98-99).

Σε πρώτη φάση πρέπει να καθοριστεί με ακρίβεια ο αριθμός των «Ενεργών» Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς. Η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί για να επιτευχθεί αυτό, θα είναι η δευτερογενής ανάλυση των δεδομένων όπως αυτά προκύπτουν από την επίσημη καταγραφή των Αθλητικών Συλλόγων από το Ηλεκτρονικό Μητρώο της ΓΓΑ. Εναλλακτικοί τρόποι αναζήτησης αποτελούν οι καταγραφές σωματείων από τις επιμέρους Αθλητικές Ομοσπονδίες της χώρας, τις τοπικές Αθλητικές Ενώσεις και τις αναφορές δράσεων/ανακοινώσεων των συλλόγων σε γραπτό και ηλεκτρονικό τύπο. Σε αυτή την φάση θα οριστεί ποσοτικά με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ο αριθμός των Αθλητικών Σωματείων της περιοχής έρευνας, μέσω των οποίων αργότερα θα αναζητηθούν τα δεδομένα πάνω στα οποία θα απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα.

Στη συνέχεια, μέσω προσωπικής συνέντευξης (δομημένο ερωτηματολόγιο), ενός μέλους του κάθε συλλόγου (δια ζώσης, τηλεφωνικά ή ηλεκτρονικά), θα αναζητηθούν περεταίρω ερευνητικά δεδομένα με τα βασικότερα ερωτήματα να αφορούν κυρίως το μέγεθος του Διοικητικού Συμβουλίου και τον αριθμό των γυναικών που εκπροσωπούνται σε αυτό. Ερωτήματα ποιοτικής (qualitative) φύσεως δύναται να διερευνηθούν παράλληλα, μέσω του δομημένου ερωτηματολογίου που θα χρησιμοποιηθεί.

Συνολικά, πρόκειται ουσιαστικά για μια Μελέτη Περίπτωσης (Case Study), καθώς μιλάμε για ένα φαινόμενο ή μία διαδικασία όπως αυτή της γυναικείας υποεκπροσώπησης σε αθλητικούς ερασιτεχνικούς συλλόγους, που θα μπορούσε να λαμβάνει χώρο σε πανελλαδικό επίπεδο. Επιλέγουμε ωστόσο, μία συγκεκριμένη γεωγραφική-διοικητική περιοχή της χώρας, μία περίπτωση δηλαδή από τις πολλές συνολικά που θα μπορούσαν να εξεταστούν, για να απομονώσουμε το φαινόμενο και να μπορέσουμε να το εξετάσουμε πιο διεξοδικά. Μία περιοχή, η οποία είναι

οικία προς τον ερευνητή και δύναται ενδεχομένως να εφαρμόσει αποδοτικότερα τις κατάλληλες ερευνητικές μεθόδους, περιορίζοντας τον κίνδυνο εμφάνισης πρόσθετων προβλημάτων ή καθυστερήσεων οφειλόμενων σε ανεξέλεγκτους ή αστάθμητους παράγοντες.

Σε γενικές γραμμές, σύμφωνα με τον Yin (2003:1), η Μελέτη Περίπτωσης είναι η προτιμώμενη στρατηγική όταν ο/η ερευνητής/τρια έχει ελάχιστο έλεγχο στα γεγονότα και όταν η εστίαση είναι σε ένα σύγχρονο φαινόμενο μέσα σε κάποιο πραγματικό πλαίσιο ζωής. Ως ερευνητική στρατηγική, η Μελέτη Περίπτωσης παρότι συγκαταλέγεται στις ποιοτικές έρευνες, βασίζεται συχνά και σε ποσοτικά δεδομένα (Κασιμάτη, 2008:99) και χρησιμοποιείται σε πολλές περιπτώσεις για να συμβάλει στη γνώση μας για ατομικά, ομαδικά, οργανωτικά, κοινωνικά, πολιτικά και συναφή φαινόμενα (Yin 2003:1).

Εν ολίγοις, η συγκεκριμένη ερευνητική μέθοδος επιτρέπει στους ερευνητές να διατηρήσουν τα ολιστικά και ουσιαστικά χαρακτηριστικά των γεγονότων της πραγματικής ζωής, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι οργανωτικές και διαχειριστικές διαδικασίες (Yin 2003:1). Επιπλέον, η μελέτη των φαινομένων εντός των φυσικών τους πλαισίων, προκρίνει ως ερευνητική μέθοδο την παρατήρηση έναντι του πειράματος και την μη δομημένη συνέντευξη έναντι της δομημένης (Κασιμάτη, 2008:106).

3.5 ΟΡΙΣΜΟΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Γενικότερα ως υπόθεση μπορεί να θεωρηθεί μία ανιχνευτική/ δοκιμαστική δήλωση για τη σχέση μεταξύ μεταβλητών ή πιο ελεύθερα η διατύπωση/πρόβλεψη ενός αναμενόμενου αποτελέσματος μιας έρευνας (Καμπίτσης και Χαραχούσου 1999:35, Anurama, 2018:78). Συνήθως η υπόθεση είναι διατυπωμένη με ακρίβεια, μπορεί να ελεγχθεί/δοκιμαστεί και γίνεται στην αρχή της ερευνητικής διαδικασίας (McLeod, 2021).

Στην περίπτωση της παρούσας έρευνας, η διαδικασία σχηματισμού της υπόθεσης εξυφαίνεται μέσα από την συμμετοχική παρατήρηση του ερευνητή, η οποία έλαβε χώρα άτυπα σε προγενέστερη χρονική περίοδο, μέσω της πολυετούς ενασχόλησης με τους Ερασιτεχνικούς Αθλητικούς Συλλόγους της περιοχής. Η μετέπειτα αξιολόγηση αυτών των εμπειρικών δεδομένων, οδήγησε στην αρχική διατύπωση της υπόθεσης, βάση της οποίας φαίνεται ότι υπάρχουν θέματα έμφυλων διαφοροποιήσεων στον χώρο της Διοίκησης του Ερασιτεχνικού Αθλητισμού στην γεωγραφική-διοικητική περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας (ΠΕ) Καστοριάς.

Με λίγα λόγια η αρχική υπόθεση της έρευνας αφορά στην υποεκπροσώπηση (μειωμένο ποσοστό) των γυναικών στα Διοικητικά Αθλητικά πεπραγμένα της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς. Μένει ωστόσο να εξεταστεί, μέσα από την πρωτογενή ερευνητική διαδικασία, εάν όντως υπάρχουν επαρκή πραγματικά δεδομένα τα οποία να πιστοποιούν την ορθότητα της αρχικής υπόθεσης ή εάν τα τελικά αποτελέσματα της έρευνας διαφοροποιούν το περιεχόμενο αυτής.

3.6 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ

Ο όρος μεταβλητή σύμφωνα με τους Καμπίτση και Χαραχούσου (1999:42-45) αναφέρεται σε μία ιδιότητα, στην οποία τα μέλη μιας ομάδας ή ενός σέτ διαφέρουν το ένα από το άλλο. Τα μέλη μιας ομάδας μπορεί να διαφέρουν στην ηλικία, το φύλο, το ύψος, το βάρος κτλ. Τα βασικότερα είδη μεταβλητών είναι οι «ανεξάρτητες» ή πειραματικές μεταβλητές και οι «εξαρτημένες».

Πίνακας 3-1 Ανεξάρτητες – Εξαρτημένες Μεταβλητές		
	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗ	ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗ
1	ΑΙΤΙΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
2	ΕΡΕΘΙΣΜΑ	ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ
3	ΠΡΟΥΠΑΡΧΩΝ	ΠΡΟΚΥΠΤΩΝ
4	ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗ	ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ
5	ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΗΣΗ	ΚΡΙΤΗΡΙΟ
Πηγή: Καμπίτση και Χαραχούσου (1999:44)		

Οι «ανεξάρτητες» μεταβλητές είναι επί της ουσίας ένα χαρακτηριστικό το οποίο χειριζόμαστε ή τροποποιούμε με διάφορους τρόπους για να εξακριβώσουμε την επίδραση που αυτό θα έχει σε μια δεδομένη κατάσταση (Πίνακας 3-1). Η «εξαρτημένη» μεταβλητή είναι αυτή ακριβώς η δεδομένη κατάσταση που παρατηρείται και μετράται και η οποία αναμένεται να επηρεαστεί σαν αποτέλεσμα του χειρισμού της «ανεξάρτητης» μεταβλητής (Καμπίτση και Χαραχούσου 1999:42-45).

Στην περίπτωση της συγκεκριμένης έρευνας ως «ανεξάρτητες» μεταβλητές εμφανίζονται τα είδη των αθλημάτων που καλλιεργούν οι Αθλητικοί Σύλλογοι, οι χρονολογίες ιδρύσεώς τους, οι περιοχές που εδρεύουν, το εάν φιλοξενούν ή όχι στις

τάξεις τους ξεχωριστά τμήματα κοριτσιών/γυναικών κτλ. Ως κύρια «εξαρτημένη» μεταβλητή ορίζεται το Ποσοστό [%] της Γυναικείας συμμετοχής στα Διοικητικά Συμβούλια των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς και ως δευτερεύουσα το Ποσοστό [%] των Γυναικών στη θέση του Προέδρου του ΔΣ (Πίνακας 3-2).

Πίνακας 3-2 Ανεξάρτητες – Εξαρτημένες Μεταβλητές Έρευνας		
	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗ	ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗ
1	Άθλημα που καλλιεργείται	ΚΥΡΙΑ Ποσοστό [%] της Γυναικείας συμμετοχής στα Διοικητικά Συμβούλια των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς.
2	Ξεχωριστά τμήματα κοριτσιών/γυναικών ή όχι	ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ Ποσοστό [%] της Γυναικείας Εκπροσώπησης στη θέση του Προέδρου των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς.
3	Χρονολογία Ίδρυσης	
4	Έδρα Συλλόγου	

3.7 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (p)

Σύμφωνα με τους Καμπίτση και Χαραχούσου (1999:53), «πληθυσμός» είναι μια αυστηρά καθορισμένη ομάδα (σετ) από ανθρώπους ή άλλες μονάδες, επάνω στους οποίους αντιστοιχούν τα αποτελέσματα μιας έρευνας. Σύμφωνα με τον Ζαφειρόπουλο (2015:126), πληθυσμός (p) είναι το ευρύ σύνολο των υποκειμένων για το οποίο εξάγουμε συμπεράσματα. Στην περίπτωση της παρούσας έρευνας ως πληθυσμός (p) ορίζεται το σύνολο των «Ενεργών» Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς.

3.8 ΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (n)

Ένα από τα δυσκολότερα κομμάτια της ερευνητικής διαδικασίας είναι και αυτό του καθορισμού του «δείγματος» της έρευνας. Στη διαδικασία αυτή ο/η ερευνητής/τρια πρέπει:

- να καθορίσει τον «πληθυσμό» (p)
- να προμηθευτεί μια ακριβή και πλήρη λίστα όλων των μονάδων του «πληθυσμού» (p)
- να πάρει αντιπροσωπευτικές μονάδες από την λίστα
- να αποκτήσει ένα αρκετά μεγάλο δείγμα για να αντιπροσωπεύσει τα χαρακτηριστικά του «πληθυσμού» (p), (Καμπίτση και Χαραχούσου 1999:35).

Το Μέγεθος Δείγματος (sample size), αναφέρεται στο πλήθος των στοιχείων που διαμορφώνουν το δείγμα και συμβολίζεται με το αγγλικό γράμμα (n). Το μέγεθος του προσδιορίζεται συνηθέστερα σε σχέση με το μέγεθος του σφάλματος εκτίμησης που παράγεται και όχι με κάποιο συγκεκριμένο ποσοστό του μεγέθους του «πληθυσμού» (Ζαφειρόπουλος 2015:126).

Στην περίπτωση που κατά την διαδικασία της έρευνας, συμπεριλαμβάνονται στο δείγμα (n) όλα τα στοιχεία που απαρτίζουν έναν πληθυσμό, έχουμε το φαινόμενο της «Απογραφής» το οποίο σύμφωνα με τον Ανδριώτη (2007), αποτελεί την ιδεατή μέθοδο συλλογής δεδομένων (Μάντσιου, 2019:77). Στην περίπτωση της συγκεκριμένης έρευνας, πράγματι το «Δείγμα» (n) των στοιχείων συμπίπτει με τον «πληθυσμό» (p) αυτών, καθώς κατά την διάρκεια διεξαγωγής της έρευνας λαμβάνονται υπόψη όλοι οι «Ενεργοί» Αθλητικοί Ερασιτεχνικοί Σύλλογοι του νομού Καστοριάς. Ως εκ τούτου, μπορεί να θεωρηθεί (100%) αντιπροσωπευτικό της πραγματικής κατάστασης καθώς τα αποτελέσματα του δείγματος δεν γενικεύονται στον «πληθυσμό», αλλά τον αφορούν εξ αρχής στο σύνολό του.

Βέβαια, αυτό είναι πρακτικά δύσκολο να επιτευχθεί καθώς θεωρείται επί της ουσίας απίθανο να αλιευθούν στοιχεία για το **[100%]** των Αθλητικών Συλλόγων της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση ωστόσο είναι καλό να καταγραφεί ως πληροφορία σύμφωνα με τους Καμπίτση & Χαραχούσου (1999:56), όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος του δείγματος τόσο αντιπροσωπευτικότερα θα είναι και τα αποτελέσματα της έρευνας. Στις περιγραφικές έρευνες χρησιμοποιείται συνήθως ένα δείγμα της τάξης του **[10%]** έως **[20%]** του πληθυσμού. Τα προτεινόμενα από τους Neuman και Bacon (1997) μεγέθη δείγματος, ανάλογα με το μέγεθος του πληθυσμού, είναι:

1. Για μικρούς πληθυσμούς **<1000** περίπου **[30%]**
2. Για σχετικά μεγάλους **≈10.000** περίπου **[10%]**
3. Για μεγάλους **>150.000** περίπου **[1%]**
4. Για πολύ μεγάλους **>10.000.000** περίπου **[0,025%]**, (Καμπίτση & Χαραχούσου, 1999:56-57).

Η συγκεκριμένη ερευνητική διαδικασία φαίνεται ότι ανήκει στην πρώτη κατηγορία, όπου θεωρητικά ένα μέγεθος Δείγματος (n) της τάξης του **[30%]** επί του συνολικού πληθυσμού (p) μοιάζει ικανοποιητικό. Βέβαια, επειδή ο πληθυσμός (p) της συγκεκριμένης έρευνας είναι σημαντικά μικρότερος του **[1.000]**, έχουμε δηλαδή

περίπου **[60]** ερευνητικά αντικείμενα, είναι καλό το μέγεθος του Δείγματος (n) να ξεπερνά σημαντικά το ποσοστό του **[30%]**.

3.9 ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ένα από τα κρισιμότερα στάδια της ερευνητικής διαδικασίας αφορά την συλλογή των πρωτογενών δεδομένων. Πρόκειται ουσιαστικά για την καρδιά της έρευνας, καθώς στη βάση των πραγματικών στοιχείων/δεδομένων τα οποία θα συλλεχθούν εδράζονται τα αποτελέσματα της έρευνας. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι συλλογής δεδομένων ανάλογα με το είδος της έρευνας που διεξάγεται, τους οικονομικούς πόρους που διατίθενται, τα τεχνολογικά μέσα κτλ. Ωστόσο, για την παρούσα μελέτη κρίθηκε αποδοτικότερη ως μέθοδος για την συλλογή των απαιτούμενων δεδομένων, η δευτερογενής ανάλυση στοιχείων τα οποία υπάρχουν ήδη σε Αθλητικές Ομοσπονδίες ή Ενώσεις, στο διαδίκτυο (Παράρτημα II, III) και η κατασκευή και χρήση δομημένου ερωτηματολογίου (Παράρτημα I).

Η λογική επάνω στην οποία εδράζεται η χρήση του δομημένου ερωτηματολογίου, συνίσταται στην ανάγκη μέτρησης συγκεκριμένων δεδομένων, τα οποία είναι ποιοτικά καθορισμένα (φύλο) και ποσοτικά μετρήσιμα (αριθμός). Η έρευνα στοχεύει αρχικά στον ακριβή αριθμητικό καθορισμό του Ποσοστού [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Διοίκηση του Ερασιτεχνικού Αθλητισμού στην ΠΕ Καστοριάς, για να στοιχειοθετηθεί η ύπαρξη ή μη μιας συγκεκριμένης προβληματικής πρακτικής. Είναι ένα στάδιο απαραίτητο στην διαδικασία εξέλιξης της έρευνας, καθώς χωρίς αυτό δεν θα μπορεί στο μέλλον να υπάρξουν μελέτες περαιτέρω επεξήγησης του φαινομένου, αναζήτησης αιτιατών σχέσεων και πρότασης πιθανών λύσεων. Είναι σαφές, ότι σε πρώτη φάση το κρίσιμο διακύβευμα αφορά στην ύπαρξη ή μη έμφυλων διαφοροποιήσεων στην Αθλητική Διοίκηση των ερασιτεχνικών σωματείων της περιοχής και όχι το «γιατί» συμβαίνει ή το «πώς» γίνεται να αλλάξει αυτό.

3.10 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Για να είναι επιτυχές, ένα ερωτηματολόγιο σύμφωνα με την Cothari (2004:103), θα πρέπει να είναι σχετικά σύντομο και απλό, δηλαδή το μέγεθος να διατηρείται στο ελάχιστο και οι ερωτήσεις να ακολουθούν μια λογική σειρά από τις εύκολες στις πιο δύσκολες, με τις πιο προσωπικές ερωτήσεις, εάν υπάρχουν, να αφήνονται στο τέλος. Τεχνικοί όροι και αόριστες εκφράσεις ικανές για διαφορετικές ερμηνείες θα πρέπει να αποφεύγονται σε ένα ερωτηματολόγιο. Οι ερωτήσεις μπορεί να είναι διχοτομικές (ναι ή όχι απαντήσεις), πολλαπλής επιλογής (παρατίθενται εναλλακτικές απαντήσεις) ή ανοιχτού τύπου. Ο τελευταίος τύπος ερωτήσεων είναι συχνά είναι δύσκολο να αναλυθεί και ως εκ τούτου θα πρέπει να αποφεύγεται στο ερωτηματολόγιο στο μέτρο του δυνατού (Cothari 2004:103).

Στην συγκεκριμένη έρευνα, χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο σε φυσική μορφή (Εικόνα 3-1), αλλά και σε ψηφιακή μορφή. Για την κατασκευή του ερωτηματολογίου ψηφιακής μορφής (Εικόνες 3-2, 3-3, 3-4, 3-5, 3-6, 3-7), χρησιμοποιήθηκε η δωρεάν έκδοση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Survey Nuts (surveynuts.com). Η αποστολή του κατάλληλου συνδέσμου, ο οποίος αφορά στην συγκεκριμένη έρευνα δηλαδή, έγινε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή μέσω μηνύματος στις επίσημες σελίδες των Αθλητικών Συλλόγων στο facebook (Εικόνες 3-8, 3-9).

Εικόνα 3-1
Ερωτηματολόγιο Έρευνας (Φυσική Μορφή)

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ		Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Αθλητικές Σπουδές: Κοινωνιολογία, Ιστορία, Ανθρωπολογία Διπλωματική Εργασία - Δάνου Αθανάσιος Καστοριά 2022							
<p>«Διοίκηση ερασιτεχνικού αθλητισμού και έμφυλες διαφοροποιήσεις: Περιπτωσιολογική μελέτη της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς»</p> <p>ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ</p> <p>(Τα δεδομένα είναι αυστηρά προσωπικά και η χρήση τους θα γίνει ανώνυμα μόνο για ακαδημαϊκούς σκοπούς)</p>									
1.	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ								
2.	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ								
3.	ΕΔΡΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ (ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)								
4.	ΑΘΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙ Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ (Ολογράφων)	1: 2: ΑΛΛΟ/Α:							
5.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ: (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)	5 ΜΕΛΕΣ	7 ΜΕΛΕΣ	9 ΜΕΛΕΣ ΜΕΛΕΣ				
6.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ Δ.Σ. (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)	0	1	2	3	4	5	6	ΑΛΛΟ
7.	Ο/Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΙΝΑΙ:	ΓΥΝΑΙΚΑ			ΑΝΔΡΑΣ				
8.	ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ Δ.Σ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΑΣ ΘΑ ΗΤΑΝ: (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)	ΠΟΛΥ ΘΕΤΙΚΗ	ΘΕΤΙΚΗ	ΑΔΙΑΦΟΡΗ	ΑΡΝΗΤΙΚΗ	ΠΟΛΥ ΑΡΝΗΤΙΚΗ			
9.	ΕΧΕΤΕ ΚΑΝΕΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΝΑ ΑΣΧΟΛΗΘΟΥΝ ΜΕ ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΑΣ? (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)	ΠΟΛΛΕΣ	ΑΡΚΕΤΕΣ	ΑΡΚΕΤΑ ΛΙΓΕΣ	ΠΟΛΥ ΛΙΓΕΣ	ΚΑΘΟΛΟΥ			
10.	ΔΙΑΤΗΡΕΙ Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ/ ΓΥΝΑΙΚΩΝ? (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)	ΝΑΙ			ΟΧΙ				
<p>☺ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΠΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ ☺</p>									

Εικόνα 3-2

Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας Ι

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ,
ΙΣΤΟΡΙΑ, ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

«Διοίκηση ερασιτεχνικού αθλητισμού και έμφυλες διαφοροποιήσεις: Περιπτωσιολογική μελέτη της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Τα δεδομένα είναι αυστηρά προσωπικά και η χρήση τους θα γίνει ανώνυμα μόνο για ακαδημαϊκούς σκοπούς

*** ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ**

Εικόνα 3-3

Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας ΙΙ

*** ΕΔΡΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ (ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)**

ΑΘΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙ Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΑΣ

☐ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

☐ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗ - BASKETBALL

☐ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗ - TENNIS

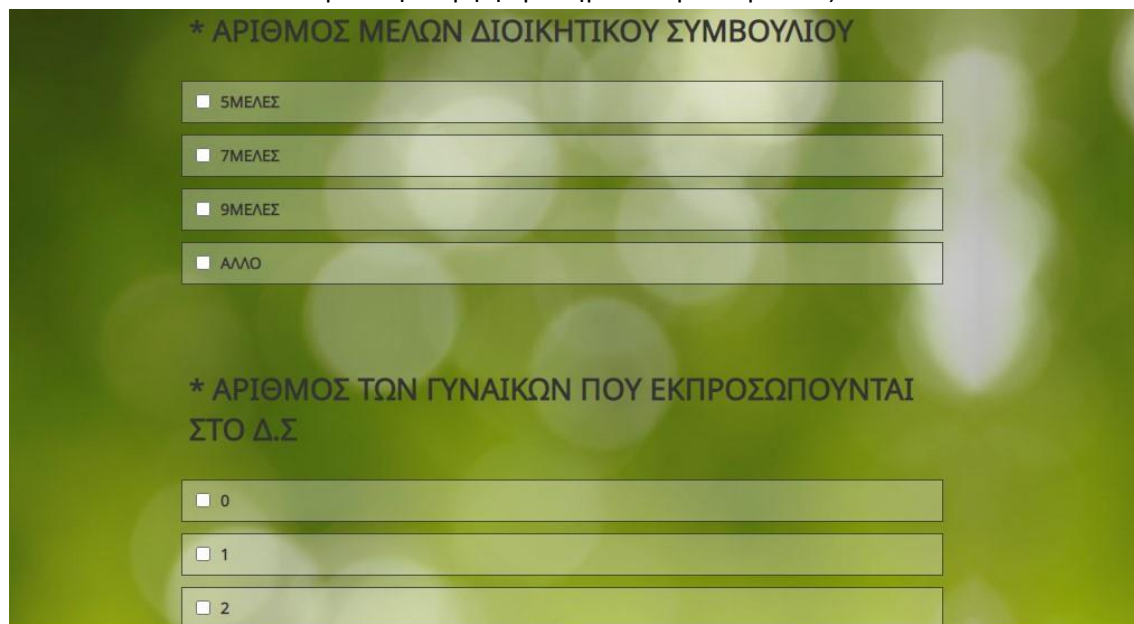
☐ ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ ITF

☐ ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ WTF

☐ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗ - VOLLEYBALL

Εικόνα 3-4

Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας III

*** ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

☐ 5 ΜΕΛΕΣ

☐ 7 ΜΕΛΕΣ

☐ 9 ΜΕΛΕΣ

☐ ΑΛΛΟ

*** ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ Δ.Σ**

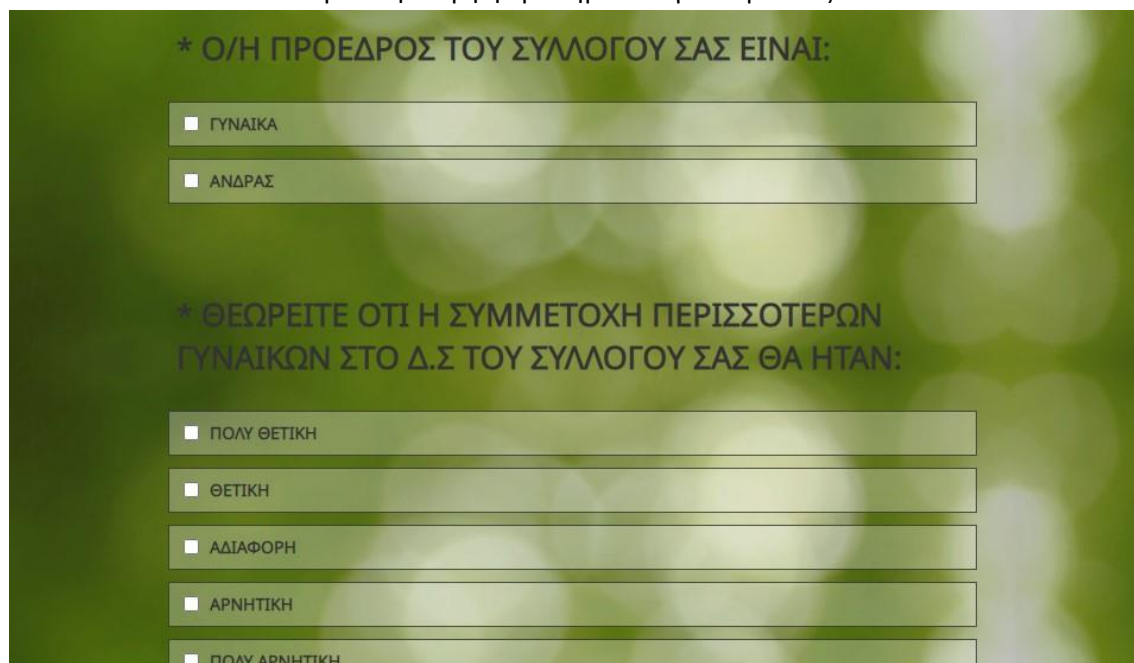
☐ 0

☐ 1

☐ 2

Εικόνα 3-5

Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας IV

*** Ο/Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΑΣ ΕΙΝΑΙ:**

☐ ΓΥΝΑΙΚΑ

☐ ΑΝΔΡΑΣ

*** ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ Δ.Σ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΑΣ ΘΑ ΗΤΑΝ:**

☐ ΠΟΛΥ ΘΕΤΙΚΗ

☐ ΘΕΤΙΚΗ

☐ ΑΔΙΑΦΟΡΗ

☐ ΑΡΝΗΤΙΚΗ

☐ ΠΟΛΥ ΑΡΝΗΤΙΚΗ

Εικόνα 3-6

Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας V

*** ΕΧΕΤΕ ΚΑΝΕΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΝΑ ΑΣΧΟΛΗΘΟΥΝ ΜΕ ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΑΣ?**

☐ ΠΑΡΑ ΠΟΛΛΕΣ

☐ ΠΟΛΛΕΣ

☐ ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

☐ ΛΙΓΕΣ

☐ ΠΟΛΥ ΛΙΓΕΣ

*** ΔΙΑΤΗΡΕΙ Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ/ ΓΥΝΑΙΚΩΝ?**

Εικόνα 3-7

Ηλεκτρονική Μορφή Ερωτηματολογίου Έρευνας VI

Ευχαριστούμε πολύ για τον χρόνο σας! Καλή επιτυχία στον σύλλογο που εκπροσωπείτε

ΥΠΟΒΟΛΗ

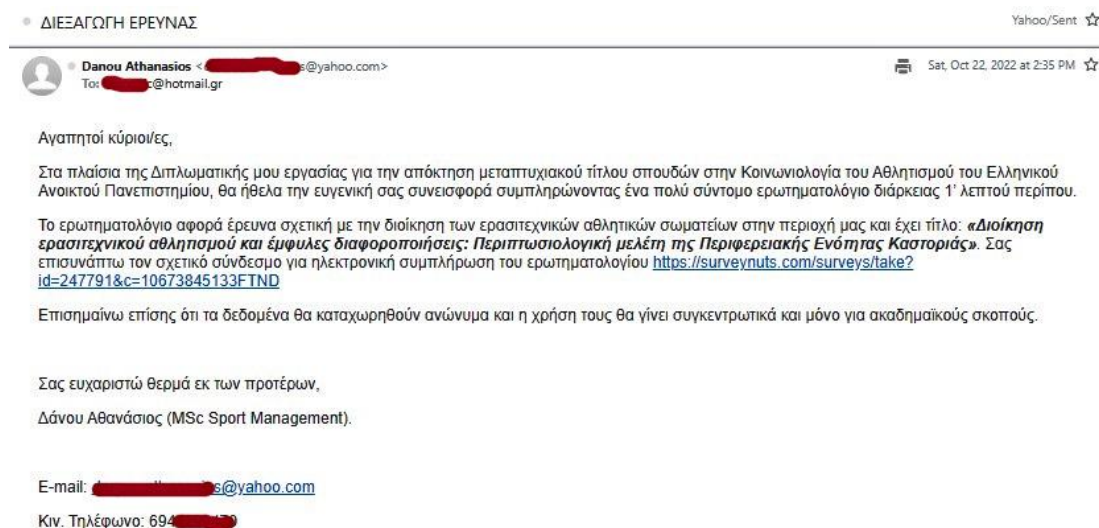
Υποστηρίζεται από

 surveynuts

[Δημιουργήστε online έρευνες](#)

Εικόνα 3-8

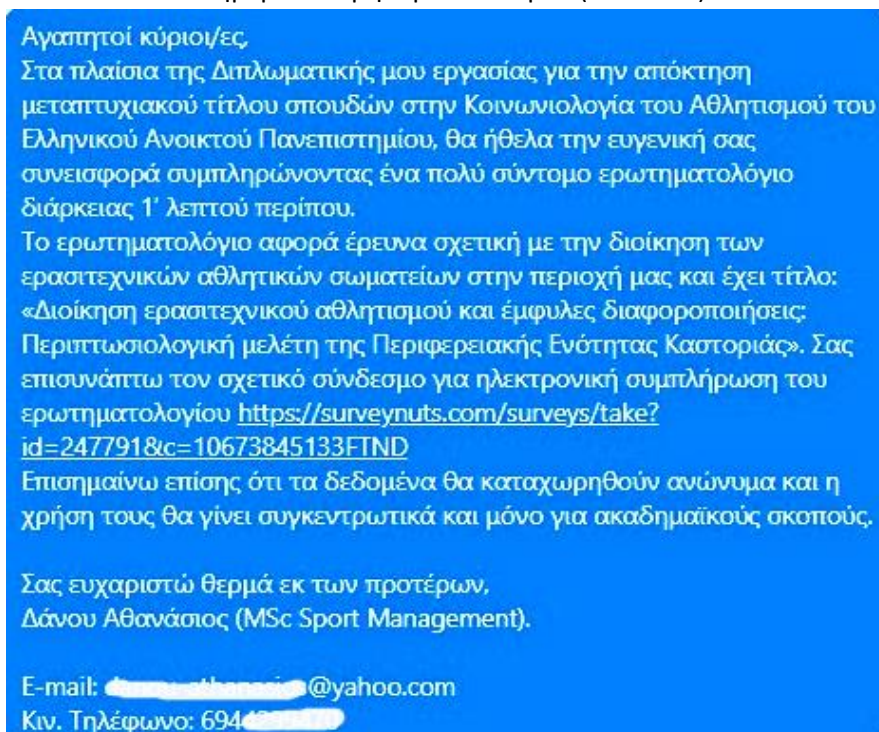
Ενημερωτικό μήνυμα συλλόγων (e-mail)

Πηγή: (mail.yahoo.com, 2023)

Εικόνα 3-9

Ενημερωτικό μήνυμα συλλόγων (facebook)

Πηγή: (facebook.com, 2023)

3.11 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η επεξεργασία των δεδομένων και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων θα λάβει χώρα στο επόμενο κεφάλαιο της παρούσας μελέτης. Θα βασίζεται στις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα, καθώς και στα δευτερογενή δεδομένα από την έρευνα στο διαδίκτυο, την ΓΓΑ και την ΕΠΣ Καστοριάς. Η επεξεργασία και παρουσίαση όλων αυτών των στοιχείων θα γίνει μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας Surveynuts, καθώς και της χρήσης του προγράμματος Excel της εταιρίας Microsoft.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το πρώτο στάδιο στη διαδικασία απάντησης των ερευνητικών ερωτημάτων και παρουσίασης των σχετικών αποτελεσμάτων, αφορά στον ακριβή καθορισμό του πληθυσμού (p) της έρευνας. Σε δεύτερο στάδιο, θα γίνει ο καθορισμός του μεγέθους δείγματος (n), μέσω του αντίστοιχου ποσοστού [%] των Αθλητικών Συλλόγων οι οποίοι και ανταποκρίθηκαν κατά την διαδικασία διεξαγωγής της έρευνας. Εν συνεχεία, θα συγκεντρωθούν τα στοιχεία/δεδομένα της πρωτογενούς έρευνας που διεξήχθη, η καταγραφή και παρουσίασή τους ανά κατηγορία ενδιαφέροντος.

Το κύριο ερευνητικό ερώτημα αφορά στο Ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στα Διοικητικά Συμβούλια των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς και σε αυτό θα δοθεί έμφαση αρχικά. Παρόλα αυτά, στην εξέλιξη παρουσίασης των αποτελεσμάτων θα δοκιμαστούν και ορισμένες βασικές συσχετίσεις μεταξύ των κύριων ανεξάρτητων και εξαρτημένων μεταβλητών της έρευνας, για να φανεί εάν η Γυναικεία Συμμετοχή στην Αθλητική Διοίκηση της ΠΕ Καστοριάς επηρεάζεται σημαντικά ή όχι από κάποιον συσχετιστικό παράγοντα. Ως τέτοιοι θα μπορούσαν για παράδειγμα να χαρακτηριστούν το άθλημα που καλλιεργεί κάποιος σύλλογος, η περιοχή που εδρεύει, η ημερομηνία ίδρυσής του ή η φιλοξενία στις τάξεις του ξεχωριστών τμημάτων κοριτσιών/γυναικών ή όχι.

4.1 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (p) ΕΡΕΥΝΑΣ

Όπως προαναφέρθηκε, το πρώτο στάδιο στη διαδικασία απάντησης των ερευνητικών ερωτημάτων αφορά στον ακριβή καθορισμό του πληθυσμού (p) ο οποίος και βρίσκεται υπό μελέτη. Ως εκ τούτου, κρίνεται απαραίτητη η καταγραφή όλων των «Ενεργών» Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς. Μέσω

αυτής της καταγραφής, θα γίνει στη συνέχεια εφικτός ο ακριβής προσδιορισμός του πληθυσμού (p) της έρευνας. Ο συνολικός αριθμός των «Ενεργών» Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων που θα προκύψει, θα είναι και ο αριθμός που θα αντιπροσωπεύει το μέγεθος του πληθυσμού (p) της συγκεκριμένης έρευνας. Επομένως:

**πληθυσμός (p) = Αριθμός «Ενεργών» Ερασιτεχνικών Αθλητικών
Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς**

Σε αυτό το στάδιο γίνεται καταγραφή όλων των «Ενεργών» Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς. Σε πρώτη φάση καταγράφονται τα σωματεία που βρίσκονται ήδη εντός του Ηλεκτρονικού Μητρώου Αθλητικών Σωματείων της ΓΓΑ, με την ύπαρξή τους να καταγράφεται με τον πλέον «επίσημο» και κατηγορηματικό τρόπο.

Όπως αναφέρθηκε και στο θεωρητικό μέρος της έρευνας στην Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς, την συγκεκριμένη χρονική στιγμή [14-01-2023] είναι επίσημα εγγεγραμμένα στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αθλητικών Σωματείων [29] σωματεία (Πίνακας 4-1). Ενώ σύμφωνα με την επίσημη καταγραφή της ΓΓΑ υπάρχουν [5] επιπλέον Αθλητικά Σωματεία για τα οποία έχει γίνει η αρχική αίτηση αλλά εκκρεμεί η οριστική καταχώρησή τους στο Ηλεκτρονικό Μητρώο (Πίνακας 4-2). Συνολικά δηλαδή, μέσω της επίσημης καταγραφής από την ΓΓΑ φαίνεται ότι την συγκεκριμένη χρονική περίοδο δραστηριοποιούνται [29] + [5] = [34] Αθλητικά Σωματεία στην ΠΕ Καστοριάς.

Πίνακας 4-1 Αθλητικοί Σύλλογοι Καστοριάς Σύμφωνα με το Ηλεκτρονικό Μητρώο της ΓΓΑ [29] <small>*Ο Αθλητικός Σύλλογος Καστοριά 1980 αναγράφεται σε δύο στήλες</small>		
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ 1. Α.Σ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ «ΠΑΝΑΡΓΕΙΑΚΟΣ» 2. Α.Ε. ΓΡΑΜΜΟΧΩΡΙΩΝ 3. Α.Ο. ΚΑΣΤΩΡ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 4. Α.Σ. ΚΑΣΤΟΡΙΑ 1980* 5. Α.Γ.Σ. ΝΕΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑ 6. Α.Γ.Σ ΠΑΟΚ ΚΩΣΤΑΡΑΖΙΟΥ 7. Α.Σ. ΝΕΟ ΜΑΚΡΟΧΩΡΙ 8. Α.Μ.Γ.Σ. ΚΡΟΝΟΣ 9. ΕΛΠΙΔΕΣ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ 10. ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗ 1. ΑΣ ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟ 2. ΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 3. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΤΩΝ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ WTF/ITF 1. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΤΡΙΑΚΟΣΙΟΙ» 2. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ "ΙΚΜΑΔΑ"
	ΒΟΛΛΕΥ 1. ΑΠ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΣΤΙΒΟΣ 1. ΦΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ 2. Α.Σ. ΚΑΣΤΟΡΙΑ 1980*
	ΞΙΦΑΣΚΙΑ 1. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ – Ο ΑΠΟΛΛΩΝ	ΚΩΠΗΛΑΣΙΑ 1. ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 2. ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ «ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ»
ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗ 1. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΝΙΑΚΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ «Ο ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ»	ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑ/ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ 1. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (ΣΟΔΚ) 2. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑΣ ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (ΣΧΟΚ)	ΤΕΝΝΙΣ 1. Σ. Α. Κ. «ΠΡΩΤΕΑΣ» 2. ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΝΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ «ΚΕΛΕΤΡΟΝ»
ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑ 1. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΧΑΝΤΜΠΟΛ 1. ΑΟΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΣΚΙ 1. ΟΜΙΛΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΣΚΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ
	ΣΚΟΠΟΒΟΛΗ 1. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	

Πηγή: ΓΓΑ (somateia.gga.gov.gr, 2023)

Πίνακας 4-2 Αθλητικοί Σύλλογοι Καστοριάς με οριστικά υποβληθείσα αίτηση το 2022 και με ειδική αθλητική αναγνώριση σε μη εγγεγραμμένα αθλήματα (ΓΓΑ) [5]		
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	TENNIS	ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ WTF/ITF
1. Α.Σ ΔΟΞΑ ΚΟΡΗΣΟΥ 2. Α.Σ ΠΕΝΤΑΒΡΥΣΟΥ 3. Α.Ε. ΒΙΤΣΙΟΥ	1. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ	1. Α.Μ.Π.Γ.Ο. «Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ» ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Πηγή: ΓΓΑ (somateia.gga.gov.gr, 2023)

Υπάρχουν ωστόσο, αρκετοί ακόμη Ερασιτεχνικοί Αθλητικοί Σύλλογοι στην ΠΕ Καστοριάς, οι οποίοι για αδιευκρίνιστους λόγους δεν έχουν καταφέρει ακόμη να ενταχθούν στην επίσημη λίστα της ΓΓΑ. Παρόλα αυτά, φαίνεται ότι λειτουργούν κανονικά και για τις ανάγκες της συγκεκριμένης έρευνας δύναται να χαρακτηριστούν ως «Ενεργοί».

Καταρχήν, πρόκειται για τους υπόλοιπους Ποδοσφαιρικούς Αθλητικούς Συλλόγους της περιοχής, οι οποίοι και συμμετέχουν κανονικά στο Τοπικό Ποδοσφαιρικό Πρωτάθλημα που διοργανώνει η Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων Καστοριάς και κατ' επέκταση η Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (ΕΠΟ), μέλος της οποίας είναι και η οικία ΕΠΣ (Πίνακας 4-3). Πιο αναλυτικά πρόκειται για τα κάτωθι **[14]** Ποδοσφαιρικά Αθλητικά Σωματεία:

Πίνακας 4-3 «Ενεργοί» Αθλητικοί Ποδοσφαιρικοί Σύλλογοι Καστοριάς (ΕΠΣ Καστοριάς) εκτός Μητρώου ΓΓΑ [14]	
A/A	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
1	ΑΣΤΡΑΠΗ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ
2	ΗΡΑΚΛΗΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΗΣ
3	ΟΜΟΝΟΙΑ ΒΟΓΑΤΣΙΚΟΥ
4	Α.Σ. ΝΤΑΗΛΑΚΗΣ
5	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΓΡΑΜΜΟΧΩΡΙΩΝ
6	ΓΡΑΜΜΟΣ ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ
7	ΔΟΞΑ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ
8	ΝΕΣΤΩΡ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ
9	Α.Σ. ΛΑΚΚΩΜΑΤΩΝ
10	ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΧΙΛΙΟΔΕΝΔΡΟΥ
11	ΑΚΑΔΑΔΗΜΙΑ ΠΟΔ. «ΡΟΣΟΝΕΡΙ» ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ
12	Π.Α.Σ ΛΕΥΚΗΣ
13	ΦΛΑΤΣΑΤΑ ΟΙΝΟΗΣ 1957
14	Ε.Π.Σ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ
Πηγή: (Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων Καστοριάς, 2023)	

Μία ακόμη σημαντική κατηγορία Αθλητικών Συλλόγων που δεν αναγράφονται στο Ηλεκτρονικό Μητρώο της ΓΓΑ και μπορούν παρόλα ταύτα να χαρακτηριστούν ως «Ενεργοί», είναι οι σύλλογοι για τους οποίους καταγράφεται δραστηριότητα μέσω δράσεων που ασκούν δημόσια τα μέλη τους (Παράρτημα II). Οι δράσεις αυτές μπορεί να αφορούν στην λειτουργία τμημάτων εκμάθησης κάποιου αθλήματος, στην πραγματοποίηση εκδηλώσεων/δράσεων οικονομικής ενίσχυσης, σε εθελοντικές δράσεις κ.α. Είναι επίσης δυνατό, η ύπαρξη κάποιου συλλόγου να γίνει φανερή μέσω των επίσημων ανακοινώσεων του σε τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ, είτε πρόκειται για καταχωρήσεις σε έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, είτε για ανακοινώσεις/ συνεντεύξεις/ διαφημίσεις στα τοπικά ραδιόφωνα και τηλεοράσεις (Παράρτημα II).

Μέσω αυτής της διαδικασίας η έρευνα κατέγραψε την παρουσία άλλων [9] Αθλητικών Συλλόγων. Πιο αναλυτικά οι Ερασιτεχνικοί Αθλητικοί Σύλλογοι της ΠΕ Καστοριάς που ανήκουν στην συγκεκριμένη κατηγορία είναι οι παρακάτω (Πίνακας 4-4):

Πίνακας 4-4 «Ενεργοί» Αθλητικοί Σύλλογοι Καστοριάς μέσω δημόσιας δράσης [9]		
ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑ/ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ	ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗ	ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ WTF/ITF
1. ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ (ΟΑΧΑΟ)	1. ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ «ΝΕΟΣΥΛΛΕΚΤΟΙ» ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 2. ΑΕ ΓΡΑΜΜΟΧΩΡΙΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	1. «ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ» ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 2. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ «ΟΡΕΣΤΗΣ»
ΠΟΔΗΛΑΣΙΑ	ΒΟΛΛΕΥ	ΙΣΤΙΟΠΛΟΙΑ
1. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΡΟΜΕΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (ΣΔΟΠΚ) 2. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΔΗΛΑΣΙΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ «620»	1. Σ.Π.Π.Α. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ - KASTORIA BEACH VOLLEY CLUB	1. ΟΜΙΛΟΣ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (ΟΝΑΚ)

Πηγή: Παράρτημα II

Συνολικά λοιπόν, αθροίζοντας και τις τρεις κατηγορίες καταγραφής των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς, μέσω της διαφορετικής μεθοδολογικής προσέγγισης που χρησιμοποιήθηκε για την αναζήτησή τους φτάνουμε στο εξής τελικό συμπέρασμα:

ΕΝΕΡΓΟΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ
ΜΗΤΡΩΟ ΤΗΣ ΓΓΑ **[34]**

+

ΕΝΕΡΓΟΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΜΕΣΩ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΕΠΣ
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ **[14]**

+

ΕΝΕΡΓΟΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΜΕΣΩ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΡΑΣΗΣ **[9]**
= [57]

Συνοψίζοντας, για την δεδομένη χρονική στιγμή φαίνεται μέσω της παραπάνω ανάλυσης ότι στην ΠΕ Καστοριάς δραστηριοποιούνται συνολικά **[57]** Ερασιτεχνικοί Αθλητικοί Σύλλογοι (Πίνακες 4-5, 4-6). Άρα:

πληθυσμός (p) = [57] «Ενεργοί» Ερασιτεχνικοί Αθλητικοί
Σύλλογοι στην ΠΕ Καστοριάς

Πίνακας 4-5 «Ενεργοί» Αθλητικοί Σύλλογοι Καστοριάς (αριθμητικά)		
A	«ΕΝΕΡΓΟΙ» ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΤΗΣ Γ.Γ.Α	34
B	«ΕΝΕΡΓΟΙ» ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΜΕΣΩ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΕΠΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	14
Γ	«ΕΝΕΡΓΟΙ» ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΜΕΣΩ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΡΑΣΗΣ	9
	ΣΥΝΟΛΙΚΑ	57

Πηγές: (ΓΓΑ, 2023), (ΕΠΣ Καστοριάς, 2022), (Παράρτημα II)

Πίνακας 4-6
Αθλητικοί Σύλλογοι Καστοριάς (ονομαστικά) – Πληθυσμός (ρ) Έρευνας

<p>ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΑΣΤΡΑΠΗ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ 2. ΗΡΑΚΛΗΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΗΣ 3. ΟΜΟΝΟΙΑ ΒΟΓΑΤΣΙΚΟΥ 4. Α.Σ. ΝΤΑΗΛΑΚΗΣ 5. Α.Σ. ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ «ΠΑΝΑΡΓΕΙΑΚΟΣ» 6. Α.Ε. ΓΡΑΜΜΟΧΩΡΙΩΝ 7. ΓΡΑΜΜΟΣ ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ 8. Α.Σ. ΔΟΞΑ ΚΟΡΗΣΟΥ 9. Α.Σ. ΠΕΝΤΑΒΡΥΣΟΥ 10. ΔΟΞΑ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ 11. Α.Ο. ΚΑΣΤΩΡ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 12. Α.Ε. ΒΙΤΣΙΟΥ 13. Α.Σ. ΚΑΣΤΟΡΙΑ 1980 14. ΝΕΣΤΩΡ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ 15. Α.Σ. ΛΑΚΚΩΜΑΤΩΝ 16. ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΧΙΛΙΟΔΕΝΔΡΟΥ 17. ΑΚΑΔ. ΠΟΔ. ΡΟΖΟΝΕΡΙ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡ. 18. ΠΑΣ ΛΕΥΚΗΣ 19. ΦΛΑΤΣΑΤΑ ΟΙΝΟΗΣ 20. Α.Γ.Σ.Ν.Κ. ΚΑΣΤΟΡΙΑ 21. Α.Γ.Σ. ΠΑΟΚ ΚΩΣΤΑΡΑΖΙΟΥ 22. Α.Σ. ΝΕΟ ΜΑΚΡΟΧΩΡΙ 23. Α.Μ.Γ.Σ. ΚΡΟΝΟΣ 24. ΕΛΠΙΔΕΣ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ 25. ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 26. Ε.Π.Σ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 	<p>ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΑΣ ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟ 2. ΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 3. ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ «ΝΕΟΣΥΛΛΕΚΤΟΙ» ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 4. ΑΕ ΓΡΑΜΜΟΧΩΡΙΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 5. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΤΩΝ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 	<p>ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ WTF/ITF</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ «ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ» ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 2. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ «ΟΡΕΣΤΗΣ» 3. Α.Μ.Π.Γ.Ο. «Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ» ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 4. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΤΡΙΑΚΟΣΙΟΙ» 5. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ «ΙΚΜΑΔΑ»
<p>ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑ/ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (ΣΟΔΚ) 2. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑΣ ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (ΣΧΟΚ) 3. ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ (ΟΑΧΑΟ) 	<p>ΒΟΛΛΕΥ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΑΠ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ Σ.Π.Α. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ - ΚΑΣΤΟΡΙΑ BEACH VOLLEY CLUB 	<p>ΚΩΠΗΛΑΣΙΑ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 2. ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ «ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ»
	<p>ΠΟΔΗΛΑΣΙΑ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΡΟΜΕΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (ΣΔΟΠΚ) 2. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΔΗΛΑΣΙΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ «620» 	<p>ΤΕΝΝΙΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ «ΚΕΛΕΤΡΟΝ» 2. Σ. Α. Κ. «ΠΡΩΤΕΑΣ» 3. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ
		<p>ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΣΚΙ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΟΜΙΛΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΣΚΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ
	<p>ΣΤΙΒΟΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΦΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ 2. Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 	<p>ΞΙΦΑΣΚΙΑ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ – Ο ΑΠΟΛΛΩΝ
	<p>ΙΣΤΙΟΠΛΟΙΑ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΟΜΙΛΟΣ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (ΟΝΑΚ) 	<p>ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΝΙΑΚΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ «Ο ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ»
<p>ΧΑΝΤΜΠΟΛ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΑΟΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 	<p>ΣΚΟΠΟΒΟΛΗ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 	<p>ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Πηγές: (ΓΓΑ, 2023), (ΕΠΣ Καστοριάς, 2022), (Παράρτημα ΙΙ)

4.2 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (n)

Σε αυτή την φάση συλλέγονται όλα τα δεδομένα που αντλήθηκαν μέσω της πρωτογενούς ερευνητικής διαδικασίας. Περιγράφεται αναλυτικά το ποσοστό [%] των Αθλητικών Συλλόγων που συμμετείχαν και το ποσοστό [%] αυτών που απείχαν της ερευνητικής διαδικασίας. Καθορίζεται κατά αυτόν τον τρόπο το μέγεθος του δείγματος (n) και στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας σε σχέση πάντα με το κύριο ερευνητικό ερώτημα που αφορά στο Ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Διοίκηση του Ερασιτεχνικού Αθλητισμού στην ΠΕ Καστοριάς.

Κατά την διαδικασία συλλογής δεδομένων, έγινε προσπάθεια προσέγγισης και καταγραφής ερευνητικών δεδομένων και για τους **[57]** Αθλητικούς Συλλόγους της υπό εξέταση γεωγραφικής/διοικητικής περιοχής (Απογραφή). Αναζητήθηκαν αρχικά τα στοιχεία ηλεκτρονικής επικοινωνίας (Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου ή Σελίδας στο Facebook) και κατέστη δυνατό να εντοπιστούν τα στοιχεία επικοινωνίας για **[53]** από αυτούς, ποσοστό δηλαδή **[92,98%]**. Στη συνέχεια στάλθηκε ενημερωτικό μήνυμα το οποίο και περιείχε τον σύνδεσμο για την εξ αποστάσεως ηλεκτρονική συμμετοχή στην έρευνα. Σε πρώτη φάση, ανταποκρίθηκαν άμεσα (εντός 2 εβδομάδων περίπου) **[11]** Αθλητικοί Σύλλογοι, ποσοστό δηλαδή **[19,29%]**.

Σε δεύτερη φάση, αναζητήθηκαν δεδομένα απ' ευθείας από την οικεία Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων ΕΠΣ Καστοριάς. Επίσημα στοιχεία των Συλλόγων δηλαδή, τα οποία είναι ήδη κατατεθειμένα στην τοπική ΕΠΣ και είναι απαραίτητα για να τους επιτραπεί η συμμετοχή στα τοπικά Πρωταθλήματα. Στα επίσημα αυτά στοιχεία, επιτράπηκε η πρόσβαση από την οικία ΕΠΣ ανώνυμα και αφορούσαν μόνο στην επωνυμία του Αθλητικού Συλλόγου, στο μέγεθος του ΔΣ (αριθμό μελών/όχι ονομαστικά), στο Φύλο των μελών του ΔΣ και στο Φύλο του/της Προέδρου του ΔΣ. Είναι κατανοητό, ότι τα υπόλοιπα - ποιοτικής φύσεως κυρίως ερωτήματα - που

περιλαμβάνονται στο Ερωτηματολόγιο της Έρευνας δεν απαντήθηκαν. Παρόλα αυτά και με στόχο πάντα την απάντηση στο κύριο ερευνητικό ερώτημα, το οποίο αφορά στο μέγεθος της Γυναικείας Συμμετοχής στην Αθλητική Διοίκηση της ΠΕ Καστοριάς, τα στοιχεία αυτά κρίθηκαν ως ένα βαθμό επαρκή. Μέσω αυτής της μεθόδου αντλήθηκαν στοιχεία για **[13]** ακόμη Αθλητικά Σωματεία, ποσοστό **[22,80%]**.

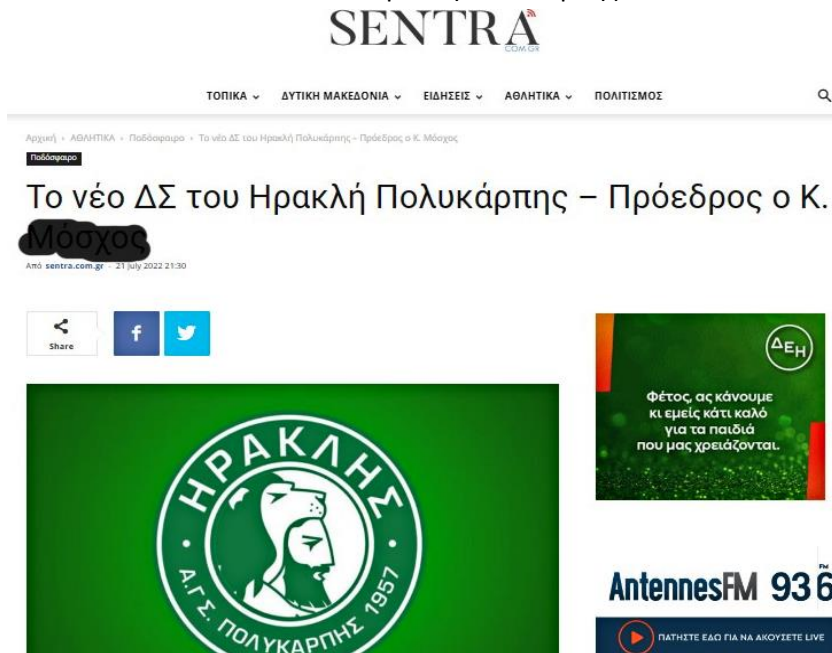
Σε τρίτη φάση, επαναλήφθηκε η διαδικασία του αρχικού ηλεκτρονικού αιτήματος συμμετοχής στην έρευνα, ακριβώς όπως και στην πρώτη φάση. Η μόνη διαφορά είχε να κάνει με την προσθήκη στον τίτλο του μηνύματος «**Ευγενική Υπενθύμιση**». Με αυτό τον τρόπο αποκτήθηκαν δεδομένα για **[3]** ακόμη Αθλητικούς Συλλόγους, ποσοστό δηλαδή **[5,26%]**.

Σε τελική φάση και αφού εξαντλήθηκαν οι ορισθείσες αρχικά ως βασικές μέθοδοι προσέγγισης των Αθλητικών Σωματείων και αφού παρήλθε ένα εύλογο χρονικό διάστημα χωρίς να υπάρξει περαιτέρω ανταπόκριση (2 εβδομάδες μετά το πέρας της τρίτης φάσης), αναζητήθηκαν στοιχεία μέσω δημοσιεύσεων στον γραπτό και ηλεκτρονικό τύπο (Παράρτημα III). Για παράδειγμα, στον ηλεκτρονικό ειδησεογραφικό ιστότοπο της εφημερίδας Σέντρα (sentra.com.gr), στις [21/7/2022], δημοσιεύεται άρθρο με τον τίτλο: «*Το νέο ΔΣ του Ηρακλή Πολυκάρπης – Πρόεδρος ο Κ. Μ.*» (Εικόνες 4-1, 4-2). Σύμφωνα με αυτό τον τύπο μεθόδου αντλήθηκαν στοιχεία για ακόμη **[11]** Αθλητικούς Συλλόγους, ποσοστό **[19,29%]**.

Γίνεται και σε αυτή την περίπτωση σαφές, ότι όπως και στην περίπτωση απόκτησης δεδομένων από την τοπική ΕΠΣ, δεν ήταν εφικτή η συλλογή δεδομένων μέσω απαντήσεων στα ποιοτικής φύσεως ερωτήματα, παρά μόνο στα κύρια ποσοτικά ερωτήματα της έρευνας (λ.χ. όνομα Αθλητικού Σωματείου, μέγεθος ΔΣ, αριθμός γυναικών ΔΣ).

Εικόνα 4-1

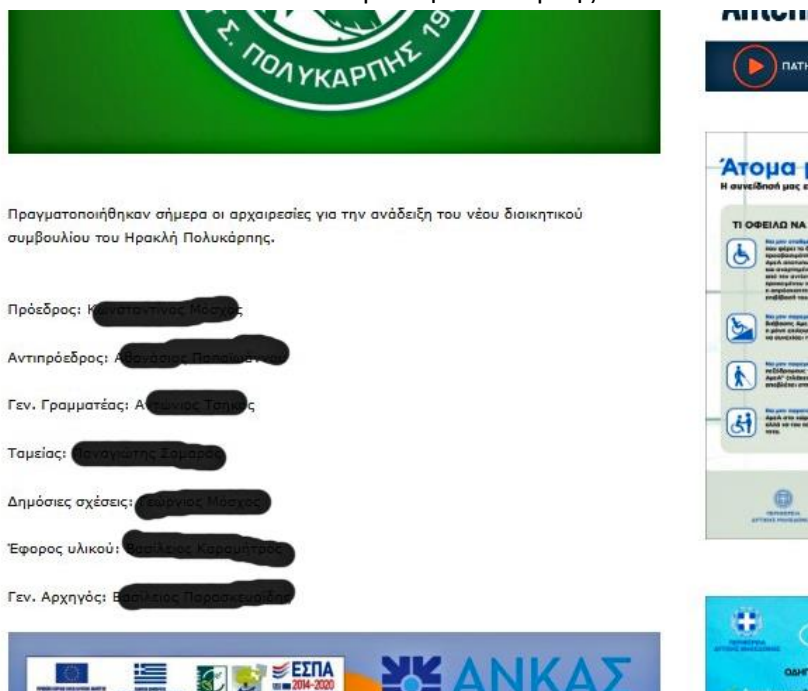
Το νέο ΔΣ του Ηρακλή Πολυκάρπης Α

Πηγή: (Εφημερίδα Σέντρα, 2023), www.sentra.com.gr

Εικόνα 4-2

Το νέο ΔΣ του Ηρακλή Πολυκάρπης Β

Πηγή: (Εφημερίδα Σέντρα, 2023), www.sentra.com.gr

Αθροίζοντας όλα τα παραπάνω, διαπιστώνεται ότι το συνολικό ποσοστό [%] των Αθλητικών Συλλόγων της περιοχής που έλαβε μέρος στην έρευνα είναι:

$$[19,29\%] + [22,80\%] + [5,26\%] + [19,29\%] = [66,66\%],$$

καθώς με διαφορετική μεθοδολογική προσέγγιση, όπως περιγράφηκε παραπάνω, αντλήθηκαν στοιχεία για [38] από τους [57] Αθλητικούς Συλλόγους που εντοπίστηκαν αρχικά (Πίνακας 4-7). Άρα:

Δείγμα Έρευνας (n) = [66,66%] εκ του πληθυσμού (p)

ή

[38] Ερασιτεχνικοί Αθλητικοί Σύλλογοι από τους συνολικά **[57]** της ΠΕ Καστοριάς.

Πίνακας 4-7 Δείγμα Έρευνας (n)		
Α ΦΑΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ 1 ^ο ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ	19,29%
Β ΦΑΣΗ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	22,80%
Γ ΦΑΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ 2 ^ο ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ	5,26%
Δ ΦΑΣΗ	ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	19,29%
	ΣΥΝΟΛΙΚΑ	66,66%

Πηγές: (Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022), (ΕΠΣ Καστοριάς, 2022), (Παράρτημα ΙΙΙ)

4.3 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΔΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΦΥΛΟΥ

Για να γίνει εφικτή η απάντηση του κύριου ερευνητικού ερωτήματος που αφορά στο Ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Αθλητική Διοίκηση της ΠΕ Καστοριάς, πρέπει αρχικά να καθοριστεί ο συνολικός αριθμός των Μελών ΔΣ των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της περιοχής. Για αυτόν τον σκοπό, «επιστρατεύονται» τα αποτελέσματα που προέκυψαν μέσω της χρήσης των Ερωτηματολογίων της Έρευνας και αφορούν στον συνολικό καθορισμό του μεγέθους όλων των Διοικητικών Συμβουλίων των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων που συμμετείχαν στην έρευνα.

Η ερώτηση που αφορά την συγκεκριμένη ανεξάρτητη μεταβλητή βρισκόταν στην 5^η θέση του ερωτηματολογίου ως εξής:

5. ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)
5ΜΕΛΕΣ 7ΜΕΛΕΣ 9ΜΕΛΕΣ ΜΕΛΕΣ

Κατά τη διαδικασία καταγραφής των αποτελεσμάτων για την συγκεκριμένη ερώτηση (Πίνακες 4-8, 4,9), από τους **[38]** συλλόγους οι οποίοι και συμμετείχαν στην έρευνα κατεγράφησαν τα εξής αποτελέσματα:

- **[17]** Ερασιτεχνικοί Αθλητικοί Σύλλογοι της ΠΕ Καστοριάς συγκροτούνται από 7μελή Διοικητικά Συμβούλια, ποσοστό **[44,74%]**,
- **[11]** από 9μελή ΔΣ ή ποσοστό **[28,95%]**,
- **[7]** από 5μελή ΔΣ ή ποσοστό **[18,42%]** και
- **[3]** από 11μελή ΔΣ ή ποσοστό **[7,89%]**.

Πίνακας 4-8

Αριθμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου (Ανεξαρτήτως Φύλου)

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

Πίνακας 4-9

Συνολικός αριθμός μελών ΔΣ Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς (Ανεξαρτήτως Φύλου)

	ΜΕΓΕΘΟΣ ΔΣ (Αριθμός Μελών)	ΠΛΗΘΟΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ [%]
1	5	7	35	18,42
2	7	17	119	44,74
3	9	11	99	28,95
4	11	3	33	7,89
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΣΤΑ Δ.Σ:			286	100%

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

Ως εκ τούτου έχουμε συνολικά:

$$(17 \times 7 \text{ μέλη}) + (11 \times 9 \text{ μέλη}) + (7 \times 5 \text{ μέλη}) + (3 \times 11 \text{ μέλη}) = \mathbf{[286] \text{ Μέλη}}$$

(Ανεξαρτήτως Φύλου) Διοικητικών Συμβουλίων Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς.

4.4 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

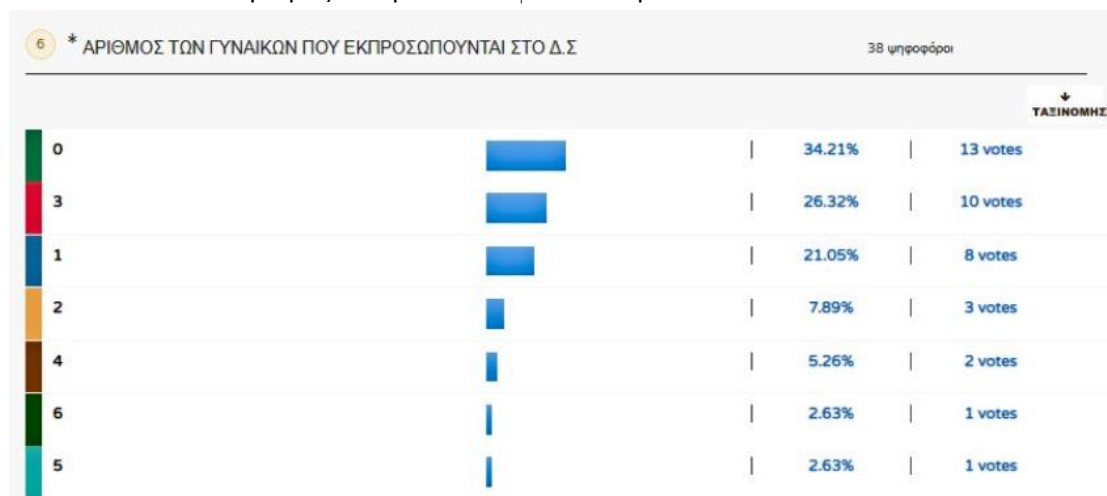
Σε αυτή την φάση αναζητείται η απάντηση στο κύριο ερευνητικό ερώτημα, το οποίο περιγράφηκε αναλυτικά στον σκοπό εκπόνησης αυτής της μελέτης και αφορά στον καθορισμό του συνολικού Ποσοστού [%] Συμμετοχής των Γυναικών στα ΔΣ των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς. Εξετάζοντας τις απαντήσεις στην επόμενη ερώτηση του Ερωτηματολογίου (Ερώτηση Νο6) και αφού προηγήθηκε ο καθορισμός του συνολικού αριθμού μελών ΔΣ, γίνεται εφικτή η καταγραφή του σημαντικότερου στοιχείου της έρευνας, του αριθμού των Γυναικών δηλαδή που συμμετέχουν στο κάθε Διοικητικό Συμβούλιο.

6. ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ♀ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΝΤΑΙ ΔΣ (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)						
1	2	3	4	5	6	ΑΛΛΟ.....

Πιο αναλυτικά φαίνεται από τα αποτελέσματα της έρευνας, ότι η δημοφιλέστερη απάντηση σε αυτό το ερώτημα ήταν το μηδέν **[0]**, ότι δηλαδή καμία Γυναίκα δεν συμπεριλαμβάνεται στο ΔΣ του Αθλητικού Συλλόγου με **[13]** απαντήσεις και ποσοστό **[34,21%]**. Τα υπόλοιπα αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά στους παρακάτω πίνακες (Πίνακες 4-10, 4-11).

Πίνακας 4-10

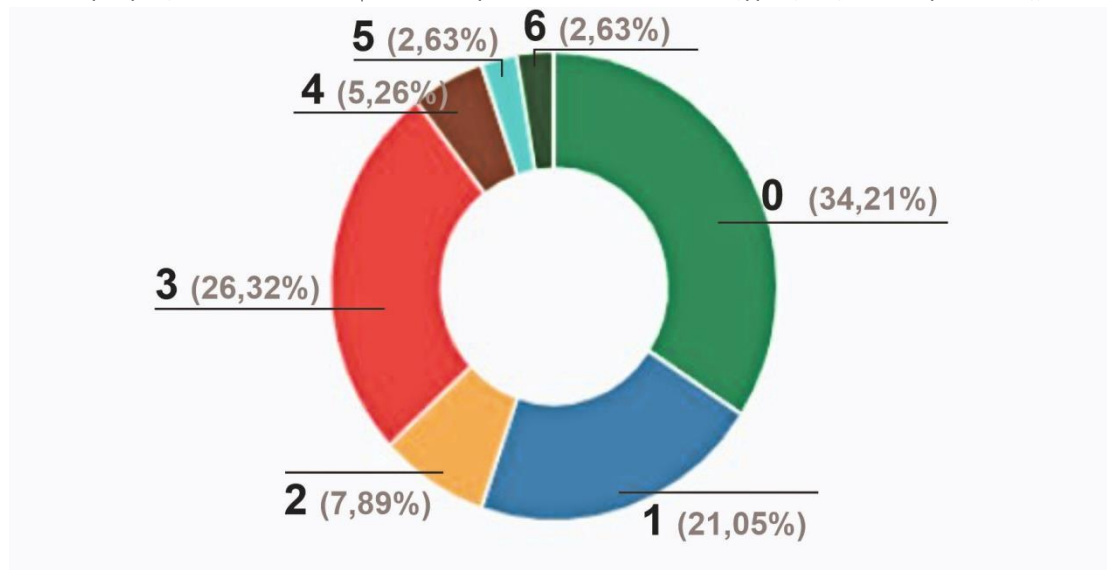
Αριθμός των γυναικών ♀ που εκπροσωπούνται στο ΔΣ

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

Πίνακας 4-11

Αριθμός των Γυναικών ♀ που εκπροσωπούνται στο ΔΣ (γραφική αναπαράσταση)

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

Πίνακας 4-12 Συνολικός αριθμός γυναικών ♀ που εκπροσωπούνται στα ΔΣ Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς				
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΔΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ [%]	ΣΥΝΟΛΙΚΑ
1	0	13	34,21	0
2	1	8	21,05	8
3	2	3	7,89	6
4	3	10	26,32	30
5	4	2	5,26	8
6	5	1	2,63	5
7	6	1	2,63	6
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ♀ ΣΤΑ Δ.Σ:			100%	63

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

Οπότε, σύμφωνα με την παραπάνω καταμέτρηση έχουμε συνολικά **[63]** Γυναίκες Μέλη Διοικητικών συμβουλίων Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς (Πίνακας 4-12).

Ως εκ τούτου, σε ότι αφορά το κεντρικό ερευνητικό ερώτημα - με αναφορά πάντα στο Μέγεθος Δείγματος (n) - η απάντηση είναι ότι από τα **[286]** συνολικά άτομα που ασχολούνται με τα Διοικητικά πεπραγμένα του Ερασιτεχνικού Αθλητισμού στην ΠΕ Καστοριάς και συμμετείχαν στην έρευνα, τα **[63]** είναι θηλυκού γένους. Αναλογικά, με αναγωγή επί τοις εκατό, το ποσοστό [%] των Γυναικών που

συμμετέχουν στην Αθλητική Διοίκηση στην ΠΕ Καστοριάς είναι **[22,03%]**.

Συμπερασματικά, με βάση το **κεντρικό ερευνητικό ερώτημα** διαπιστώνεται μέσω της πρωτογενούς ερευνητικής διαδικασίας ότι:

Το Ποσοστό [%] των Γυναικών που συμμετέχουν στην Αθλητική Διοίκηση των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς την δεδομένη χρονική στιγμή είναι **[22,03%]**.

4.5 ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Το επόμενο εύρημα της ερευνητικής διαδικασίας έχει να κάνει με την ποικιλομορφία των Φύλων στις υψηλότερες θέσεις εξουσίας και λήψης αποφάσεων στο χώρο του Ερασιτεχνικού Αθλητισμού της ΠΕ Καστοριάς. Μελετώντας τις απαντήσεις στην ερώτηση που αναφέρεται στο Φύλο του/της Προέδρου του Αθλητικού Συλλόγου διαπιστώνεται ότι το **[84,21%]** των Προέδρων είναι Άνδρες και το **[15,79%]** Γυναίκες. Αυτό σημαίνει ότι από τους **[38]** Ερασιτεχνικούς Αθλητικούς Συλλόγους οι οποίοι συμμετείχαν στην έρευνα μόνο **[6]** έχουν στην θέση του/της Προέδρου Γυναίκα, ενώ αντίστοιχα **[32]** έχουν Άνδρα (Πίνακες 4-13, 4-14).

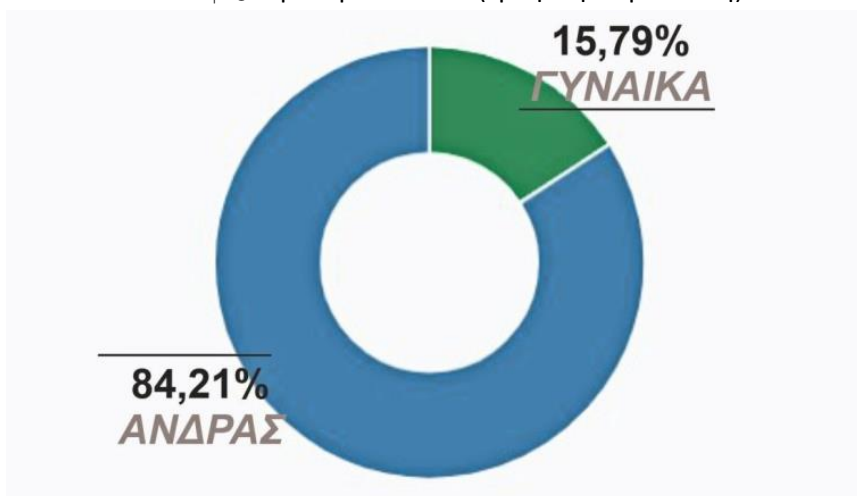
Πίνακας 4-13
Φύλο ♀ ♂ Προέδρου του ΔΣ

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

Πίνακας 4-14

Φύλο ♀ ♂ Προέδρου του ΔΣ (Γραφική Παράσταση)

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

4.6 ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Η αναφορά στο Έτος Ίδρυσης των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς, αποσκοπεί στην διερεύνηση τυχόν σημαντικών συσχετιστικών ενδείξεων, έχοντας πάντα κατά νου το κύριο ερευνητικό ζητούμενο. Θα εξεταστεί δηλαδή αρχικά, η ηλικία των Αθλητικών Συλλόγων - και βάσει των όποιων πιθανών ομαδοποιήσεων - αν προκύπτουν στοιχεία επηρεασμού του ποσοστού [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στα ΔΣ από τον βαθμό παλαιότητας/νεότητας του Αθλητικού Συλλόγου.

Η αναφορά στην χρονολογική περίοδο ίδρυσης των Αθλητικών σωματείων θα γίνει επίσης για περιγραφικούς, στατιστικούς σκοπούς με τις ηλικίες των Αθλητικών Σωματείων να ομαδοποιούνται ανά δεκαετία. Οι ομαδοποιήσεις αυτές λαμβάνουν χώρα από το 1950 και μετά, καθώς δεν βρέθηκαν προγενέστερα Έτη Ίδρυσης. Οι δεκαετίες με την μεγαλύτερη πυκνότητα Ίδρυσης Αθλητικών Συλλόγων στην ΠΕ Καστοριάς είναι αυτές του **[1950]** και του **[1980]**, με **[7]** Αθλητικά Σωματεία που συμμετείχαν στην έρευνα να δηλώνουν τις παραπάνω περιόδους Ίδρυσης (Πίνακες

4-15, 4-16). Αντίθετα, η δεκαετία με τις λιγότερες αναφορές στην ίδρυση Αθλητικών Συλλόγων είναι αυτή του **[1990]** με μόλις **[1]** αναφορά (Πίνακες 4-15, 4-16).

Πίνακας 4-15

Έτος Ίδρυσης Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς

2 * ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

38 ψηφοφόροι

Σύννεφο Λέξεων

- 25 μέρες πριν	1966 25 μέρες πριν	1958 25 μέρες πριν	1982 ένας μήνας πριν	2005 ένας μήνας πριν	- ένας μήνας πριν	2008 ένας μήνας πριν	- ένας μήνας πριν
1957 ένας μήνας πριν	1982 ένας μήνας πριν	1980 ένας μήνας πριν	2007 ένας μήνας πριν	2018-12-13 ένας μήνας πριν	2016 ένας μήνας πριν		
1977 2 μήνες πριν	- 2 μήνες πριν	- 2 μήνες πριν	1982 2 μήνες πριν	2021 2 μήνες πριν	1957 2 μήνες πριν	1969 2 μήνες πριν	1952 2 μήνες πριν
1961 2 μήνες πριν	1972 2 μήνες πριν	1953 2 μήνες πριν	1957 2 μήνες πριν	1985 2 μήνες πριν	1981-07-01 2 μήνες πριν	1978-11-08 2 μήνες πριν	
1991 2 μήνες πριν	2014-09-05 3 μήνες πριν	1953-12-03 3 μήνες πριν	1986-06-24 3 μήνες πριν	2000-07-20 3 μήνες πριν	1975 3 μήνες πριν		
2022-10-22 3 μήνες πριν	2016-08-19 3 μήνες πριν	1972-10-22 3 μήνες πριν					

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

Πίνακας 4-16 Έτος ίδρυσης Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς ανά δεκαετία			
	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ (ΑΝΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ [%] ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ
1	1950	7	21,21%
2	1960	3	9,09%
3	1970	5	15,15%
4	1980	7	21,21%
5	1990	1	3,03%
6	2000	4	12,12%
7	2010	4	12,12%
8	2020	2	6,06%
	ΣΥΝΟΛΟ	33*	100%
<i>* Με αναφορά σε 33 από τους 38 Αθλητικούς συλλόγους που συμμετείχαν στην έρευνα, καθώς 5 από αυτούς δεν δήλωσαν Έτος Ίδρυσης</i>			

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

Πράγματι, εάν γίνει αντιπαραβολή των παραπάνω τιμών και της Γυναικείας Συμμετοχής στα ΔΣ των παραπάνω Αθλητικών Συλλόγων διαπιστώνεται ότι σε σωματεία με παλαιότερη χρονολογία ίδρυσης το ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής φαίνεται σημαντικά μικρότερο (Πίνακες 4-17, 4-18).

Πίνακας 4-17

Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και Έτος Ίδρυσης Αθλητικού Συλλόγου *

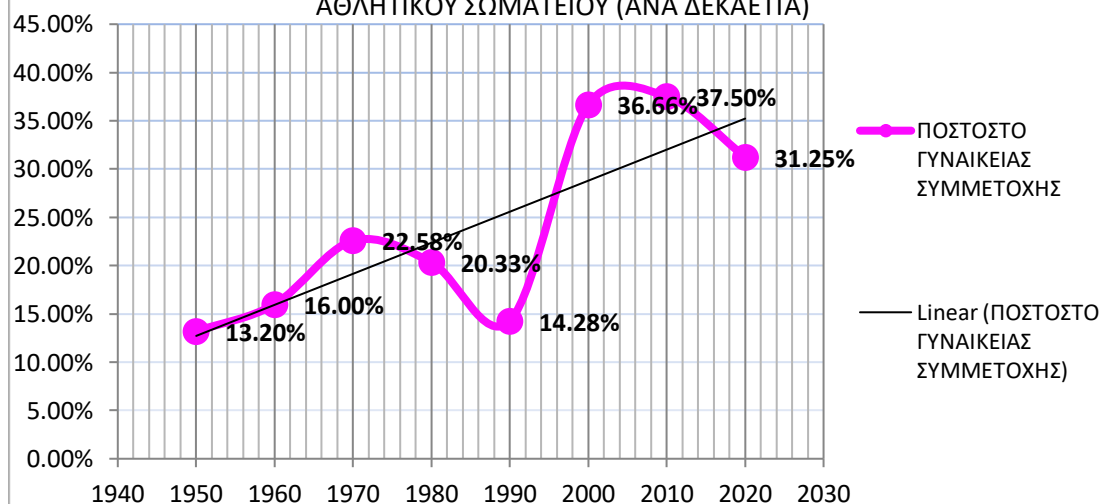
	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ (ΑΝΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ ΔΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΔΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ [%] ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΑ ΔΣ
1	1950	7	7	53	13,2%
2	1960	3	4	25	16%
3	1970	5	7	31	22,58%
4	1980	7	12	59	20,33%
5	1990	1	1	7	14,28%
6	2000	4	11	30	36,66%
7	2010	4	12	32	37,5%
8	2020	2	5	16	31,25%
	ΣΥΝΟΛΟ	33*	59*	253*	23,98%*

* Με αναφορά σε 33 από τους 38 Αθλητικούς συλλόγους που συμμετείχαν στην έρευνα, καθώς 5 από αυτούς δεν δήλωσαν Έτος Ίδρυσης

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

Πίνακας 4-18

ΠΟΣΟΣΤΟ [%] ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ VS ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ
ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ (ΑΝΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ)

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

Σε περίπτωση που θέσουμε ως έτος αναφοράς το 1990, περίπου δηλαδή στο μέσο της χρονολογικής περιόδου που εξετάζεται, παρατηρούνται σημαντικές

διαφοροποιήσεις στο συνολικό ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Αθλητική Διοίκηση της ΠΕ Καστοριάς. Πιο αναλυτικά, για σωματεία που ιδρύθηκαν πριν το 1990, δηλαδή στις δεκαετίες των **[1950]**, **[1960]**, **[1970]** και **[1980]**, ο Μ.Ο των Ποσοστών [%] της Γυναικείας Συμμετοχής ανέρχεται στο **[17,8%]**.

Την ίδια στιγμή, για σωματεία που ιδρύθηκαν μετά το 1990, τις δεκαετίες δηλαδή των **[1990]**, **[2000]**, **[2010]** και **[2020]** ο Μ.Ο των αντίστοιχων ποσοστών φτάνει στο **[32,9%]**, σχεδόν δηλαδή το διπλάσιο των δεκαετιών πριν το 1990 (Πίνακας 4-19).

Πίνακας 4-19			
Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και Έτος Ίδρυσης Αθλητικού Συλλόγου με Έτος Αναφοράς το 1990*			
		ΠΟΣΟΣΤΟ [%] ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ♀ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΑ ΔΣ	Μ.Ο ΕΡΕΥΝΑΣ
1	ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΜΕ ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΠΡΙΝ ΤΟ 1990	17,8%	22,03%
2	ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΜΕ ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΟ 1990	32,9%	

* Με αναφορά σε 33 από τους 38 Αθλητικούς συλλόγους που συμμετείχαν στην έρευνα, καθώς 5 από αυτούς δεν δήλωσαν Έτος Ίδρυσης

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022

4.7 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Μία ακόμη σημαντική παράμετρος η οποία και εξετάζεται από την παρούσα έρευνα, έχει να κάνει με την γεωγραφική κατανομή των Αθλητικών Συλλόγων και το κατά πόσο επηρεάζει αυτή - εάν επηρεάζει - το Ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Διοίκηση των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς. Στον Πίνακα 4-20 παρουσιάζονται συνοπτικά οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα και στον επόμενο Πίνακα 4-21 κατηγοριοποιούνται οι απαντήσεις που δόθηκαν. Στην Εικόνα 4-3 γίνεται επίσης συνοπτική παρουσίαση των Αθλητικών Συλλόγων επάνω στον χάρτη της ΠΕ Καστοριάς.

Πίνακας 4-20

Γεωγραφική κατανομή Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς

3

* ΕΔΡΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ (ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)

38 ψηφοφόροι

Σύννεφο Λέξεων

ΧΛΟΗ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

25 μέρες πριν

ΜΑΥΡΟΧΩΡΙ

25 μέρες πριν

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

25 μέρες πριν

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

έναν μήνα πριν

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

έναν μήνα πριν

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

έναν μήνα πριν

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

έναν μήνα πριν

ΒΟΓΑΤΣΙΚΟ

έναν μήνα πριν

ΠΟΛΥΚΑΡΠΗ

έναν μήνα πριν

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

έναν μήνα πριν

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

έναν μήνα πριν

ΜΑΝΙΑΚΟΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

έναν μήνα πριν

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

έναν μήνα πριν

ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟ

έναν μήνα πριν

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

2 μήνες πριν

ΛΑΚΚΩΜΑΤΑ

2 μήνες πριν

ΚΩΣΤΑΡΑΖΙ

2 μήνες πριν

ΚΟΡΕΣΤΕΙΑ

2 μήνες πριν

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

2 μήνες πριν

ΟΙΝΟΗ

2 μήνες πριν

ΠΕΝΤΑΒΡΥΣΟΣ

2 μήνες πριν

ΜΑΥΡΟΧΩΡΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

2 μήνες πριν

ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

2 μήνες πριν

ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

2 μήνες πριν

ΚΟΡΗΣΟΣ

2 μήνες πριν

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

2 μήνες πριν

ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

2 μήνες πριν

ΛΕΥΚΗ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

2 μήνες πριν

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

2 μήνες πριν

ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟ

2 μήνες πριν

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

3 μήνες πριν

ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟ

3 μήνες πριν

Δήμος Καστοριάς, Μανιάκοι

3 μήνες πριν

ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟ

3 μήνες πριν

ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ

3 μήνες πριν

Μανιακοί Καστοριάς

3 μήνες πριν

ΔΑΚ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

3 μήνες πριν

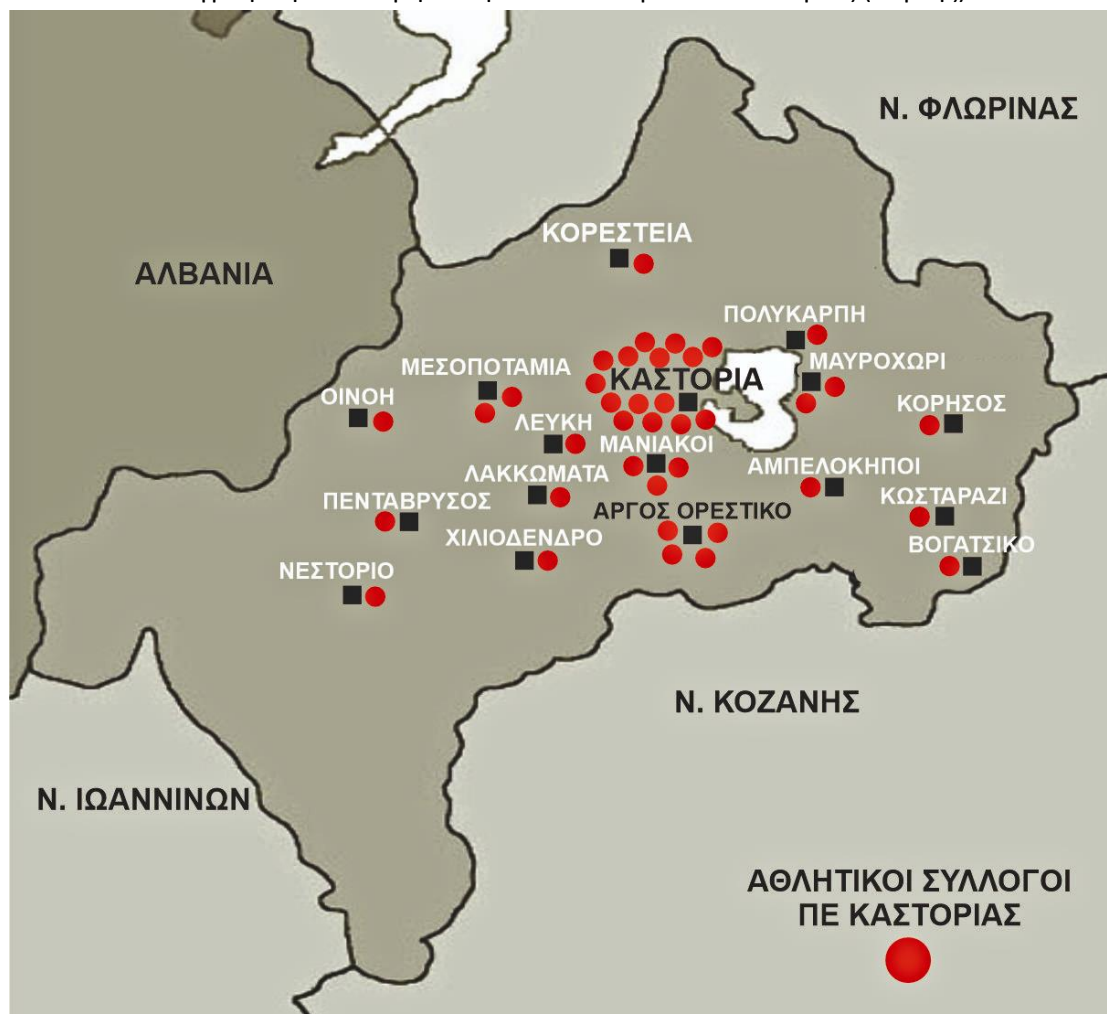
Χιλιόδενδρο Καστοριάς

3 μήνες πριν

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα

Εικόνα 4-3

Γεωγραφική κατανομή Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς (Χάρτης)

Πηγή: (Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022 & Vres.gr, 2023)

Το μεγαλύτερο ποσοστό των Αθλητικών Συλλόγων φαίνεται ξεκάθαρα ότι εδρεύει στην πόλη της Καστοριάς με **[14]** από τα **[38]** σωματεία που συμμετείχαν στην έρευνα να έχουν δώσει αυτή την απάντηση σε ποσοστό **[36,84%]**. Ακολουθεί η κωμόπολη του Άργους Ορεστικού με ποσοστό **[10,52%]**, καθώς **[4]** από τους **[38]** συλλόγους φαίνεται ότι εδρεύουν σε αυτό.

Έπειτα, οι κωμοπόλεις των Μανιακών και της Μεσοποταμίας με **[3]** συλλόγους και ποσοστό **[7,89%]** και τέλος το Μαυροχώρι με **[2]** Αθλητικούς Συλλόγους και

ποσοστό **[5,26%]**. Οι υπόλοιποι **[12]** Αθλητικοί Σύλλογοι μοιράζονται ανά **[1]** σε μικρότερα οικιστικά συγκροτήματα του Νομού, όπως φαίνεται στον (Πίνακα 4-21).

Πίνακας 4-21 Γεωγραφική κατανομή Αθλητικών Συλλόγων ΠΕ Καστοριάς (ποσοστο%)			
	ΕΔΡΑ (ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ [%]
1	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	14	36,84%
2	ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	4	10,52%
3	ΜΑΝΙΑΚΩΝ	3	7,89%
4	ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ	3	7,89%
5	ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ	2	5,26%
	ΛΟΙΠΟΙ	12	31,57%
ΣΥΝΟΛΟ:		38	100%

Πηγή: (Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022)

Σε ότι αφορά το Ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Διοίκηση των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς, φαίνεται παρακάτω (Πίνακες 4-22, 4-23), ότι υπάρχει σύνδεση αυτού με την περιοχή όπου και Εδρεύει κάποιος Σύλλογος. Υπάρχει μια φανερή τάση που δείχνει ότι όσο αστικότερο είναι το περιβάλλον στο οποίο Εδρεύει ο Αθλητικός Σύλλογος τόσο μεγαλύτερο είναι και το Ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής.

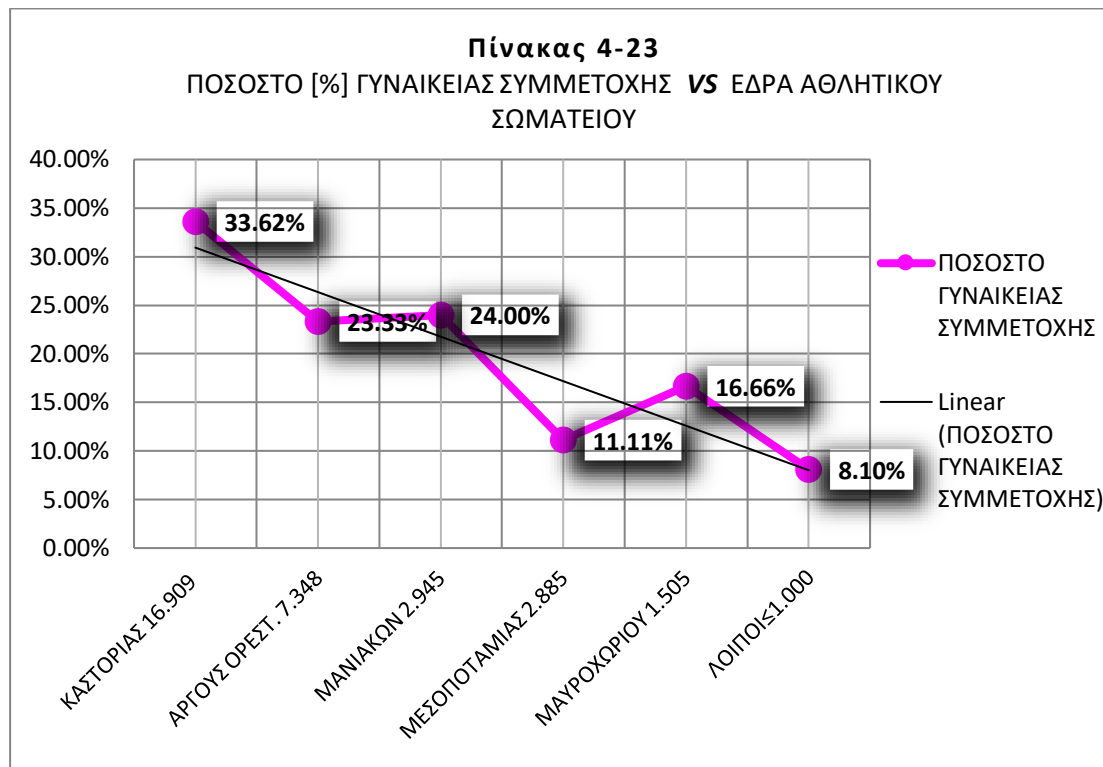
Για Αθλητικούς Συλλόγους οι οποίοι Εδρεύουν στην πόλη της Καστοριάς το Ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Διοίκηση των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων φτάνει στο **[33,62%]**. Στο Άργος Ορεστικό, το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε **[23,33%]**, ενώ στους Μανιάκους φτάνει στο **[24%]**. Στο οικιστικό

συγκρότημα της Μεσοποταμίας πέφτει στο **[11,11%]** και στο Μαυροχώρι είναι στο **[16,66%]**.

Για τα υπόλοιπα μικρότερα πληθυσμιακά οικιστικά συγκροτήματα της ΠΕ Καστοριάς τα οποία εκπροσωπούνται από **[1]** Αθλητικό Σύλλογο το συνολικό Ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Αθλητική Διοίκηση βρίσκεται στο χαμηλότερο Ποσοστό της κατηγορίας με **[8,1%]**. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι **[4]** από τα **[6]** συνολικά Αθλητικά Σωματεία στα οποία η θέση του/της Προέδρου εκπροσωπείται από Γυναίκα Εδρεύουν στην πόλη της Καστοριάς, ποσοστό δηλαδή **[28,57%]**.

Πίνακας 4-22 Ποσοστό [%] Γυναικείας ♀ Συμμετοχής VS Έδρα Αθλητικού Συλλόγου				
	ΕΔΡΑ (ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ [%] ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΑ ΔΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ [%] ΠΡΟΕΔΡΟΥ/ ΓΥΝΑΙΚΑΣ
1	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	14	33,62%	28,57%
2	ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	4	23,33%	0%
3	ΜΑΝΙΑΚΩΝ	3	24%	33,33%
4	ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ	3	11,11%	0%
5	ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ	2	16,66%	0%
6	ΛΟΙΠΟΙ	12	8,1%	8,33%
		38	Μ.Ο ΕΡΕΥΝΑΣ 22,03%	Μ.Ο ΕΡΕΥΝΑΣ 15,89%

Πηγή: (Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022)

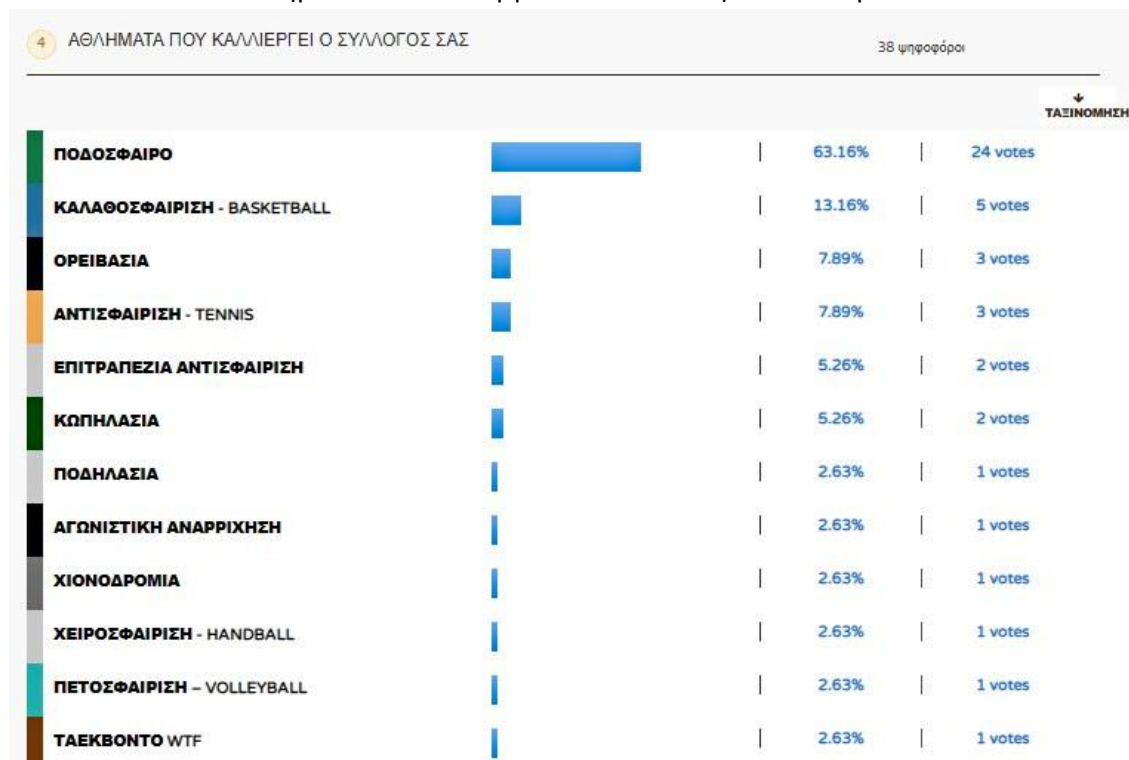

Πηγή: (Δειγματοληπτική Έρευνα, 2022 & Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011).

4.8 ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ – ΑΘΛΗΜΑΤΑ

Μία ακόμη Ανεξάρτητη Μεταβλητή η οποία πιθανά και να επηρεάζει το Ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Διοίκηση των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς, την Εξαρτημένη Μεταβλητή της έρευνας δηλαδή, έχει να κάνει με το είδος του Αθλήματος που καλλιεργείται από κάποιο Αθλητικό Σωματείο. Στον Πίνακα 4-24 παρουσιάζονται συνοπτικά οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Πίνακας 4-24
Αθλήματα που καλλιεργούνται ανά Αθλητικό Σύλλογο

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα

Οι Αθλητικοί Σύλλογοι της ΠΕ Καστοριάς που συμμετείχαν στην έρευνα, ασχολούνται στην συντριπτική τους πλειοψηφία με την καλλιέργεια του Αθλήματος του Ποδοσφαίρου σε ποσοστό **[63,15%]**, με **[24]** από τους **[38]** να έχουν δώσει την σχετική απάντηση. Ακολουθεί σε δημοφιλία αλλά σε μεγάλη απόσταση, το Άθλημα της Καλαθοσφαίρισης με ποσοστό **[13,1%]** και **[5]** Αθλητικούς συλλόγους να ασχολούνται με αυτό.

Στην τρίτη θέση βρίσκονται τα Αθλήματα της Αντισφαίρισης και της Ορειβασίας **[3]** Αθλητικούς Συλλόγους και ποσοστό **[7,89%]**. Στην τέταρτη θέση τα Αθλήματα της Κωπηλασίας και της Επιτραπέζιας Αντισφαίρισης με ποσοστό **[5,26%]** και **[2]** Αθλητικούς Συλλόγους να ασχολούνται με αυτά. Τέλος, μπορεί να γίνει αναφορά

και στα Αθλήματα της Ποδηλασίας, της Αγωνιστικής Αναρρίχησης, της Χιονοδρομίας, της Χειροσφαίρισης, της Πετοσφαίρισης και του ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ που εκπροσωπούνται από **[1]** Αθλητικό Σωματείο και ποσοστό **[2,63%]**.

4.9 ΠΟΣΟΣΤΟ [%] ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΑ ΑΘΛΗΜΑ

Σε αυτό το σημείο, η σημαντικότερη βάσει δημοφιλίας του αθλήματος αναφορά έχει να κάνει σχέση με το Άθλημα του Ποδοσφαίρου, καθώς **[24]** από τους **[38]** Αθλητικούς Συλλόγους, ποσοστό **[63,15%]**, οι οποίοι και συμμετείχαν στην έρευνα ανήκουν στο συγκεκριμένο Άθλημα. Ως εκ τούτου, μετρίεται αρχικά ο βαθμός συσχέτισης μεταξύ του Αθλήματος του Ποδοσφαίρου και του αντίστοιχου Ποσοστού [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Διοίκηση.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η πρωτογενής έρευνα αποκάλυψε ότι σε σύνολο **[24]** Ποδοσφαιρικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς το Ποσοστό [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Αθλητική Διοίκηση ανέρχεται σε **[11,93%]**. Πιο αναλυτικά, από τα **[176]** στελέχη ΔΣ ποδοσφαιρικών σωματείων μόνο τα **[21]** είναι Γυναίκες, ενώ από τους/τις **[24]** Προέδρους Ποδοσφαιρικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς οι **[22]** είναι Άνδρες και οι **[2]** Γυναίκες, ποσοστό **[8,33%]** (Πίνακας 4-25).

Πίνακας 4-25 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και Ποδόσφαιρο			
Α/Α ΣΥΛΛΟΓΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΔΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΔΣ	ΦΥΛΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
1	5	1	Γ
2	9	3	Γ
3	9	4	Α
4	5	0	Α
5	11	1	Α
6	7	1	Α
7	7	1	Α
8	9	0	Α
9	11	0	Α
10	7	3	Α
11	7	0	Α
12	7	1	Α
13	7	0	Α
14	7	0	Α
15	5	0	Α
16	7	1	Α
17	7	0	Α
18	5	0	Α
19	5	0	Α
20	9	2	Α
21	7	3	Α
22	7	0	Α
23	7	0	Α
24	7	0	Α
ΣΥΝΟΛΟ:	[176]	[21]	ΓΥΝΑΙΚΑ ♀ [2] ΑΝΔΡΑΣ ♂ [22]

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα

Αντίστοιχα, η συμμετοχή Γυναικών στα Διοικητικά Συμβούλια των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων που καλλιεργούν διάφορα αθλήματα (πλην Ποδοσφαίρου) στην ΠΕ Καστοριάς ανέρχεται σε ποσοστό **[32,33%]** με **[43]** στα **[133]** Μέλη ΔΣ να είναι Γυναίκες. Το ποσοστό αυτό είναι περίπου τριπλάσιο από αυτό των Ποδοσφαιρικών Συλλόγων **[11,93%]**. Παράλληλα, συναντώνται **[4]** Γυναίκες στη θέση του/της Προέδρου ποσοστό **[28,57%]** και **[11]** Άνδρες δηλαδή ποσοστό

[71,43%]. Το ποσοστό των Προέδρων είναι επίσης υπερδιπλάσιο από το αντίστοιχο των Ποδοσφαιρικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς (Πίνακες 4-26, 4-27).

Πίνακας 4-26 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και λοιπά Αθλήματα εκτός Ποδόσφαιρου			
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΔΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΔΣ	ΦΥΛΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
1	9	2	Α
2	11	1	Α
3	9	3	Α
4	7	1	Α
5	5	4	Γ
6	7	3	Α
7	5	1	Γ
8	9	2	Α
9	9	3	Α
10	7	3	Α
11	7	5	Γ
12	9	3	Α
13	9	3	Α
14	11	3	Α
15	9	6	Γ
ΣΥΝΟΛΟ:	[133]	[43]	[4] ΓΥΝΑΙΚΑ ♀ [11] ΑΝΔΡΑΣ ♂

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα

Πίνακας 4-27 Συγκριτικός Πίνακας Ποδοσφαιρικών/ Μη Ποδοσφαιρικών Συλλόγων και Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής			
	ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΑΛΛΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ	Μ.Ο ΕΡΕΥΝΑΣ
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ♀ - ΠΡΟΕΔΡΟΙ	8,33%	28,57%	15,79%
ΠΟΣΟΣΤΟ [%] ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ♀ ΣΤΑ ΔΣ	11,93%	32,33%	22,03%

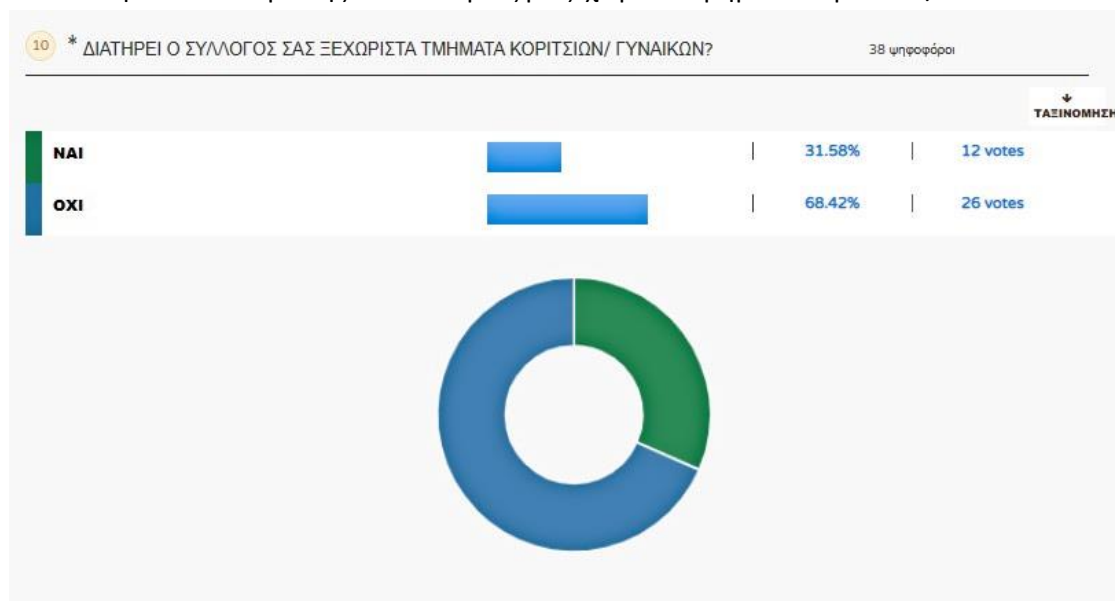
Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα

4.10 ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ/ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η τελευταία ερώτηση στο ερωτηματολόγιο της έρευνας εξέτασε το ενδεχόμενο για κάποιο Ερασιτεχνικό Αθλητικό Σύλλογο της ΠΕ Καστοριάς να φιλοξενεί στις τάξεις του, ξεχωριστά τμήματα κοριτσιών/γυναικών αγωνιστικά ή μη. Από τα αποτελέσματα των συλλόγων που συμμετείχαν τελικώς στην έρευνα διαπιστώνεται το γεγονός ότι σε **[12]** από τους από τους **[38]** συνολικά συλλόγους φιλοξενούνται τέτοιου είδους τμήματα (Πίνακας 4-28), ποσοστό δηλαδή **[31,58%]**.

Πίνακας 4-28

Αθλητικοί Σύλλογοι της ΠΕ Καστοριάς με ξεχωριστά τμήματα Κοριτσιών/Γυναικών

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα

Συσχετίζοντας στη συνέχεια τα αποτελέσματα των Αθλητικών Συλλόγων που φιλοξενούν ξεχωριστά τμήματα κοριτσιών/γυναικών στις τάξεις τους με τα Ποσοστά [%] της Γυναικείας Συμμετοχής στην Αθλητική Διοίκηση, παρατηρείται σχετική διαφοροποίηση από τον Μ.Ο της έρευνας, του **[22,03%]** δηλαδή.

Για την ακρίβεια, σε Αθλητικούς Συλλόγους με ξεχωριστά τμήματα κοριτσιών/γυναικών από τα **[106]** Διοικητικά Στελέχη τα **[34]** είναι Γυναίκες. Σε αυτή την περίπτωση δηλαδή, το Ποσοστό [%] των Γυναικών που συμμετέχουν στην Διοίκηση των Ερασιτεχνικών Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς φτάνει στο **[32,07%]**, σημαντικό αυξημένο σε σχέση με τον Μ.Ο **[22,03%]** της έρευνας (Πίνακας 4-29). Διαθέτουν επίσης, σε **[4]** περιπτώσεις, γυναίκα στην θέση του Προέδρου του ΔΣ (Πίνακας 4-29), ποσοστό δηλαδή **[33,33%]**, επίσης αυξημένο σε σχέση με τον Μ.Ο της έρευνας που είναι **[15,67%]**.

Το αντίστοιχο Ποσοστό [%] για τους Αθλητικούς Συλλόγους της ΠΕ Καστοριάς οι οποίοι δεν διαθέτουν ξεχωριστά τμήματα κοριτσιών/γυναικών είναι **[16,11%]**,

σημαντικά χαμηλότερο του Μ.Ο της έρευνας, το οποίο και αναφέρεται συνολικά και στους **[38]** Αθλητικούς Συλλόγους που συμμετείχαν στην έρευνα (Πίνακας 4-30).

Πίνακας 4-29 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής και Αθλητικοί Σύλλογοι της ΠΕ Καστοριάς με ξεχωριστά τμήματα Κοριτσιών/Γυναικών (Αναλυτικός)				
	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΔΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΔΣ	ΦΥΛΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΔΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ [%] ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΔΣ
1	5	1	Γ	20%
2	9	3	Γ	33,33%
3	9	2	Α	22,22%
4	11	1	Α	9,09%
5	9	3	Α	33,33%
6	9	2	Α	22,22%
7	9	2	Α	22,22%
8	7	5	Γ	71,42%
9	9	3	Α	33,33%
10	9	3	Α	33,33%
11	11	3	Α	27,27%
12	9	6	Γ	66,66%
ΣΥΝΟΛΙΚΑ	106	34	4Γ 8Α	32,07%

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα

Πίνακας 4-30 Ποσοστό [%] Γυναικείας Συμμετοχής ♀ στη Αθλητική Διοίκηση και ξεχωριστά τμήματα κοριτσιών/γυναικών (Συγκριτικός Πίνακας)			
	ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΜΕ ΞΕΧΩΡΙΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ/ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΧΩΡΙΣ ΞΕΧΩΡΙΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ/ΓΥΝΑΙΚΩΝ	Μ.Ο ΕΡΕΥΝΑΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΙ-ΓΥΝΑΙΚΕΣ ♀	33,33%	7,69%	15,79%
ΠΟΣΟΣΤΟ [%] ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ♀ ΣΤΑ ΔΣ	32,07%	16,11%	22,03%

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα

4.11 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ – ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Σε αυτό το σημείο της ερευνητικής διαδικασίας, το οποίο όπως προαναφέρθηκε εκτεταμένα και στο κεφάλαιο της Μεθοδολογίας της Έρευνας αποτελεί δευτερευούσης σημασίας, αναζητούνται απαντήσεις σε ερωτήματα ποιοτικής φύσεως. Καταρχήν, ζητείται η άποψη των Διοικητικών Στελεχών του Ερασιτεχνικού Αθλητισμού της ΠΕ Καστοριάς επάνω στο θέμα της αποδοτικότητας των Αθλητικών Συλλόγων σε σχέση με την μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στα Διοικητικά σχήματα.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας (Πίνακας 4-31), το **[57,89%]** των ερωτηθέντων θεωρεί την μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στα ΔΣ των Αθλητικών Συλλόγων ως **Αδιάφορη** για την αποτελεσματικότητά τους. Για να μην παρερμηνευτούν τα αποτελέσματα της έρευνας, είναι καλό να σημειωθεί ότι στα ερωτηματολόγια της ΕΠΣ Καστοριάς καθώς και στα δεδομένα του διαδικτύου όπου

και δεν υπήρξε απάντηση στο συγκεκριμένο ερώτημα επιλέχθηκε για τεχνικούς λόγους αυτή η απάντηση. Αυτό συνέβη, διότι δεν είχε προβλεφθεί στην πλατφόρμα επεξεργασίας των αποτελεσμάτων (surveynuts) κενή απάντηση, οπότε έπρεπε υποχρεωτικά να γίνει χρήση της πιο ουδέτερης απάντησης.

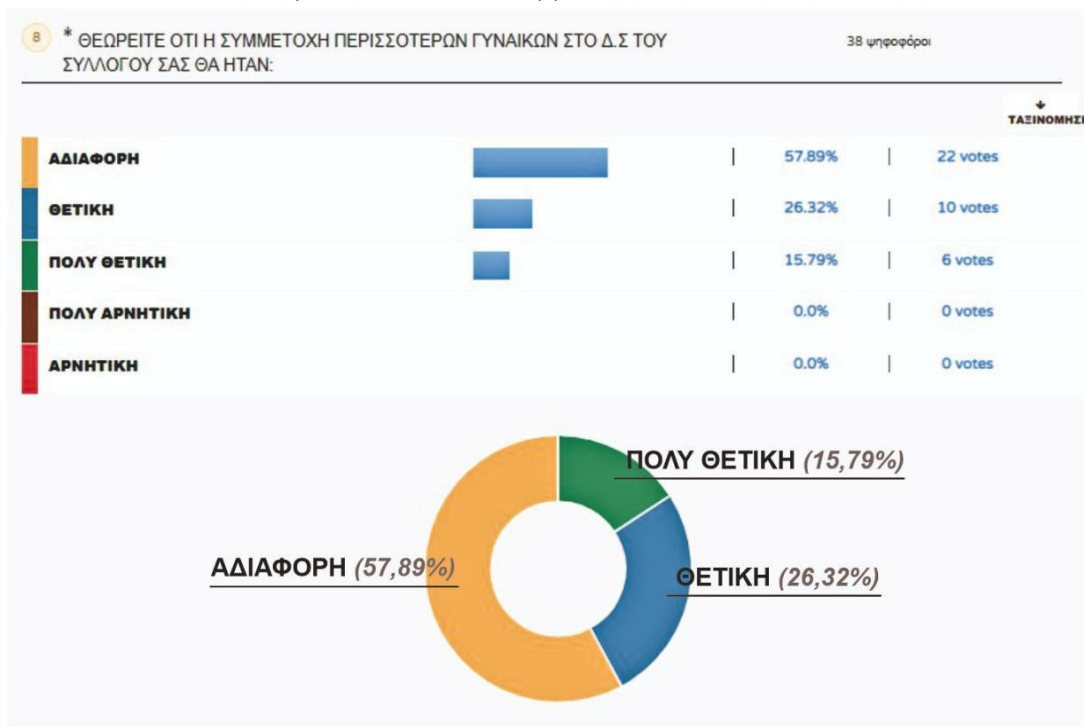
Στη συνέχεια, το **[26,32%]** των συμμετεχόντων κρίνει ως **Θετική** την συμμετοχή περισσότερων γυναικών στα διοικητικά δρώμενα, ενώ το **[15,79%]** ως **Πολύ Θετική**. Δεν καταγράφηκε καμία απάντηση που να θεωρεί την αυξημένη συμμετοχή των γυναικών στην Αθλητική Διοίκηση της ΠΕ Καστοριάς ως **Αρνητική** ή **Πολύ Αρνητική**.

Αντίστοιχα, στην ερώτηση που αφορά τις προσπάθειες που κατέβαλε ο σύλλογος έτσι ώστε να ενθαρρύνει ή να αυξήσει την γυναικεία συμμετοχή στην Αθλητική Διοίκηση (Πίνακας 4-32), το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων δήλωσε ότι **Δεν Γνωρίζει** κάτι σχετικό σε ποσοστό **[57,89%]**. Και σε αυτή την περίπτωση, όπου δεν καταγράφηκε απάντηση, για τεχνικούς λόγους έγινε χρήση της πιο ουδέτερης απάντησης.

Τέλος, το **[23,68%]** των ερωτηθέντων δήλωσε ότι έχει κάνει **Πολλές** προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση ενθάρρυνσης της γυναικείας συμμετοχής, ενώ το **[5,26%]**, **Πάρα Πολλές. Λίγες** προσπάθειες δήλωσε το **[10,53%]** και **Πολύ Λίγες** το **[2,63%]**.

Πίνακας 4-31

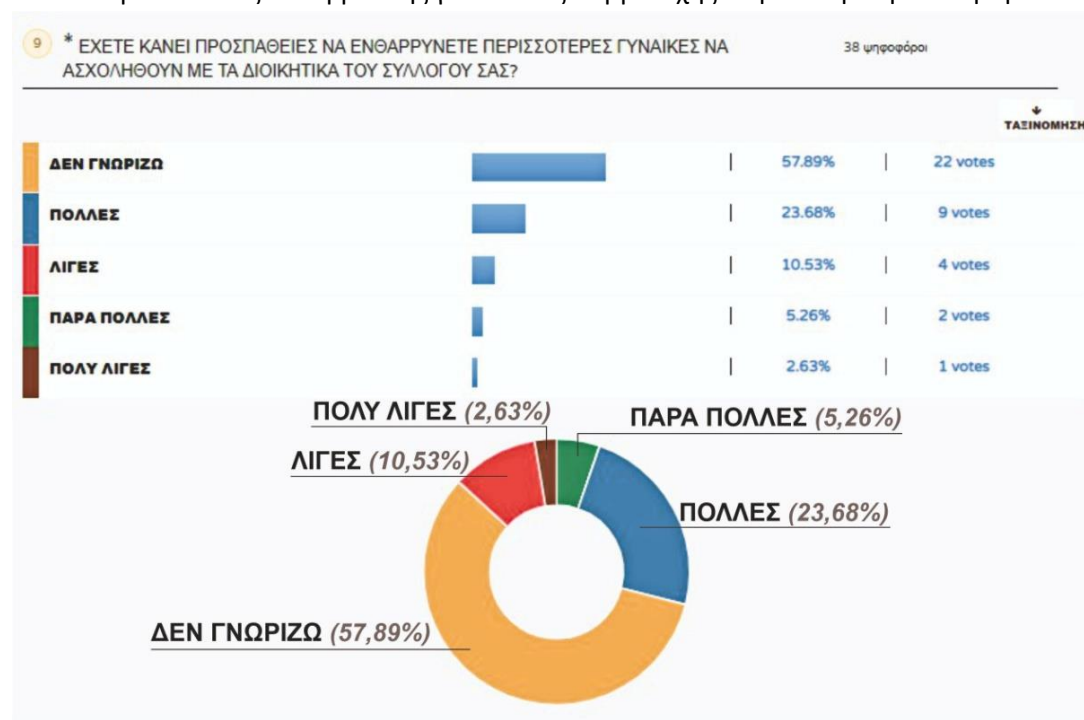
Απόψεις για την Γυναικεία Συμμέτοχη στην Αθλητική Διοίκηση

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα

Πίνακας 4-32

Προσπάθειες ενθάρρυνσης γυναικείας συμμετοχής στην Αθλητική Διοίκηση

Πηγή: Δειγματοληπτική Έρευνα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, με την παρούσα μελέτη επιχειρήθηκε μία από τις πρώτες προσπάθειες μέτρησης και καταγραφής του ποσοστού [%] της γυναικείας συμμετοχής στο χώρο της αθλητικής διοίκησης στην Ελλάδα, μέσω πρωτογενούς ερευνητικής διαδικασίας. Για τον λόγο αυτό επιλέχθηκε η Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς ως γεωγραφική και διοικητική ενότητα, η οποία θεωρήθηκε εξ αρχής ως ευνοϊκός χώρος για την συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης, λόγω του μικρού της μεγέθους και της εξοικείωσης παράλληλα του ερευνητή με την συγκεκριμένη περιοχή.

Το μεθοδολογικό μοντέλο που επιλέχθηκε, βασίστηκε σε μεθόδους ποσοτικού κυρίως τύπου με την χρήση ερωτηματολογίου για εξ αποστάσεως ως επί τω πλείστον χρήση. Η τελική ανταπόκριση των σωματείων που προσκλήθηκαν για συμμετοχή στην εξ αποστάσεως διαδικασία ήταν ικανοποιητική, ωστόσο χρειάστηκε και συμπληρωματικές μεθόδους συλλογής, όπως η απόκτηση δεδομένων από την τοπική Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων και το διαδίκτυο.

Πρωταρχικό μέλημα αυτής της μελέτης, για να καταστεί εφικτή μετέπειτα η εκπλήρωση του βασικού της σκοπού, ήταν ο ορισμός του πληθυσμού (p) και του μεγέθους δείγματος (n) αυτής. Εν τέλει, μέσω της μεθοδολογικής προσέγγισης που αναλύθηκε εκτενώς σε προηγούμενα κεφάλαια, κατεγράφησαν 57 συνολικά αθλητικοί σύλλογοι, οι οποίοι και αποτέλεσαν τον πληθυσμό (p) την έρευνας. Από αυτούς τους 57 αθλητικούς συλλόγους, συμμετείχαν τελικώς στην έρευνα οι 38, οι οποίοι και αποτέλεσαν το μέγεθος δείγματος (n) της έρευνας με ποσοστό 66,66%. Ένα μέγεθος δείγματος αρκετά ικανοποιητικό, το οποίο σύμφωνα με την κλίμακα των Neuman και Bacon (1997) μπορεί με ασφάλεια να χαρακτηριστεί ως αντιπροσωπευτικό για την συγκεκριμένη περιοχή έρευνας.

Τα τελικά αποτελέσματα της μελέτης αυτής, επιβεβαίωσαν σε μεγάλο βαθμό την αρχική της υπόθεση, η οποία προέβλεπε υποεκπροσώπηση των γυναικών στην αθλητική διοίκηση και συγκεκριμένα στην συμμετοχή τους στα διοικητικά συμβούλια των ερασιτεχνικών αθλητικών συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς. Μόλις το 22,03% των μελών ΔΣ των τοπικών αθλητικών σωματείων που μελετήθηκαν αποτελούταν από γυναίκες, ενώ το υπόλοιπο 77,97% από άνδρες. Επιπλέον, από τα 38 συνολικά αθλητικά σωματεία που συμμετείχαν στην έρευνα, μόλις τα 6 από αυτά διαθέτουν στην θέση του/της Προέδρου γυναίκα, ενώ στα υπόλοιπα 32 ο Πρόεδρος είναι άνδρας.

Παράγοντες ή ανεξάρτητες μεταβλητές που δοκιμάστηκε η σημαντικότητά τους ως προς την συσχέτισή τους με την κύρια εξαρτημένη μεταβλητή της έρευνας, δηλαδή το ποσοστό [%] της γυναικείας συμμετοχής στην διοίκηση των ερασιτεχνικών αθλητικών συλλόγων της ΠΕ Καστοριάς, ήταν η έδρα του αθλητικού συλλόγου, η χρονολογία ιδρύσεώς του, τα αθλήματα που καλλιεργεί και το αν διαθέτει ξεχωριστά τμήματα κοριτσιών/γυναικών ή όχι. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις τα αποτελέσματα της έρευνας εμφάνισαν συσχέτιση μεταξύ αυτών και της κύριας εξαρτημένης μεταβλητής της έρευνας.

Σε ότι αφορά την επίδραση της έδρας του σωματείου στο ποσοστό της γυναικείας συμμετοχής στη διοίκηση, η έρευνα έδειξε ότι αυτή επηρεάζεται θετικά σε σημαντικό βαθμό από αστικά περιβάλλοντα μεγαλύτερης πληθυσμιακής συγκέντρωσης και αρνητικά από περιβάλλοντα χαμηλότερης πληθυσμιακής συγκέντρωσης. Το ποσοστό της γυναικείας συμμετοχής για παράδειγμα σε συλλόγους που εδρεύουν στην πόλη της Καστοριάς φτάνει στο 33,62%, όταν ο Μ.Ο των 12 συλλόγων που εδρεύουν σε μικρότερα οικιστικά συγκροτήματα ανέρχεται μόλις στο 8,1%.

Το άθλημα που καλλιεργεί κάποιος αθλητικός σύλλογος φαίνεται επίσης σημαντικό ως συσχετιστικός παράγοντας των ποσοστών γυναικείας συμμετοχής στην αθλητική διοίκηση. Πιο συγκεκριμένα, για συλλόγους οι οποίοι ασχολούνται με το άθλημα

του ποδοσφαίρου, το ποσοστό της γυναικείας συμμετοχής στην διοίκηση είναι μόλις 11,93%, όταν για τους συλλόγους οι οποίοι καλλιεργούν διάφορα αθλήματα εκτός ποδοσφαίρου το αντίστοιχο ποσοστό αγγίζει το 32,33%. Επίσης, παρά το γεγονός ότι η πλειοψηφία των συλλόγων που εξετάστηκαν έχουν ως αντικείμενο ενασχόλησης το άθλημα του ποδοσφαίρου (24 στους 38), μόνο 2 από αυτούς έχουν για Πρόεδρο γυναίκα, ποσοστό 8,33%. Αντίθετα, στα υπόλοιπα 14 σωματεία που ασχολούνται με διαφορετικά αθλήματα, βρέθηκαν 4 γυναίκες ως Πρόεδροι, ποσοστό 28,57%.

Το έτος ίδρυσης ενός αθλητικού συλλόγου, αποτελεί επίσης ανεξάρτητη μεταβλητή με σημαντικό βαθμό συσχέτισης ως προς το ποσοστό της γυναικείας συμμετοχής στην αθλητική διοίκηση των ερασιτεχνικών σωματείων της ΠΕ Καστοριάς. Έτσι, για σωματεία που ιδρύθηκαν πριν το 1990 το ποσοστό της γυναικείας συμμετοχής στην διοίκηση είναι 17,8%, ενώ για σωματεία που ιδρύθηκαν μετά το 1990 το αντίστοιχο ποσοστό είναι 32,9%, περίπου διπλάσιο.

Τέλος, για αθλητικούς συλλόγους οι οποίοι φιλοξενούν ξεχωριστά τμήματα κοριτσιών/γυναικών, το ποσοστό της γυναικείας συμμετοχής στην διοίκηση ανέρχεται σε 32,07%, αρκετά πάνω από τον Μ.Ο του 22,03%. Αντίθετα, για συλλόγους χωρίς ξεχωριστά τμήματα κοριτσιών/γυναικών το ποσοστό της γυναικείας συμμετοχής είναι στο 16,11%, αρκετά χαμηλότερο από τον Μ.Ο και περίπου στο μισό της προηγούμενης περίπτωσης.

Η συγκέντρωση και ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων της έρευνας κρίνεται ως ένα βαθμό περιορισμένης αντιπροσωπευτικότητας, καθώς τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν ήταν ελλιπή. Παρόλα αυτά, με τα όσα δεδομένα έγινε δυνατό να καταγραφούν φαίνεται ότι η διάθεση των περισσότερων συμμετεχόντων ήταν θετική ή πολύ θετική ως προς την συμμετοχή περισσότερων γυναικών στην αθλητική διοίκηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

Καθώς εντείνεται στην ακαδημαϊκή κοινότητα η συζήτηση περί κοινωνικού φύλου, η υιοθέτηση του διχοτομικού σχήματος άνδρας/γυναίκα από την συγκεκριμένη έρευνα φαίνεται ότι μελλοντικά χρήζει επαναδιαπραγμάτευσης. Η βιολογικής μόνο προέλευσης εννοιολογική αυτή τοποθέτηση, περιορίζει σε ένα βαθμό τα όρια μελέτης του συγκεκριμένου ζητήματος και δυσχεραίνει την προσπάθεια γενίκευσης των αποτελεσμάτων που απορρέουν από αυτήν.

Σε ότι αφορά την ακρίβεια, εγκυρότητα και αντιπροσωπευτικότητα των αποτελεσμάτων υπάρχουν συγκεκριμένες παράμετροι που επηρεάζουν την απόδοση της μελέτης. Αρχικά, η ακρίβεια των αποτελεσμάτων δεν μπορεί να θεωρηθεί εκ προοιμίου ως δεδομένη, καθώς παρότι η καλή πρόθεση των συμμετεχόντων δεν αμφισβητείται, οι απαντήσεις που δόθηκαν δεν μπορεί να αποδειχτούν πειραματικά ως προς την ειλικρίνεια ή την ορθότητά τους. Μια προσέγγιση κατά την οποία θα καθίστατο εφικτό να ανακτηθούν τα αντίστοιχα δεδομένα απ' ευθείας από το αρμόδιο πρωτοδικείο της περιοχής, θα έδινε ενδεχομένως ακριβέστερα και πιο αξιόπιστα αποτελέσματα.

Στην περίπτωση της ΕΠΣ Καστοριάς, υπήρξε σημαντικός όγκος δεδομένων υψηλού μάλιστα βαθμού αξιοπιστίας, καθώς πρόκειται για επίσημα κατατεθειμένα έγγραφα σε μια επίσημα αναγνωρισμένη αρχή. Παρόλα αυτά και σε αυτή την περίπτωση, ανέκυψαν σημαντικά θέματα ακρίβειας των στοιχείων που κατεγράφησαν. Αρχικά, αυτό συνέβη γιατί τα στοιχεία τα οποία και είχε στην κατοχή της η ΕΠΣ ήταν κατατεθειμένα σε αυτή αρκετούς μήνες πριν την διεξαγωγή της έρευνας και επιπλέον δεν απαντούσαν στο 100% των ερευνητικών ερωτημάτων.

Τα στοιχεία που προέκυψαν από την αναζήτηση στο διαδίκτυο, ήταν σημαντικά σε όγκο και εξυπηρέτησαν επίσης τους σκοπούς της έρευνας. Ωστόσο, όπως και στην περίπτωση της ΕΠΣ Καστοριάς, ο χρόνος δημοσίευσης αρκετές φορές ήταν

προγενέστερος, ενώ απουσίαζαν οι απαντήσεις στα ερωτήματα ποιοτικού τύπου που υπήρχαν εντός του ερωτηματολογίου της έρευνας.

Επιπλέον, η αντιπροσωπευτικότητα της έρευνας σε ότι αφορά την ευρύτερη - πανελλαδική ενδεχομένως - κλίμακα, κρίνεται ως ένα βαθμό αδόκιμο να υποστηριχθεί. Το μικρό γεωγραφικό και πληθυσμιακό μέγεθος της ΠΕ Καστοριάς είναι δύσκολο να αποτελέσει αξιόπιστο κριτήριο γενίκευσης των αποτελεσμάτων, καθώς πρόκειται για μία από τις μικρότερες σε έκταση και πληθυσμό περιφέρειες της χώρας. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα, το πλήθος των υπό μελέτη αθλητικών συλλόγων να είναι περιορισμένο τόσο σε αριθμό, όσο και σε ποικιλία διαφορετικών αθλημάτων. Μια μελέτη σε περιοχή μεγαλύτερης γεωγραφικής και πληθυσμιακής κάλυψης θα έδινε ενδεχομένως διαφορετικά και σε κάποιο βαθμό αντιπροσωπευτικότερα αποτελέσματα.

Τέλος, η χρονική συγκυρία διεξαγωγής της έρευνας παράλληλα με την διαδικασία εναρμόνισης των αθλητικών σωματείων με βάση τον καινούργιο αθλητικό νόμο, φαίνεται να επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τα τελικά αποτελέσματα αυτής. Αυτό συνέβη σε πολλές περιπτώσεις κατά τις οποίες αθλητικά σωματεία προέβησαν παράλληλα χρονικά με την διεξαγωγή της έρευνας, σε αλλαγές των καταστατικών αλλά και των συνθέσεων των διοικητικών τους συμβουλίων, συμμορφούμενα με τις ταγές του νέου αθλητικού νόμου, ο οποίος προβλέπει το 1/3 των μελών του ΔΣ να είναι διαφορετικού φύλου. Μία επόμενη μελέτη πάνω στο ίδιο θέμα, αφότου έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της εναρμόνισης, θα έδινε πιθανώς πολύ διαφορετικά αποτελέσματα. Αντίστοιχα, μία παρόμοιου αντικειμένου μελέτη η οποία θα είχε διεξαχθεί κάποιους μήνες πριν, είναι επίσης πιθανό να απέδιδε στο φαινόμενο τελείως διαφορετική εικόνα, με τα ποσοστά γυναικείας συμμετοχής στην αθλητική διοίκηση της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς να είναι σημαντικά μικρότερα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αβδελά, Ε., Εξερτζόγλου, Χ., Λυριντζής, Χ., (2015): «Μορφές δημόσιας κοινωνικότητας στην Ελλάδα του εικοστού αιώνα». Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Anupama, K., (2018). *"Hypothesis Types and Research"*. International Journal of Nursing Science Practice and Research. Vol. 4: Issue 2.

Βασιλειάδου, Δ., (2009). «Ανδρική κοινωνικότητα στην αστική Αθήνα: η αθηναϊκή λέσχη (1875-1940)». Μνήμων.

Babic, A., & Hansez, I. (2021). *"The Glass Ceiling for Women Managers: Antecedents and Consequences for Work-Family Interface and Well-Being at Work"*. Front. Psychol., Sec. Organizational Psychology. Human Resources Development Unit, Work Psychology Department, University of Liège, Liège, Belgium.

Bertrand, M. (2017). *"The Glass Ceiling"*. Becker Friedman Institute for Research in Economics Working Paper No. 2018-38. University of Chicago.

Cothari C., R., (2004). *"Research Methodology: Methods and Techniques"*. New Age International (P) Ltd., Publishers.

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2021). «Αποτελέσματα απογράφης πληθυσμού κατοικιών 19.07.2022». Μόνιμος Πληθυσμός / Προσωρινά Στοιχεία.

Glass Ceiling Commission, (1995). *"Glass Ceiling Commission - Good for Business: Making Full Use of the Nation's Human Capital"*. United States Federal Glass Ceiling Commission.

Elling, A., Hovden, J., & Knoppers, A., (2019). *“Gender Diversity in European Sport Governance”*. Routledge Research in Sport, Culture and Society.

European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (2022). *“Towards more gender equality in sport: recommendations and action plan from the High Level Group on Gender Equality in sport”*, Publications Office of the European Union.

European Commission (2022). *“Report on Gender Equality in the EU”*. Brussels, 8.3.2022 SWD (2022) 54 final commission staff working document. Report on gender equality in the EU.

European Institute for Gender Equality, (2017). *“Gender in Sport”*. Publications Office of the European Union.

Δήμος Καστοριάς, (2021). *«Ανάπλαση Νότιας Παραλίας Καστοριάς: Τεχνική Περιγραφή Προμελέτης (τελική)»*. Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε. – Αναπτυξιακή Α.Ε. Ο.Τ.Α.

Δράκου, Α., Γαργαλιάνος, Δ., & Περτετζή, Χ. (2019). «Η συμμετοχή γυναικών στα διοικητικά συμβούλια των Ελληνικών Αθλητικών Ομοσπονδιών (ΕΑΟ)». Γυναίκα & Άθληση, Τεύχος XI, 40-54 40.

Ζαϊμάκης, Γ., (2015). *«Θεωρητικά ρεύματα και προσεγγίσεις στην κοινωνιολογία του αθλητισμού»*. Στο Ζαϊμάκης Γ. και Φουρναράκη Ε. (επιμ.). *«Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα: Κοινωνιολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις»*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα.

Ζαϊμάκης, Γ., Φουρναράκη, (2015). *«Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα. Κοινωνιολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις»*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα.

Ζαϊμάκης, Γ., (2020). «Αθλητική κοινωνικότητα, περιπέτεια, ανταγωνισμοί: Η κοινωνιολογία των αισθήσεων του Ζίμελ στη μελέτη του αθλητισμού». Περιοδικό Δοκίμες, 263-288.

Ζαφειρόπουλος Κ., (2015). «Πως γίνεται μια επιστημονική εργασία; Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών». Κριτική.

Kenneth D. Bailey (1999), *"Methods of Social Research"*. Diane Publishing Company.

Κασιμάτη, Α., (2008). «Εισαγωγή στη διδακτική Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας». Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ).

Καμπίτσης, Χ. και Χαραχούσου, Υ., (1999). «Τεχνικές Έρευνας στις Αθλητικές Επιστήμες: Στατιστική Ανάλυση – Αξιολόγηση». Εκδόσεις Μαϊάνδρος.

Katsarova I., (2019). *"Gender equality in sport: Getting closer every day"*. European Parliamentary Research Service (EPRS).

Κουλούρη, Χ., (1997). «Αθλητισμός και όψεις της αστικής κοινωνικότητας: Γυμναστικά και Αθλητικά σωματεία 1870-1922». Ιστορικό αρχείο ελληνικής νεολαίας. Κέντρο νεοελληνικών ερευνών Ε.Ι.Ε.

Κουλούρη, Χ., (1999). «Αθλητισμός και Σπορ». Στο «Ιστορία της Ελλάδας του 20ού Αιώνα (Τόμος Α' - Μέρος Β')». Βιβλιόραμα.

Μάντσιου, Ε., (2019). *"Στρατηγικό Τουριστικό Σχέδιο Μάρκετινγκ Μελέτη Περίπτωσης: Δήμος Καστοριάς"*. Διπλωματική Εργασία. Σχολή Κοινωνικών Επιστημών. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων». Ε.Α.Π.

Μπακαλάκη, Α. (2010). «Για το κοινωνικό φύλο στην ανθρωπολογία και την ελληνική εθνογραφία». Στο «Φύλο και Κοινωνικές Επιστήμες στη Σύγχρονη Ελλάδα», επιμ. Καντσά, Β., Μουτάφη, Β., Παπαταξιάρχης, Ε. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Μπαμπινιώτης, Γ. (1998). «Λεξικό της Νέας Ελληνικής». Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.

Παπαταξιάρχης, Ε. (1997). «Το φύλο στην ανθρωπολογία (και την ιστοριογραφία): ορισμένες Γνωστικές και μεθοδολογικές προεκτάσεις». Μνήμων, 19.

Παρασκευοπούλου - Κόλλια, Ε. Α., (2008). «Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις». The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology, Volume 4, Number 1 / Section one. Open Education.

Ροζάκου Κ. (2017). «Κοινωνικότητα και κοινωνία αλληλεγγύης: η περίπτωση ενός εθελοντικού σωματείου». Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, 32, 95–120.

Σπύρος, Θ. (2017). «Κοινότητα/ κοινωνία, κοινωνικά δίκτυα, (υπέρ)τοπικότητα, εθνοτοπία». Ηράκλειο: Αδημοσίευτο κείμενο.

Συνήγορος του Πολίτη, (2014). «Ποιον έχω απέναντί μου; Οδηγός διαφορετικότητας για δημοσίους υπαλλήλους με σκοπό την καταπολέμηση των διακρίσεων». Συνήγορος του Πολίτη.

Tamela, M.G, & Banja, M.K., (2021). “Politics of gender in sports administration and leadership in Zambia”. Journal of Adult Education, June 2021, vol.2, Issue 2.

Υπουργείο Εσωτερικών, (2020). «Διοικητική διαίρεση Τοπικής Αυτοδιοίκησης». Σύνολο περιφερειών (07.05.2020).

White, A., (1985). *“Who Rules Sport? Gender Divisions in the Power Structure of British Sports Organisations from 1960”*. International Review for The Sociology of Sport.

Yin, R. K., (2003). *“Case Study Research: Design and Methods”*. Thousand Oaks, California, Sage Publications.

Χάρη, Φ., (2021). «Κοινωνιογένεση των σύγχρονων σπορ και πολιτισμικός ιμπεριαλισμός. Το κρίκετ στην Κέρκυρα από το 1815 μέχρι το 1960». Διπλωματική Εργασία, Αθλητικές σπουδές: κοινωνιολογία, ιστορία, ανθρωπολογία, ΕΑΠ.

Χατζηκυριακίδης, Ι., (2019). «Ενδογενής αναπτυξιακή στρατηγική. Μελέτη περίπτωσης: Ζώνη Καστοριάς – Φλώρινας». Μεταπτυχιακή Διατριβή Ειδίκευσης. Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Adriaanse & Schofield, (2014). *“So what do we do – What are the barriers that should be removed?”*.

<https://gamechangeher.org/women-in-decision-making-roles-in-sport/#>

[Προσπ. στις 16/10/2022].

Bloomberg Gender-Equality Index, (2022). *“What is the Gender-Equality Index? About the Index and inclusion criteria”*.

<https://www.bloomberg.com/gei/about/>

[Προσπ. στις 12/11/2022].

Bloomberg, (2022). *“Gender-Equality Index: Invest in a more equal future”*.

<https://www.bloomberg.com/gei/>

[Προσπ. στις 22/10/2022].

The BRISWA project, (2017). *“The University of Macedonia against racism in football!”*.

<http://briswa.eu/2017-01-31-14-59-16/press-review/422-the-university-of-macedonia-against-racism-in-football.html>

[Προσπ. στις 15/11/2022].

Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. «Εγγεγραμμένα σωματεία (Μητρώο 2022)».

<https://somateia.gga.gov.gr/eggegramena-somateia>

[Προσπ. στις 11/10/2022].

Cooky, C., (2022). *“Lia Thomas’ NCAA championship performance gives women sports a crucial opportunity”*.

<https://www.nbcnews.com/think/opinion/we-should-be-celebrating-lia-thomas-we-did-jackie-robinson-ncna1292521>

[Προσπ. στις 9/10/22].

Cambridge Dictionary, (2022). *“Glass Ceiling”*.

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/glass-ceiling>

[Προσπ. στις 21/10/2022].

Kodiko.gr - Μηχανή αναζήτησης ελληνικής νομοθεσίας, (2022). «*NOMOS 4809/2021, ΦΕΚ με τις τελευταίες αλλαγές από το Νόμο 4964/2022*».

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/728270/nomos-4809-2021>

[Προσπ. στις 11/11/2022].

Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, (2021). «*Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Δυτικής Μακεδονίας 2021-2025*».

<https://www.pdm.gov.gr/erga-ke-drasis/epichirisiako-programma-2015-2019/>

[Προσπ. στις 3/11/2022].

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2022). «*Αποτελέσματα Απογραφής Πληθυσμού Κατοικιών ΕΛΣΤΑΤ 2021 (19.07.2022)*».

https://elstat-outsourcers.statistics.gr/Census2022_GR.pdf

[Προσπ. στις 2/11/2022].

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2011). «*Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών 2011*».

<https://www.statistics.gr/2011-census-pop-hous>

[Προσπ. στις 2/11/2022].

Εταιρία Τουρισμού Δυτικής Μακεδονίας, (2022). «*Οδηγός Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς*».

<https://www.visitwestmacedonia.gr/i-etairaia/>

[Προσπ. στις 22/09/2022].

European Commission, Directorate-General for Justice and Consumers, (2021). *“2021 Report on gender equality in the EU”*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

<https://data.europa.eu/doi/10.2838/57887>

[Προσπ. στις 14/10/2022].

European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, (2022). *“Towards more gender equality in sport: Recommendations and action plan from the High Level Group on Gender Equality in sport (2022)”*. Publications Office of the European Union.

<https://data.europa.eu/doi/10.2766/10036>

[Προσπ. στις 15/10/2022].

European Parliament, European Parliamentary Research Service, (2019). *“Gender equality in sport: Getting closer every day”*. Members' Research Service, PE 635.560 – March 2019.

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635560/EPRS_BRI\(2019\)635560_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635560/EPRS_BRI(2019)635560_EN.pdf)

[Προσπ. στις 19/09/2022].

Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων Καστοριάς, (2023). *«Βαθμολογικοί Πίνακες 2022/2023»*.

<http://www.epskastorias.gr/p/2017-18.html>

[Προσπ. στις 15/11/2022].

Iefimerida.gr, Newsroom, (2022). *«Σφοδρή επίθεση Αυγενάκη σε Μπαλτάκο για το ερασιτεχνικό πρωτάθλημα: Η δημοκρατία που υπηρετεί μέχρι εκεί φτάνει»*. .

<https://www.iefimerida.gr/spor/aygenakis-mpaltakos-ee-epo-proteinei-dimioyrgiko>

[Προσπ. στις 15/11/2022].

International Working Group on Women & Sport, (2022). *“Brighton plus Helsinki 2014. Declaration on Women and Sport Adopted during the 6th IWG World Conference on Women and Sport in Helsinki, Finland from June 12–15, 2014”*.

<https://iwgwomenandsport.org/wp-content/uploads/2019/03/Brighton-plus-Helsinki-2014-Declaration-on-Women-and-Sport.pdf>

[Προσπ. στις 11/11/2022].

Fouit.gr, (2018). «60 χρόνια Ναυτικός Όμιλος Καστοριάς».

<https://fouit.gr/2018/08/19/60-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1-%CE%BD%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CF%8C%CE%BC%CE%B9%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%AC%CF%82/>

[Προσπ. στις 19/10/2022].

Fouit.gr, (2019). «Το ρόστερ του ΓΠΟ Καστοριάς (σειρά φωτογραφιών)».

<https://fouit.gr/2019/12/21/to-roster-toy-gpo-kastorias-seira-fotografion/>

[Προσπ. στις 14/10/2022].

General Secretariat for Demography and Family Policy and Gender Equality - Ministry of Labor and Social Affairs, (2020). *“Greek legislation on quota in favour of women’s participation in decision making in sports”*.

<https://eurogender.eige.europa.eu/posts/greek-legislation-quota-favour-women%E2%80%99s-participation-decision-making-sports>

[Προσπ. στις 16/09/2022].

Καραγιάννης, Ν., (2017). «Μπορεί να γίνει Διαμετακομιστικό Κέντρο παγκόσμιας εμβέλειας η Ελλάδα;».

<https://ypodomes.com/borei-na-ginei-diametakomistiko-kentro-pagkosmias-emveleias-i-ellada/>

[Προσπ. στις 23/09/2022].

Καραγιάννης Ν., (2017). «Παραδόθηκε όλος ο κάθετος άξονας Σιάτιστα-Καστοριά-Κρυσταλλοπηγή μήκους 72χλμ».

<https://ypodomes.com/stis-14-iouliou-paradidetai-pliris-o-kathetos-aksonas-siatista-kastoria-krystallopigi-d87/>

[Προσπ. στις 26/09/2022].

Kastoria-fc.com.gr, (2022). «Αναδρομή: Κατάταξη».

<https://www.kastoria-fc.com.gr/%ce%b1%ce%bd%ce%b1%ce%b4%cf%81%ce%bf%ce%bc%ce%b7/>

[Προσπ. στις 27/09/2022].

Kodiko.gr, (2023). «ΝΟΜΟΣ 2725/1999 με τις τελευταίες αλλαγές από το Νόμο 4982/2022».

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/193286/nomos-2725-1999>

[Προσπ. στις 27/09/2022].

McLeod, S., (2021). “What is a hypothesis?”.

<https://www.simplypsychology.org/what-is-a-hypotheses.html>

[Προσπ. στις 19/10/2022].

Νόμος 4908/2022 - ΦΕΚ 52/Α/11-3-2022 (Κωδικοποιημένος)

<https://www.e-nomothesia.gr/kat-athlitismos/nomos-4908-2022-phek-52a-11-3-2022.html>

[Προσπ. στις 15/10/2022].

Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς, (2022). «Παρουσίαση Ενότητας».

<https://kastoria.pdm.gov.gr/pekastorias/parousiasipe/>

[Προσπ. στις 9/10/2022].

Πατρώνης, Α., (2022). «Τροποποίηση καταστατικών αθλητικών σωματείων».

<https://www.taxheaven.gr/news/58184/tropopoihsh-katastatikwn-aolhtikwn-swmateiwn>

[Προσπ. στις 6/10/2022].

Radio Proto, (2021). «Διεθνές Σχολείο-Μώραλη: Ισότητα Των Φύλων Στον Αθλητισμό Και Στον Αθλητικό Τύπο: Από Την Προσωπική Εμπειρία Στη Γενική Εικόνα».

<https://radioproto.gr/%CE%B4%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AD%CF%82%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%BF%CE%BC%CF%8E%CF%81%CE%B1%CE%BB%CE%B7%CE%B9%CF%83%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%86/>

[Προσπ. στις 9/10/2022].

Σαμόλης, Δ., (2016). «Καστοριά: Το έπος των γουναράδων».

<https://www.sport24.gr/longreads/kastoria-to-epos-ton-goynaradon.8407152.html>

[Προσπ. στις 6/10/2022].

Supporting Women in Achieving their Goals SWinG, (2022). “A State of Play of Women in Decision Making Roles in Sport”.

<https://gamechangeher.org/women-in-decision-making-roles-in-sport/>

[Προσπ. στις 9/10/2022].

Σαρρής, Θ., (2021). «Πέρα από το ποδόσφαιρο, Η άβολη αλήθεια για τον ρατσισμό».

<https://www.koutipandoras.gr/article/i-aboli-alitheia-gia-ton-ratsismo>

[Προσπ. στις 6/10/2022].

Σύλλογος Καστοριαίων Νέας Υόρκης, (2022). «Οικονομία».

<https://kastoria.us/gr/economy/>

[Προσπ. στις 14/10/2022].

Υπουργείο Εσωτερικών, (2020). «Διοικητική διαίρεση Τοπικής Αυτοδιοίκησης». Σύνολο περιφερειών (07.05.2020).

<https://www.ypes.gr/dioikitiki-diairesi-aytodioikisis/>

[Προσπ. στις 11/11/2022].

Vres.gr, 2023. «*Νομός ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ*».

https://www.vres.gr/state.php?state_id=23

[Προσπ. στις 15/11/2022].

Wikipedia.org, (2022). «*Περιφερειακές Ενότητες της Ελλάδας*».

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%86%CE%B5%CF%81%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AD%CF%82_%CE%95%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B5%CF%82_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CF%82

[Προσπ. στις 18/10/2022].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

 <p>ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ</p>		<p>Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Αθλητικές Σπουδές: Κοινωνιολογία, Ιστορία, Ανθρωπολογία Διπλωματική Εργασία - Δάνου Αθανάσιος Καστοριά 2022</p>								
<p>«Διοίκηση ερασιτεχνικού αθλητισμού και έμφυλες διαφοροποιήσεις: Περιπτωσιολογική μελέτη της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς»</p> <p>ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ</p> <p>(Τα δεδομένα είναι αυστηρά προσωπικά και η χρήση τους θα γίνει ανώνυμα μόνο για ακαδημαϊκούς σκοπούς)</p>										
1.	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ									
2.	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ									
3.	ΕΔΡΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ (ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)									
4.	ΑΘΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙ Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ (Ολογράφως)	1: 2: ΑΛΛΟ/Α:								
5.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ: (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)	5 ΜΕΛΕΣ		7 ΜΕΛΕΣ		9 ΜΕΛΕΣ	 ΜΕΛΕΣ		
6.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ Δ.Σ.: (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)	0	1	2	3	4	5	ΑΛΛΟ		
7.	Ο/Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΙΝΑΙ:	ΓΥΝΑΙΚΑ				ΑΝΔΡΑΣ				
8.	ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ Δ.Σ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΑΣ ΘΑ ΗΤΑΝ: (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)	ΠΟΛΥ ΘΕΤΙΚΗ		ΘΕΤΙΚΗ		ΑΔΙΑΦΟΡΗ		ΑΡΝΗΤΙΚΗ		ΠΟΛΥ ΑΡΝΗΤΙΚΗ
9.	ΕΧΕΤΕ ΚΑΝΕΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΝΑ ΑΣΧΟΛΗΘΟΥΝ ΜΕ ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΑΣ? (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)	ΠΟΛΛΕΣ		ΑΡΚΕΤΕΣ		ΑΡΚΕΤΑ ΛΙΓΕΣ		ΠΟΛΥ ΛΙΓΕΣ		ΚΑΘΟΛΟΥ
10.	ΔΙΑΤΗΡΕΙ Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ/ ΓΥΝΑΙΚΩΝ? (Κυκλώστε την σωστή απάντηση)	ΝΑΙ				ΟΧΙ				
<p>😊 ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ 😊</p>										

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Σύνδεσμοι διαδικτυακής έρευνας δημόσιας δράσης συλλόγων

<https://www.ditikostipos.gr/to-neo-ds-toy-omiloy-antisfairisis-chionodromiasargoys-orestikoy/>

<https://www.facebook.com/rookies.kastoria/>

<https://elafia86.gr/%ce%b1%ce%ba%ce%b1%ce%b4%ce%b7%ce%bc%ce%b9%ce%b5%cf%83/>

<https://fouit.gr/2022/12/15/taekvonto-anagennisi-sygcharitiria-stoys-mikroys-athlites-mas-gia-tin-exairetiki-agonistiki-toys-emfanisi/>

<https://www.facebook.com/georgioslokas/>

<https://www.facebook.com/dopkastoria/>

<https://www.facebook.com/groups/736468536444004/>

<https://www.volleyball.gr/beach-volley/anagorismenoi-foreis/s-p-p-a-kastorias-kastoria-beach-volley-club>

<https://www.facebook.com/kastoriabeachvolleyclub/>

<http://wikimapia.org/10737863/el/%CE%8C%CE%BC%CE%B9%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CE%9D%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD-%CE%91%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%9A%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%AC%CF%82-%CE%9F%CE%9D%CE%91%CE%9A>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Σύνδεσμοι διαδικτυακής έρευνας σύνθεσης διοικητικών συμβουλίων συλλόγων

http://no-mavrohoriou.blogspot.com/p/blog-page_47.html

<https://fouit.gr/2018/07/25/%CF%83%CF%85%CE%B3%CE%BA%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%AE%CE%B8%CE%B7%CE%BA%CE%B5-%CF%84%CE%BF-%CE%BD%CE%AD%CE%BF-%CE%B4%CF%83-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BD%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D-%CE%BF%CE%BC/>

<https://fouit.gr/2020/10/02/telos-epochis-panagioti-vlachopoyloy-neos-proedros-ston-aoa-kastorias/>

<https://fouit.gr/2020/07/04/volei-ananeomeno-to-neo-ds-tis-akadimias-petosfairisis-kastorias/>

<https://oladeka.com/2017/06/%CF%84%CE%BF-%CE%BD%CE%AD%CE%BF-%CE%B4-%CF%83-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%83%CE%B4%CE%BF%CF%80-%CE%BA%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%AC%CF%82/>

<http://www.sodk.gr/council>

<https://www.svouranews.gr/%CF%84%CE%BF-%CE%BD%CE%AD%CE%BF-%CE%B4%CF%83-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CF%80%CE%B5%CF%83-%CE%BF%CE%BC%CF%8C%CE%BD%CE%BF%CE%B9%CE%B1-%CE%B2%CE%BF%CE%B3%CE%B1%CF%84%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D/>

<https://top-sport.gr/index.php/%CE%B4%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CE%BA%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%B1/27487-%CE%BA%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%AC-%CE%B7-%CE%BD%CE%AD%CE%B1-%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B7%CF%81%CE%B1%CE%BA%CE%BB%CE%AE-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CF%85%CE%BA%CE%AC%CF%81%CF%80%CE%B7%CF%82.html>

<https://oladeka.com/2017/06/%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%B3%CE%AE-%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CF%84%CE%B9%CF%82-%CE%B5%CE%BB%CF%80%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CF%83/>

<https://askastorias.gr/index.php/home/profile-silogou>